

1. IMPORTANTA PLANIFICARII STRATEGICE LA NIVEL LOCAL

În ultima perioadă, procesul de planificare strategică a devenit o parte componentă a practicii manageriale din administrația publică locală. Aleșii locali și funcționarii publici au înțeles că nu este suficient numai să identifice problemele ci trebuie să gândească cum pot fi acestea soluționate ce acțiuni trebuie întreprinse prompt și eficient. Acțiunile trebuie să fie coordonate astfel, încât obiectivele privind dezvoltarea socio-economică să fie realizate. De aceea, este necesar să menționăm că demararea procesului de planificare strategică trebuie să se bazeze, întâi de toate, pe o înțelegere corectă a celor mai importante probleme socio-economice cu care se confruntă unitatea administrativ-teritorială.

În acest context, se impune efectuarea unei analize a teritoriului, a capacității economiei locale, o scanare a mediului social și stabilirea unor obiective concrete, pentru îmbunătățirea situației în domeniile de risc. Cei care au inițiază un proces de planificare strategică trebuie să tindă, în primul rând, spre unificarea pozițiilor și consolidarea eforturilor a celor mai importanți actori: administrația publică locală, sectorul economic, societatea civilă și cetățenii.

Planificarea strategică este un proces continuu, utilizat de comunitățile locale, pentru a avea certitudinea că politicile și programele existente corespund necesităților de dezvoltare economică a comunității, în cadrul limitărilor impuse de resursele locale disponibile.

Ca importanță, planificarea strategică oferă un cadru care unește o serie de proiecte mai mici, pentru a realiza scopuri/obiective economice de întindere mai mare. Ca urmare, planificarea strategică ajută comunitățile să direcționeze dezvoltarea economică spre realizarea unor obiective fezabile, pe termen lung. Se stabilesc scopuri realiste, pe care le poate îndeplini comunitatea.

Una din problemele planificării strategice este dorința comunităților locale de a realiza mai mult decât au posibilitatea, în condițiile resurselor disponibile.

Totodată, se includ programe care sunt rupte de scopurile unei dezvoltări economice mai largi sau nu au o valoare directă pentru aceste comunități. Procesul, planificării strategice vine în ajutorul comunităților locale pentru gestionarea mai bună a acestor probleme.

Dezvoltarea armonioasă și durabilă a unei comunități locale implică necesitatea unui parteneriat între administrația publică locală, actorii locali care pot contribui la realizarea ei și cetățenii. Pe lângă alte rezultate pe care le induce un astfel de concept strategic de dezvoltare este important să subliniem și acela de a reuni pe parcursul elaborării sale, într-un proces democratic și consensual toți partenerii locali, reprezentanți ai instituțiilor, organizațiilor neguvernamentale și experți locali pe domenii.

În procesul de absorbție a fondurilor europene și din alte surse internaționale, strategia de dezvoltare locală integrată cu documentațiile de

urbanism și cele de planificare a bugetului local constituie baza justificării proiectelor, elementul de fond de la care începe să se contureze și să se concretizeze orice tip de proiect.

Strategia de dezvoltare constituie în egală măsură meniul necesităților dezvoltării locale, expresia priorităților comunității; în acest sens, strategia oferă o bază atât în procesul de prioritizare a proiectelor locale cât și o sursă echilibrată și transparentă (durabilă) pentru ofertele politice, electorale.

Planificarea strategică este un proces sistematic prin care Comuna (UAT) poate crea o imagine proprie a viitorului și poate elabora pașii corespunzători, în funcție de resursele locale disponibile, pentru a realiza acel viitor.

Din aceste considerente, planificarea reprezintă înainte de toate un proces de învățare, de cercetare. Rezultatul final reprezintă **“o fotografie ori o imagine a viitorului pe care dorim să-l creăm”**.

Planificarea strategică este o modalitate complexă de influențare a viitorului comunității locale , un proces prin intermediul căruia se determină ce anume intenționează Comuna să facă și cum își va atinge scopurile propuse.

Complexitatea procesului de planificare strategică derivă din analiza inițială a condițiilor existente la nivel Judetean si local , a interacțiunilor specifice din cadrul Judetului și a factorilor externi care influențează Comuna . Pe de alta parte, schimbările ce urmează a fi făcute trebuie să influențeze întreg teritoriul UAT Comuna. Sunt, astfel, combinate perspectivele pe termen lung cu acțiunile pe termen scurt.

Strategia - este termenul utilizat pentru a descrie multitudinea punctelor de reper, repartizări și responsabilități, care sunt componentele critice ale obiectivelor și reprezintă metoda ce va fi folosită pentru atingerea scopului propus.

Startul procesului eficient de planificare strategică se bazează pe o înțelegere corectă a celor mai importante probleme socio-economice cu care se confruntă satele componente ale comunei. Este necesar de efectuat o analiză a capacității economiei judetene si locale, o scanare a mediului social și stabilirea unor obiective concrete, pentru îmbunătățirea situației în zonele monitorizate. Procesul de planificare trebuie să fie orientat, în primul rând, pentru unificarea poziției și consolidarea eforturilor a celor mai importanți actori: administrația publică locală, sectorul economic, societatea civilă și cetățenii.

Reprezentanții celor trei sectoare (APL, sectorul privat, sectorul asociativ) trebuie sa colaboreze , sa ia deciziile necesare, care ar trebui să evidențieze prioritățile pentru dezvoltarea economiei locale și ameliorarea mediului social.Totodată vor fi trasate acțiunile care ar trebui să fie implementate în parteneriat pentru a realiza obiectivele propuse.

Planificarea strategică stabilește cadrul prin care se unesc o serie de proiecte mai mici în scopul realizării problemelor mai importante, in așa fel

incant comunitatea locala să direcționeze dezvoltarea socio-economică către realizarea unor scopuri fezabile, pe termen lung.

Planificarea strategică trebuie să se axeze în primul rând pe scopurile și resursele locale, dar aceasta nu înseamnă că trebuie abordate numai probleme de ordin local, fără să se țină seama de cele naționale ori de problemele și interesele comunităților învecinate. În cazul în care se ține cont de toate aceste condiții, planificarea strategică va fi influențată de actorii externi, interesați de participarea la procesul de dezvoltare socio-economică locală din comunitatea respectivă.

CAP. I. Introducere – aspecte générale

AVANTAJELE PLANIFICĂRII STRATEGICE

Avantajele reale ale planificării strategice pentru Comunitatea locala țin de următoarele:

1. Elaborarea unei viziuni reale privind dezvoltarea socio-economică a teritoriului localității pe termen lung;
2. Aplicarea celor mai bune modele de bună practică, instrumente și tehnici performante de analiză socio-economică care să asigure identificarea și realizarea obiectivelor de dezvoltare a localității;
3. Consolidarea procesului de guvernare locală care va conduce la identificarea răspunsurilor și reacțiilor imediate privind soluționarea problemelor locale în corespundere cu direcțiile de dezvoltare strategică a Județului Gorj;
4. Planificarea strategică va conduce la elaborarea politicilor socio-economice reale la nivel de UAT Comuna Borascu, la dezvoltarea durabilă, eficientă și efectivă a localităților componente ;
5. Încurajarea implicării cetățenilor și reprezentanților mediului de afaceri în procesul de luare a deciziilor la nivel de UAT Comuna Borascu;
6. Îmbunătățirea managementului în administrația locală, inclusiv în ceea ce privește activitatea de planificare strategică;
7. Creșterea capacității reprezentanților autorităților locale și a factorilor cheie interesați în a realiza planificarea strategică la nivel local , în conformitate cu acțiunile și documentele naționale și județene;
8. Creșterea responsabilității echipei de implementare și a factorilor decizionali din APL privind realizarea scopurilor de dezvoltare socio-economică a raionului;
9. Încurajarea constituirii și dezvoltării parteneriatelor public-private la nivel de Localitate si Judet privind implementarea proiectelor preconizate;
10. Creșterea încrederii cetățenilor în faptul că lucrurile se pot schimba spre bine și în favoarea locuitorilor din Comuna Borascu ;

11. Prin utilizarea planificării strategice se formează competențe la nivelul decizional și executiv al administrației publice locale pentru utilizarea celor mai moderne și mai actuale instrumente de lucru privind dezvoltarea economică și socială a Comunei Borascu, vizându-se, astfel, satisfacerea nevoilor și a intereselor tuturor membrilor comunităților locale;
12. Elaborarea strategiilor de dezvoltare a UAT Comune va dezvolta și consolida procesul participativ la nivel de Județ Gorj, cu implicarea activă a cetățenilor, autorităților locale, a mediului privat și a sectorului non-guvernamental. Numai astfel va fi reflectat interesul tuturor cetățenilor din cadrul Județului și regiunii și va avea ca efect obținerea prosperității pentru generațiile viitoare

DEZVOLTAREA DURABILĂ ÎN PROCESUL PLANIFICĂRII STRATEGICE

Ce reprezintă dezvoltarea durabilă ?

Cea mai reușită definiție a dezvoltării durabile este cea formulată de Comisia Mondială pentru Mediu și Dezvoltare în raportul „Viitorul nostru comun” cunoscut și sub numele de Raportul Brundtland: **„Dezvoltarea durabilă este dezvoltarea care urmărește satisfacerea nevoilor prezentului, fără a compromite posibilitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi”.**

În conformitate cu principiile dezvoltării durabile, dezvoltarea economică și socială locală reprezintă un proces participativ în care membrii comunității colaborează pentru a stimula activitățile economice și sociale, care oferă locuri de muncă decente și îmbunătățesc calitatea vieții tuturor, inclusiv a celor săraci și marginalizați.

Dezvoltarea economică și socială locală trebuie să respecte următoarele principii de care trebuie să ținem cont la elaborarea strategiilor de dezvoltare:

- integrare
- participare și parteneriat
- incluziune economică și socială
- șanse egale.

Înseamnă, pe de o parte, că planificarea dezvoltării locale trebuie să coroboreze toate aspectele teritoriului vizat, identificând viitorul dorit atât pentru sectorul economic, cât și pentru cel social și mediu, analizând resursele locale, obstacolele și oportunitățile, definind combinația de strategii, politici și acțiuni care să sprijine realizarea dezvoltării sociale și economice, într-un mediu sănătos. Pe de altă parte, integrarea înseamnă că toți actorii importanți de la nivelul local trebuie să fie implicați în proces, pe cele două dimensiuni principale:

- *orizontală*: actorii locali aparținând celor trei sectoare – public, privat și societatea civilă;

- *verticală*: actorii aparținând unor nivele diferite de decizie, de la nivelul județean și local la cel regional, național și internațional.

înseamnă implicarea membrilor comunității în procesul de dezvoltare locală prin:

- + informare și consultare
- + ateliere de lucru și planificare
- + asumare de responsabilități în implementare.

Cu cât procesul este mai participativ, cu cât sunt implicați mai mulți factori interesați importanți, cu atât șansele unei planificări și implementări cu succes a procesului de dezvoltare locală sunt mai mari.

este definit de relațiile între structuri organizate, organizații și instituții care participă la elaborarea și implementarea strategiei.

a devenit un obiectiv prioritar atât la nivel internațional, cât și la cel național, regional, județean și local, obiectiv ce poate fi atins prin coordonarea politicilor de creare de locuri de muncă, educație, sănătate, locuințe și servicii sociale, axate pe:

- | zonele rurale sărace
- + grupurile excluse social sau expuse riscului, cum ar fi șomerii pe termen lung, familiile monoparentale, copiii trăind în mizerie, cei care abandonează școala, familiile cu venituri reduse, persoanele cu dizabilități.

Un proces de dezvoltare locală de succes trebuie să abordeze și discriminările și inegalitățile care afectează bărbații și femeile, tinerii sau bătrânii, minoritățile etnice sau persoanele cu dizabilități. Fără șanse egale, dezvoltarea locală ar putea fi afectată sau chiar oprită.

Strategia de dezvoltare durabilă a comunei Borascu, județul Gorj pentru perioada 2023-2028 constituie documentul care abordează dezvoltarea comunei în mod integral, acordând atenție cuvenită principiilor de dezvoltare durabilă, principii ce stau la baza dezvoltării întregului județ.

Documentul "Strategie de dezvoltare locală" se dovedește a fi o imagine clară a comunei, a obiectivelor strategice de dezvoltare și a căilor de realizare a obiectivelor propuse.

Obiectivele și prioritățile de dezvoltare propuse trebuie să fie fezabile cu implicarea directă a Conducerii administrative a Comunei Borascu: Primăria Comunei Borascu, Consiliul Local Borascu în parteneriat cu toți actorii locali, instituții publice locale, mediul privat, organizațiile civice.

Strategia de Dezvoltare Locală se elaborează în cadrul Mecanismului Parteneriatului strategic, care include:

- Strategia socio-economică de Dezvoltare a Județului Gorj;
- Structurile de organizare, elaborare, implementare și revizuire a Strategiei de Dezvoltare Locală
- Bugetul Local, Programul de Investiții, Planurile de acțiuni ce iau în considerare prioritățile strategice
- Acțiunea concentrată a tuturor actorilor pentru identificarea de surse de finanțare și realizarea priorităților/planurilor/proiectelor propuse.

Scopul procesului de planificare strategică la nivel local este asigurarea și consolidarea legăturii dintre planificarea politicilor publice și elaborarea bugetului, precum și creșterea eficienței cheltuielilor publice la nivelul UAT Comuna Borascu

Planificarea strategică este un **proces ciclic**, care constă în:

- identificarea și formularea scopurilor și obiectivelor în manieră SMART;
- stabilirea etapelor necesare atingerii obiectivelor fixate, inclusiv finanțarea;
- implementarea activităților prevăzute în cadrul etapelor stabilite;
- evaluarea rezultatelor, pe baza unui sistem de autocontrol și monitorizare;
- decizia de a relua ciclul de planificare (programare).

--	--	--	--	--

Pentru realizarea Strategiei de Dezvoltare Locala s-a utilizat metoda **planificării de jos în sus**, in care , de regula , autoritățile administrației publice locale exprima ideile de care sunt interesate, iar planurile/ prioritatile sunt întocmite/ stabilite de autoritățile administrației publice locale – Primar, Aparat de Specialitate al Primarului, Servicii Publice Locale și Consiliu Locala, entitati care sunt mai aproape de problemele operaționale și care sunt parte componentă a mediului economic și social al UAT Comuna Borascu .

De regulă, o strategie de dezvoltare conține următoarele elemente:

Viziunea APL asupra viitorului Comunei Borascu , reprezintă o stare ideală proiectată în viitor și care configurează o posibilă și dezirabilă dezvoltare a teritoriului localitatii . Ea presupune o gândire dinamică și capabilă să evalueze pe termen lung șansele de dezvoltare ale Comunei Borascu

Misiunea administrației publice locale reprezintă obiectivul fundamental, rațiunea ei de a fi și de a crea valoare pentru comunitatea locală. Reprezentanții APL comunică și stabilește ce acțiuni va dezvolta pentru UAT Comuna Borascu .

Scopul este o descriere a stării de lucruri îmbunătățită care se așteaptă sau soluția unei probleme în procesul de implementare a strategiei locale de dezvoltare.

Obiectivele sunt declarații ale realizărilor și rezultatelor scontate, măsurabile pentru o anumită perioadă de timp, care reflectă progresul înregistrat în atingerea scopului.

Programele reprezintă o activitate majoră sau grup de activități stabilite de către APL pentru a-și susține și implementa obiectivele.

Proiectele (portofoliul de proiecte) prioritare reprezintă un set de proiecte care răspund la problemele stringente ale comunității locale.

Planul de acțiune este planul destinat realizării obiectivelor stabilite în strategie. Toate măsurile sunt concretizate în planul de acțiune prin programe și proiecte.

a) Sectorul public – Administrația Publică Locală (APL), autorități publice județene, instituții medicale și de educație, servicii publice locale și județene

b) Sectorul Societății civile : grupuri reprezentând Satele componente ale comunei, grupuri religioase, grupuri etnice, grupuri de copii și tineri, grupuri educaționale, societăți și grupuri culturale, grupuri de mediu, etc.

c) Sectorul privat : întreprinderi private, grupuri de afaceri, întreprinderi mici, întreprinderi individuale, asociații profesionale, furnizori de utilități, unități bancare, mass-media

Cap. II. IDENTITATEA ȘI RESURSELE COMUNITĂȚII LOCALE

Comuna Borascu, județul Gorj este unitate administrativ teritorială ce își desfășoară activitatea potrivit prevederilor legislației naționale, în vigoare.

ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ Nr. 57/2019 din 3 iulie 2019 privind Codul administrativ cu modificările și completările ulterioare este documentul de bază care definește modul de organizare, conducere și atribuțiile administrației publice locale.

Autonomia locală a unității administrativ – teritoriale – Comuna Borascu – se realizează prin:

- ◆ Consiliul Local Borascu – autoritate deliberativă;
- ◆ Primarul Comunei – autoritate executivă;
- ◆ Aparatul propriu al primarului.

În condițiile unei autonomii administrative, administrația publică locală beneficiază de un cadru legal care-i oferă posibilitatea de a se realiza și implementa strategii și planuri de dezvoltare socio-economică, culturală, de urbanism, de protecție a mediului. Operațional, aceste strategii și planuri de bază trebuie coordonate în cadrul legislativ existent, pe baza unor analize de

costuri si beneficii, a impactului programelor de dezvoltare propuse, a metodelor de monitorizare si control.

Prezentul document se dorește a fi utilizat ca baza a coordonării investițiilor multi-anzuale si a pregătirii administrației publice locale pentru absorbția fondurilor europene planificate pentru perioada 2023-2028.

In elaborarea Strategiei de Dezvoltare Locala s-a ținut cont de planificarea Strategica realizata prin Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013-2020-2030. Obiectivul Strategic asumat in acest context este cel stabilit ca **Orizont 2030: "Apropierea semnificativă a României de nivelul mediu din acel al țărilor membre ale UE din punctul de vedere al indicatorilor dezvoltării durabile."**

In elaborarea Strategiei Locale s-a convenit ca scopul acesteia sa fie orientat spre:

- Determinarea direcțiilor de dezvoltare,
- Determinarea ritmului și a scării acestei dezvoltări,
- Eficientizarea activității autorităților publice locale în gestionarea problemelor comunei, în utilizarea resurselor financiare,
- Promovarea localității,
- Atragerea de fonduri interne, externe și alte fonduri (subvenții, donații) pentru a implementa proiectele investiționale planificate.

Obiectivul documentului "Strategie de dezvoltare locala" este de a oferi Consiliului Local, Primăriei Comunei Borascu și comunității locale un instrument metodologic si legal, pe baza căruia acesta sa poată structura si planifica implementarea pachetului de politici, programe si proiecte pe termen mediu.

II.1. Asezare

Din punct de vedere geografic, comuna Borascu este așezată în partea de sud a județului Gorj, in Podisul Getic, la o distanta de cca 55 km de Tg-Jiu , 10 km de loc Turceni , la cca 15 km de orasul Strehaia , la 40 km fata de orasul Motru si la cca 68 km fata de mun Craiova

Comuna se invecineaza cu :

- o la nord - comunele Bolbosi si Negomir;
- o la sud - orasul Strehaia si comuna, Grozesti din jud. Mehedinti;
- o la est - comuna Turceni;
- o la vest - comuna Vagiulesti.

Comuna are o suprafata administrativa de **7207** ha si un numar de 7 (sapte) sate din care Borascu este satul de centru iar cele 6 (sase)sate

apartinatoare sunt Baniu, Calaparu, Gura Menti, Mentii din Dos, Miluta si Scorusu .

Asezarea geografica, amplasamentul in teritoriul judetului Gorj, legaturile cu celelalte unitati administrativ teritoriale si conditiile geoclimatice constituie premise favorabile pentru dezvoltarea durabila, de perspectiva a comunitatii locale, pe baza economiei predominant agricole.

Manastirea Dealu mare este o manastire ortodoxa de maici, din comuna Borascu, sat Garbovu, amplasata la cca 64 km fata de Municipul Craiova si 65 km fata de municipiul Targu Jiu.

Amplasarea in Varful Dealului Mare, intr-o zona imprejmuita de o padure seculara , arhitectura deosebita precum si accesibilitatea foarte buna face ca acest obiectiv sa fie foarte vizitat. Manastirea a fost ctitorita in anul 1865 de Filantropul Constantin Savoiu , membru al Divanului Ad HOC ce a votat unirea dina nul 1859. Din anul 1992 a redevenit functionala, dupa ce in anii comunismului a fost inchisa. Biserica a fost refacuta in stil bizantin si in anul 2016 Manastirea a fost resfintita.

Manastirea Dealu Mare - biserica si intrarea incaldatea

Manastirea Dealu Mare - vedere catre Borascu.

Constantin Savoiu este personalitatea legendara a locului

Primul și poate cel mai important membru al familiei despre care am găsit cele mai multe informații este Constantin Săvoiu, care a trăit între anii 1812-1878. Acesta și-a făcut studiile la Viena, unde a fost probabil influențat de noile idealuri revoluționare pentru că a participat la revoluția de la 1848, fiind exilat apoi la Viena. Se întoarce din exil în 1857, când este ales deputat de Gorj în Adunarea Ad-hoc din 1859, unde votează pentru alegerea lui Alexandru I. Cuza ca domn al Țării Românești. În perioada domniei lui Cuza, încă din primul parlament, a fost ales deputat de Gorj și de Târgu-Jiu.³ A mai fost apoi și senator de Mehedinți în mai multe rânduri, fiind membru al lojii masonice Steaua lui Sever din orașul Turnu Severin.⁴ În anul 1878 în timp ce se afla la Viena pentru tratament, fiind foarte bolnav, acesta moare.

Despre alte rude ale lui Constantin Săvoiu în afară de un frate, Vasile Săvoiu, nu am găsit alte informații cu privire la părinții săi sau alți frați.

Constantin Săvoiu, zis Surcel, avea rang de pitar, Alexandru Ștefulescu îl numește în cartea sa *"Istoria Târgu-Jiului"*: ... mare proprietar și filantrop ...⁵ dar și ctitor. Moșii avea la Lupoia, Borăscu, Groșerea, Urdari. În afară de aceste moșii mai avea case la Târgu-Jiu, unde avea și o moară pe râul Jiu⁶ și la Craiova. Printre altele mai avea și o fabrică de ciment la Gura Văii – 70 km. de orașul Turnu Severin.

(www.cimec.ro/www.muzeu_gorj.ro).

Tot în orașul Târgu-Jiu, Constantin Săvoiu a fost unul din ctitorii bisericii cu hramul "Sfinții Împărați Constantin și Elena", alături de familia soției sale Ștefan și Dumitru Frumușanu, împreună cu sora lor căsătorită cu Zamfir Părăianu și preotul Constantin Ștefulescu (tatăl istoricului Alexandru Ștefulescu). Biserica a fost construită între anii 1867-1875. Ea a fost construită în stilul barocului austriac iar pictura era de influență orientală. Descrierea lui Alexandru Ștefulescu este mai critică în ceea ce privește această biserică, el spune că: *"la construirea acestei biserici dealminterelea cea mai încăpătoare din oraș nu s-a avut bază nici un stil ...iar ...simetria și estetica au fost cu totul sacrificate."*^{13"}

www.cimec.ro / www.muzeugorj.ro

Intrucat a infiintat prima unitate scolara din Gorj, este considerat un personaj marcant al judetului . Mai multe Scoli din Judet au fost denumite dupa numele filantropului care a ctitorit si ansamblul manastiresc « Dealu Mare »

Localitatile componente ale comunei Borascu erau organizate inainte de 1940 in doua comune: Borascu (cu satele Borascu, Gura Menti) si Calaparu, iar din 1968 au fost preluate si satele Miluta si Mentii din Dos de la fosta comuna Menti, precum si satul Baniu de la fosta comuna Raci.

Ca istoric, teritoriul studiat este identificat inca din perioada de formare a statelor voievodale romanesti (ca facand parte din voievodatul lui Litovoi), iar o mare parte din satele ce compun comuna sunt atestate documentar dupa cum urmeaza inca din secolul al XVI-lea :

- Satul Borascu, este mentionat in anul 1520 in documente privind pe postelnicul Albu si fiul sau Staicu ca stapani ai mosiei Borascu iar intr-un act din 1594 se vorbeste despre o mosie cumparata de Staicu la hotar cu Borascu;
- Satul Calaparul este atestat din anul 1567;
- Satul Baniu este atestat din anul 1586;
- Satul Mentii din Dos este atestat din anul 1548.

La începuturile sale, localitatea s-a numit „Domnești” și nu Borăscu, după numele doamnei, chiar și în primul război mondial în hărțile germane era menționată sub numele acesta, locuitorii rămânând surprinși când nemții întrebau de localitatea „Domnești”.

Adevărată sau nu, această legendă descrie destul de convingător aspecte din istoria reală a țării fără să se deosebească cu nimic de timpurile când țara noastră trecea prin vremuri de restriște și când numai codrii seculari, vitejia și iscusința oștenilor țării erau pentru locuitorii de atunci ai acestor meleaguri singurul sprijin în calea asupritorilor.

Se spunea atunci că în vremuri străvechi, în urma unui război cu turcii,

Domnul Țării Românești a fost învins, iar doamna, împreună cu puținii ei credincioși și câțiva oșteni care o însoțeau, ar fi ajuns în pribegie pe teritoriul actualei localități Borăscu. Văzându-se în siguranță, deoarece locul era neumblat de oameni, de jur împrejur aflându-se codrii nepătrunși, a întemeiat aici o mică așezare pentru ea și însoțitorii săi, aducând chiar și un preot pentru a oficia slujbe religioase. Acest preot, cu numele Dosoftei, a cărui locuință era așezată în partea de răsărit a micii așezări, pe dealul „frasinului”, a fost înzestrat mai apoi de către domnitor cu terenuri dar și cu lacuri cu pește, numite „lacurile lui Dosoftei”, după numele preotului.

La o nouă invazie, turcii au descoperit mica așezare formată aici și au secat lacurile, rupându-le stăvilarele să le ia peștele care fiind foarte mult în momentul în care s-a scurs la vale s-a alterat și a produs un miros foarte neplăcut. De atunci acel loc a luat denumirea de „valea puturoasă”, apele revărsându-se au produs un vuiet prelung iar în limbajul locuitorilor s-a spus că apele au „borât” (coborât) la vale, născându-se astfel și numele localității Borăscu. Tot atunci turcii, conduși de un pașă, găsind-o pe doamnă, au prins-o și au luat-o prizonieră împreună cu toate bogățiile ei, îndreptându-se cu aceasta spre apus către actuala localitate Ohaba Jiu. Lângă satul Igirosu au fost însă întâmpinați, fără de veste, de oștile românilor conduse de un viteaz căpitan. Pașa a fost ucis, oastea otomană nimicită, iar doamna țării salvată, aceasta răsplătind atunci pe salvatorul său și al țării cu proprietatea pe care locuise în pribegie.

Viteazul căpitan ar fi fost străbunul vechilor boieri Săvoiu, familie ce a stăpânit această proprietate mulți ani de-a rândul. De numele acestei familii se leagă și construcția capelei „Săvoiu” din Dealul-mare (astăzi mănăstire), capelă care a servit de cavou acestei ilustre familii, construită de către Constantin Săvoiu zis Surcel și ctitorită de fii acestuia în anul 1883. Curtenii și oștenii care își întemeiaseră aici gospodării au rămas pe loc împreună cu preotul Dosoftei, care avea proprietatea sa dăruită de doamna țării separat. Ulterior s-au mutat pe valea Jilțului Mic, formând actuala comună Borăscu.

Tot în această localitate Constantin Săvoiu zis Surcel a mai construit pe proprietatea lui încă două biserici una în anul 1842 iar alta în anul 1880 împreună cu locuitorii din acel sat. Pentru capela familiei a donat 100 pogoane de pământ cu vie și pădure și un capital de 1000 galbeni precum și toate obiectele necesare pentru serviciul religios iar fiul său Constantin C. Săvoiu a mai donat tot acestei capele, suma de 240 lei anual pentru întreținerea capelei și a personalului. Pentru că locuia în orașul Târgu Jiu, familia Săvoiu a mai participat și la alte evenimente caritabile pentru biserici așa cum s-a întâmplat de exemplu în anul 1913, când doamna Aneta Săvoiu, soția unuia din fii lui Constantin Săvoiu, a donat bisericii cu hramul Sfinții Împărați din Târgu Jiu, odoare bisericești în valoare de 1160 lei, faptă pentru care a fost propusă să fie medaliată cu ordinul răsplata muncii pentru biserică.

Săvoiu Constantin zis Surcel în timpul vieții a fost ales, în anul 1859 deputat în Divanul Ad-hoc al județului Gorj din partea marilor proprietari, fii săi deținând asemenea funcții înalte în societate, astfel fiul său Constantin ajungând prefect al județului iar celălalt fiu, Emanoil a fost o perioadă președinte al Tribunalului Gorj. A mai avut trei fiice: Elena, Elisa și Eufrosina.

În anul 1874, când în urma unui incendiu a ars toată localitatea Borăscu, Săvoiu Constantin a fost cel care a pus la dispoziție locuitorilor toată lemnăria pentru reconstrucția caselor din pădurea proprie și tot el a întocmit un plan de urbanism, după reguli moderne în vederea reșezării locuințelor de acolo. A avut un aport deosebit în construirea școlii din localitate, iar fiul său Emanoil a sprijinit material la construcția localului de primărie de la Borăscu. La reforma agrară din anul 1864 au fost expropriate peste 530 pogoane de teren din proprietatea sa cu care au fost împroprietăriți 173 de locuitori. Tot de numele acestui mare boier gorjean se leagă și școala generală din Târgu Jiu care îi poartă astăzi numele datorită faptului că acesta a donat pentru școală terenul pe care aceasta este amplasată.

În ultimii ani, teritoriul administrativ al comunei nu a cunoscut transformări majore.

II.2. Relief , resurse sol si subsol

Comuna Borascu este o așezare ce aparține Piemontului Getic caracterizată în principal de un relief preponderent deluros. Zona colinară dintre Motru și Gilort acoperă aproape întreg teritoriul comunei și este formată din culmi prelungi orientate de la nord la sud, cu cote între 300 și 200 m, puternic fragmentată de numeroase văi ce se îndreaptă către cursurile de apă existente. Altitudinea medie a acestor dealuri este în jur de 300 m. Cea mai mare înălțime o are Dealul Mare (326,1m) și Miluta (320m)

Satele Borascu, Calaparu și Scorusu au și zona de câmpie datorată în principal paraului Jiltu Mare și a afluenților săi. Cursurile de apă au format în aceste localități zone fertile, pe care se cultivă în special porumb și grâu.

Solul comunei este specific zonei de sud, subcarpatice: soluri brune podzolice distribuite în asociație cu solurile brune, iar pe versanți fazele erodate ale acestora. Ca structură geologică Piemontul Getic este constituit din formațiuni romaniene (neolitice) și pleistocenice cu structură monoclină acoperite de o acoperitură piemontană fluvio-lacustră (pietrisuri, nisipuri, argile, marne) și de depozite leosionice.

Din punct de vedere al fertilității solurile comunei au nivele de fertilitate variate. Acestea trebuie să fie ferite de coroziune și necesită îngrășăminte. Structura geologică a teritoriului a pus în evidență depozite de pietrisuri cristaline și nisipuri pliocene specifice epocii cuaternale.

Resurse naturale de suprafață – fertilitatea medie terenurilor agricole din comuna se datorează paraurilor și afluenților acestora:

- Jiltul Mare care curge de la nord spre sud – este;
- Jiltul Mic (Borascu) care are direcția est – vest și parcurge întreg teritoriul comunei;
- Bourelu care curge pe direcția nord – sud.
- Paraul Racilor - pe direcția nord – sud;

Comparativ cu teritoriul județului comuna Borascu deține un raport favorabil activității agricole. Astfel, din totalul suprafeței comunei de 7207 ha, 59% (4274 ha) este teren cu destinație agricolă, 41% teren cu destinație

neagricola. Terenurile agricole se regasesc aproape in totalitate in proprietatea privata a locuitorilor comunei Borascu.

Structura terenurilor din comuna Borascu este urmatoarea:

- teren arabil 2468 ha;
- pășuni – 323 ha ;
- fanete 1336 ha;
- vii 113 ha;
- livezi 34 ha;
- paduri 2689 ha ;
- ape 40 ha;
- alte terenuri neproductive - 15 ha ;
- teren constructii – 189 ha.

Economia localitatii este determinata de specificul agricol. Calitatea pamantului determina profilul agricol al localitatii, remarcand in acest sens o pondere ridicata a cresterii animalelor si a productiei vegetale. Pe raza localitatii se inregistreaza si o gama variata de culturi (porumb, grau, cartofi, legume, fructe) cu productii anuale mici de subzistenta. Clima si solul sunt favorabile culturilor agricole , dar lipsa unor amenajari pentru irigatii mentin carcterul de agricultura de subzistenta .

Activitatea de crestere a animalelor apreciata prin analiza a trei indicatori uzuali (incarcatura de animale la 100 ha, productia medie pe cap de animal si produsele animaliere / cap de locuitor) plaseaza comuna Borascu peste media judetului Gorj. Totusi, aceasta activitate se practica doar pentru asigurarea traiului zilnic, si inregistreaza un deficit major in asigurarea necesarului de produse pentru toti locuitorii comunei Borascu.

Zona forestiera ocupa un loc deosebit de important in viata locuitorilor comunei, acestea fiind solicitate a fi retrocedate, ca urmare a aparitiei legilor proprietatii asupra fondului funciar.

Exploatarea rationala a acestora, extinderea zonelor impadurite constituie activitati de importanta majora pentru comuna.

II.3. Vegetatie

Zona deluroasa in care se afla localizata comuna Borascu este acceduta mai ales de paduri de foioase – fag, carpen, stejar. Ca o plasa de protectie pentru culmile dealurilor regasim frecvent tei cu frunza mare, catin, mesteacan, cires salbatic, ulm, mar paduret.

Arboretul este constituit din: alun, sanger, paducel, porumbar, maces, mur si soc. Padurile comunei adapostesc multe specii de ciuperci, in majoritatea comestibile, foarte apreciate de localnici.

Pasarile permanente – vrabia, pitigoiul, sticletele, ciocarlia, cotofana, mierla neagra si ciocanitoarea pestruta - si cele migratoare – cucul, pupaza, randunica, pitpalacul intregesc cadrul natural diversificat al comunei. Sunt nelipsite si pasarile pradatoare: uliul, cioara griva, soimul si cele de noapte – ciuhurezul, cucuveaua si ciovica.

Animalele specifice zolnelor deluroase se regasesc in numar mediu: vulpea, veverta, dihorul, caprioara, mistretul.

II.4. Clima si Hidrografia

In intreaga zona climatul este de tip temperat continental moderat cu influente premediteraneene. Aici intalnim veri calduroase si ierni blande dar umede, cu precipitatii multiple si vanturi dominante din nord si nord-est. Datorita configuratiei reliefului clima este diferentiata si in functie de treptele de relief. Temperatura medie anuala este de +9,5 grade Celsius, in timp ce temperatura medie a lunilor de vara depaseste 22 grade Celsius. In perioada de toamna temperatura medie depaseste media lunilor de primavara cu 1-2 grad Celsius. In perioada de iarna, temperatura medie a lunii celei mai reci – luna ianuarie este de 2,5 grade Celsius. In concluzie, climatul Comunei Borascu este caracterizat de veri calde si foarte calde si perioade blande de toamna bogate in precipitatii. Inghetul se instaleaza dupa sfarsitul lunii octombrie este intalnit pana in lunile martie-aprilie.

Regimul vanturilor: cele din directia nord si nord est sunt cele mai frecvente vanturi, fiind urmate de cele din sud-vest.

Apele curgătoare de pe raza comunei sunt :

- Jiltul Mare care curge de la nord spre sud – este ;
- Jiltul Mic (Borascu) care are direcția est – vest și parcurge întreg teritoriul comunei ;
- Bourelu care curge pe direcția nord – sud.

Acestea au creat vai între dealurile comunei Borascu. Astfel, relieful colinar se împletește cu partea joasă străbătută de vai puțin adânci, săpate de ape.

III. Populație și societate

La nivel național populația rurală a cunoscut un declin demografic, este în continuă scădere și mai ales este în curs de îmbătrânire.

Fenomenul de îmbătrânire s-a accentuat, vârsta medie a populației rezidente crescând la 42,4 ani (față de 40,8 ani la RPL2011). La RPL2021, vârsta medie a populației de sex feminin este de 44,1 ani comparativ cu 40,6 ani pentru bărbați.

Regiunea cu populația cea mai tânără este regiunea Nord-Est unde vârsta medie este 40,8 ani, iar la polul opus se regăsește regiunea Sud-Vest Oltenia cu o vârstă medie de 43,7 ani.

Distribuția județelor după vârsta medie, rezultate provizorii RPL2021

(www.insse.ro)

ani

47
46
45
44
43
42
41
40
39
38
37

Structura pe județe și localități a populației rezidente a României

În ultimii zece ani, între cele două recensăminte, majoritatea județelor au scăzut ca dimensiune sub aspectul numărului de locuitori (39 din 42 de județe, inclusiv municipiul București).

Distribuția populației rezidente la 1 decembrie 2021 pe județe, rezultate provizorii RPL2021 (sursa www.insse.ro)

Structura etnică și confesională a populației rezidente a României

La RPL2021, înregistrarea etniei, limbii materne și a religiei s-a făcut pe baza liberei declarații a persoanelor recensate. Pentru persoanele care au refuzat să declare aceste trei caracteristici, precum și pentru persoanele pentru care informațiile au fost colectate indirect din surse administrative, informația nu este disponibilă pentru aceste trei caracteristici. Ca urmare, structurile prezentate în continuare pentru cele 3 caracteristici etno-culturale sunt calculate în funcție de numărul total de persoane care și-au declarat etnia, limba maternă și respectiv religia și nu în funcție de numărul total al populației rezidente.

Distribuția populației după ponderea persoanelor de etnie română, pe județe, rezultate provizorii RPL2021

(sursa www.insse.ro)

Structura confesională a fost declarată de 16.397,3 mii persoane din totalul populației rezidente și arată că 85,3% dintre persoanele care au declarat religia sunt de religie ortodoxă; 4,5% s-au declarat de religie romano-catolică, 3,0% de religie reformată.

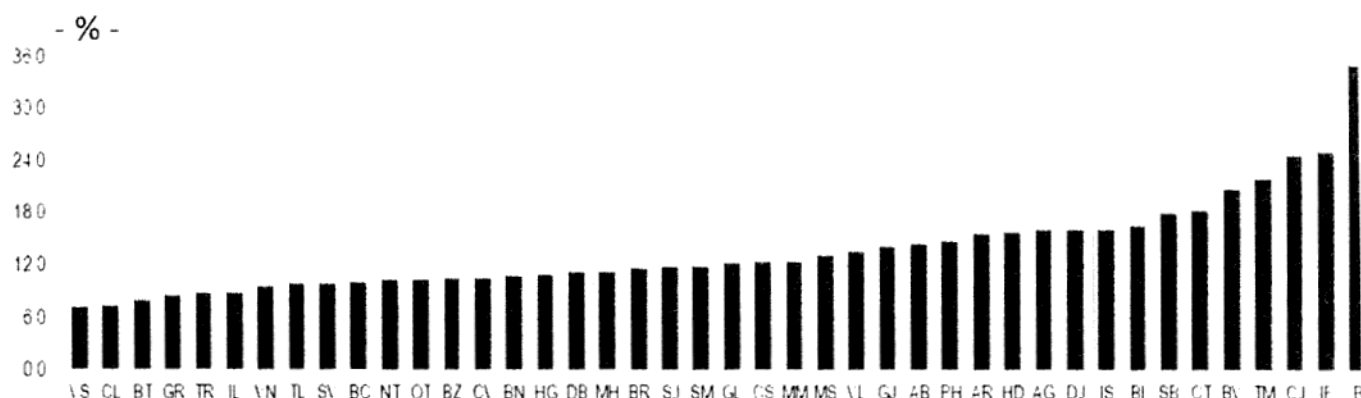
Distribuția populației după ponderea persoanelor de religie ortodoxă, pe județe, rezultate provizorii RPL2021

Structura după nivelul de instruire absolvit

Din totalul populației rezidente, 43,5% au nivel mediu de educație (postliceal, liceal, profesional, învățământ complementar sau de ucenici), 40,5% nivel scăzut (preșcolar, primar, gimnazial sau fără școală absolvită) și 16,0% nivel superior.

Distribuția populației după ponderea persoanelor cu nivel superior de educație, pe județe, rezultate provizorii RPL2021

Populatia comunei Borascu

Denumire județ	Cod SIRUTA	Denumire localitate	Populația rezidentă - municipii, orașe și comune
A	B	C	1

GORJ	78711	BAIA DE FIER	3832
GORJ	78748	BĂLĂNEȘTI	2209
GORJ	77910	BĂLEȘTI	7309
GORJ	79004	BÂLTENI	6359
GORJ	78828	BĂRBĂTEȘTI	1418
GORJ	78873	BENGEȘTI-CIOCADIA	3083
GORJ	78926	BERLEȘTI	1869
GORJ	79077	BOLBOȘI	3140
GORJ	79157	BORĂSCU	27

(sursa www.insse.ro)

Fata de datele de la recensamantul din anul 2011, populația a scăzut de la 3.492 locuitori, la 2.750 locuitori.

Principalii factori ai declinului demografic, la nivel național

- ✓ sporul natural negativ
- ✓ migrația ;
- ✓ diminuarea și îmbătrânirea populației rurale..

Din punct de vedere confesional, majoritatea locuitorilor comunei sunt ortodocși (95,79%), un număr mai mic fiind reprezentat de bapțiști (2,20%). Pentru 1,91% din populație , nu este cunoscută apartenența confesională.

Raportată la suprafața totală a comunei de 7207 ha , (72,07 km pătrați) rezultă o densitate medie de 38,16 locuitori / km pătrat .

Comuna are în prezent următoarea structură :

- ❖ populație vârstnică - 628 locuitori cu vârste peste 65 ani (23 %) ;
- ❖ populație aptă de muncă - 827 locuitori cu vârsta cuprinsă între 40 și 65 de ani - (30%) ;
- ❖ populație tânără- 720 locuitori cu vârste cuprinse între 20 și 39 ani (26%) ;
- ❖ copii și adolescenți 575 locuitori – cu vârste cuprinse între 0 și 19 ani (21%) ;

Față de anii precedenți se constată o proporționalitate relativ bună populației, pe grupe de vârstă. Populația activă, cu vârsta între 20 și 65 de ani reprezintă 51 % din totalul populației .

Evoluția populației în ultimii ani relevă o scădere a numărului total de populație :

Localitate	An 1997	An 2002	An 2011	An 2021
Total persoane	3854	3652	3492	2750
Borăscu	1004	958	936	792
Baniu	266	279	248	193
Calăparu	646	669	661	522
Gura Mentei	216	231	232	192
Mentei din Dos	550	605	570	440
Miluta	675	655	535	412
Scorusu	304	255	210	199

Totusi, trebuie facuta precizarea ca un numar mare de persoane sunt plecate in strainatate, fapt pentru care acestea nu s-au regasit in cifrele confirmate de recensamant.

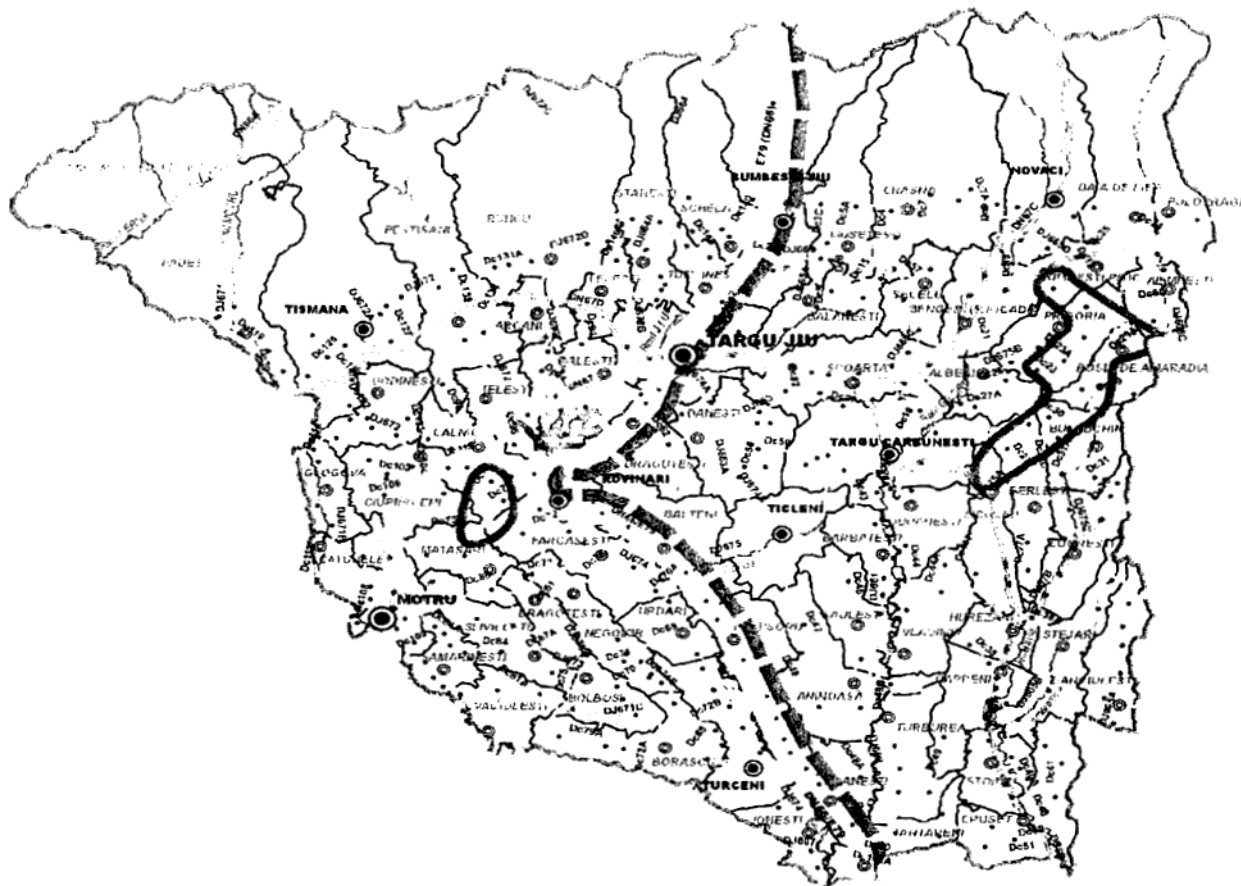
III. Mediu si Probleme de Mediu

Din punct de vedere al problemelor de mediu, Comuna Borascu nu se confrunta cu probleme majore generate de unitati industriale. Teritoriul nu este afectat de surse majore de poluare, intreaga comuna are un climat curat, protejat de formele de relief si sustinut de padurile ce acopera suprafete intinse din zona colinara.

Problemele de mediu cu care se confrunta comuna sunt aceleasi care se regasesc in majoritatea comunelor privind gestionarea deseurilor rezultate din gospodariile populatiei. La nivelul comunei nu se regaseste organizat un sistem de colectare selectiva a deseurilor ce provin din gospodariile populatiei, din activitatile scolilor si a persoanelor juridice care isi desfasoara activitatea pe raza comunei Borascu.

Comuna Borascu a incheiat un contract in acest sens prin ADIS GORJ cu firma de salubritate, care asigura preluarea si transportul acestora din localitatile componente ale comunei spre gropile de gunoi din Judet. Colectarea se face neselectiv, individual de fiecare gospodarie / persoana juridica in parte utilizandu-se pubele din mase plastice care sunt preluate, cu masina de gunoi.

IV. Infrastructura fizica de baza

LEGENDA

CAI DE TRANSPORT RUTIER

- Drum European
- Drum National
- Drum Judetean
- Drum Comunal

Reteaua TEN - R

DISFUNCTIONALITATI

- Tronsoane de drum national care necesita lucrari pentru imbunatatirea infrastructurii rutiere de transport
- Drumuri judetene cu probleme de acces pe timpul iernii
- Zone cu pondere mare a drumurilor de pamant

La nivel national se constata Zonele rurale din Romania sunt afectate de lipsa sau deficiente majore ale infrastructurii, fapt ce are un impact negativ asupra dezvoltării economice și a calității vieții.

Drumurile județene și comunale au o lungime de 67. 298 km (10,6% din infrastructura națională modernizată) din care 48% sunt pietruite și 29% de pământ (fiind de multe ori impracticabile în perioadele cu precipitații) .

Deși lungimea rețelelor de distribuție a apei și de canalizare a crescut, accesul la acestea rămâne redus (numai 13,6% dintre localitățile rurale erau conectate la rețeaua de alimentare cu apă potabilă la nivelul anului 2012).

Ca și parte componentă a zonei rurale, comuna Borascu are o infrastructură fizică de bază deficitară :

- rețea rutieră modernizată insuficient
- fără conectare la rețea centralizată de alimentare cu apă ,
- fără sistem de canalizare a apelor menajere
- fără sistem de colectare a apelor menajere și pluviale ,
- sistem de gospodărire comună insuficient dezvoltat,
- probleme în infrastructură de telecomunicații ;
- servicii publice modernizate insuficient.

Infrastructura rutieră locală

Accesul în localitate se face prin :

- ❖ Drumurile Naționale : DN 66 (Tg Jiu – Craiova) ;
- ❖ Drumurile Județene : DJ 674 (Borascu – limita Județul Mehedinți) și DJ 673 (Borascu – Calărași);

Aceste drumuri sunt modernizate și asigură accesul tuturor localităților comunei, spre zonele industriale ale județului și spre județele vecine : Dolj și Mehedinți.

Rețeaua de drumuri locale este compusă din :

- ❖ Drum Comunal DC 68 Scorusu – Borascu (Calărași) cu o lungime de 3,15 km – drum pietruit.
- ❖ Drum comunal DC 72 A - Borascu Limita județul Mehedinți – cu o lungime de 3,3500 km drum asfaltat ;

- ❖ Drum Comunal DC 79 A - Menti - Miluta - Covrigi , cu o lungime de 4,400 km , din care 3,200 km pietruit si 1,200 km drum de pamant.
- ❖ Drum comunal DC 72 B Borascu - Garbov cu o lungime de 5,900 km pietruit .
- ❖ Poduri - comuna are un număr de 22 poduri, in stare buna, functionala.
- ❖ Drumuri satesti , drumuri vicinale , drumuri agricole , ulite si accese la proprietati.

Toate drumurile locale au fost identificate , masurate, sunt in curs de elaborare documentatii topografice care sa conforme elementele de baza ale fiecarui drum. Ulterior finalizarii lucrarilor topografice si de cadastru se va proceda la actualizarea domeniului public al comunei Borascu, in asa fel incat acesta sa reflecte cu loialitate toate drumurile din localitate.

In prezent, drumurile secundare (vicinale, ulite de acces si drumuri de exploatare) sunt drumuri balastate de-a lungul timpului ce necesare lucrari de modernizare, deoarece calitatea infrastructurii este total nesatisfacatoare.

De asemenea, pentru unele portiuni latimea drumurilor nu este corespunzatoare cu clasa de incadrare , punand probleme in desfasurarea traficului rutier.

Trebuie avut in vedere faptul ca atragerea potentialilor investitori, dezvoltarea localitatii si valorificarea potentialului local nu se poate realiza fara o infrastructura rutiera corespunzatoare

Transportul de persoane si marfa este asigurat numai cu mijloace auto , apartinand persoanelor fizice si juridice. Exista operatori de transport care asigura curse regulate atat din comuna catre resedinta de judet, cat si din orasele apropiate si resedinta de judet catre Comuna Borascu. De asemenea, transportul feroviar este accesibil atat pentru calatori cat si pentru transport bunuri (cantitati reduse) de stricta necesitate.

Cale ferata - transport feroviar - accesul pe calea ferata se face prin intermediul Garii Turceni.

Gospodarirea apelor

In prezent principala sursa de alimentare cu apa a populatiei este constituita din resursele subterane (fantani private si fantani publice) .

Pe raza comunei se regasesc izvoare permanente , a caror apa este utilizata din cele mai vechi timpuri, aflate in proprietate publica a comunei si privata (retrocedate fostilor proprietari).

Comuna nu dispune de retea de alimentare cu apa potabila. Este in curs realizarea unei investitii de alimentare cu apa a locuitorilor comunei , doar pentru satul Borascu. Pentru celelalte localitati a fost solicitata finantare prin program National Anghel Saligny. Documentatia de proiectare este in curs de realizare.

Investitia in infrastructura alimentare cu apa , in curs de executie include : doua foraje (puturi de adancime mare) , retea de aductiune , o retea de distributie si constructii speciale pentru inmagazinare si tratare a apei. Sursele de apa vor fi asigurate din foraj subteran. Investitia in curs este sustinuta din bugetul local si din fonduri europene nerambursabile.

In ceea ce priveste canalizarea si epurarea apelor uzate, in comuna nu exista o asemenea retea, este in curs realizarea unui siste, de canalizare cu statie de epurare, pentru satul Borascu. Investitia in curs este sustinuta din bugetul local si din fonduri europene nerambursabile.

Este necesar a se identifica o solutie care sa rezolve si problema apelor pluviale, in asa fel incat si acestea sa fie preluate din si prin rigole si deversate organizat, in emisar.

Alimentarea cu energie electrica

Comuna este electrificata in proportie de 99 %. Doar cateva catune izolate nu au in prezent energie electrica, fapt ce necesita extinderea retelei de distributie existente. Alimentarea cu energie electrica a locuitorilor comunei se face din sistemul energetic national , prin intermediul retelei aeriene de medie

tensiune . Reteaua de medie tensiune alimenteaza si consumatorii persoane juridice care isi desfasoara activitatea pe raza comunei .

Iluminatul public stradal este realizat in intraga comuna, asigura necesarul pentru toate localitatile componente , are o lungime de cca 35 km.

In zona nu se regasesc investitii in utilizare resurse energetice regenerabile(parcuri eoliene, parcuri fotovoltaice , alte tipuri).

Alimentarea gaze naturale

Comuna nu detine o retea de alimentare cu gaze naturale.

Telefonie si telecomunicatii

Localitatea dispune in prezent de acces atat la telefonie fixa cat si la telefonie mobila si internet. Retelele de telefonie si internet au o acoperire buna cca 95% . Se constata ca atat reseaua de telefonie fixa a ROMTELECOM cat si retelele mobile DIGI, ORANGE SI VODAFONE au o acoperire relativ buna , dar exista si zone lipsite in totalitate de semnal telefonic si internet.

Televiziunea si radiodifuziunea sunt receptionate bine la nivelul comunei. A fost realizata si este functionala o retea privata de televiziune prin cablu care este accesibila tuturor membrilor comunitatii locale.

V. Economia locala

Dezvoltarea afacerilor la scară mică este recunoscută ca fiind sursa cea mai importantă de locuri de muncă/obținere de venituri în spațiul rural, atât pentru economiile deja dezvoltate, cât și pentru cele în curs de dezvoltare.

Așezarea comunei în partea de sud a județului, într-o zona de interferență între județele Gorj, Dolj, și Mehedinți o situează în sfera de influență a acestora, ca de altfel și a unităților economice din zonă.

Pentru o analiză corectă a locului pe care îl ocupă economic comuna Borascu în ansamblul județului Gorj, trebuie amintit faptul că, pe ansamblu, județul beneficiază de un potențial natural, care a determinat dezvoltarea unor

activități economice de bază ale agriculturii , cu precadere a a cresterii animalelor.

Industria - Pe raza comunei nu se regasesc unitati industriale care sa absoarba forta de munca a comunei.

Agricultura - Comuna Borascu are o suprafata totala de 7207 ha din care cca 59% (4274 ha) este teren cu destinatie agricola iar 41% teren cu destinatie neagricola. Din analiza bilantului fondului funciar al teritoriului comunei, rezulta ca din totalul de 7207 ha, suprafata agricola este de 4210 ha (58,42%) iar suprafata neagricol de 2997 ha (41,58%).

	Total judet		Bilant comuna	
	GORJ		BORASCU	
	Ha	%	Ha	%
Total general	560.174	100,00	7.207	100,00
Total agricol:	250.204	44,64	4.274	59,30%
Arabil	103.234	18,43	2.468	34,24%
Pasuni	84.787	15,14	1336	18,53%
Fanete	40.518	7,23	323	4,48%
Vii	8.399	1,50	113	1,56%
Livezi	13.226	2,37	34	0,5%
Total neagricol din care:	309.970	55,33	2.993	40,7%
Paduri	273.868	48,89	2.697	37,42%
Ape	4.681	0,84	40	0,40%
Drumuri	9.079	1,62	133	1,80%
Constructii	11.949	2,13	108	1,5%
Neproductiv	10.393	1,85	15	0,2%

In proprietatea comunei se regasesc :

- in domeniu public terenuri de utilitate publica : drumuri si cai de acces , zone de protectie ale acestora, suprafete de teren aferente constructiilor de utilitate publica – Scoli, biserici, cabinete medicale.
- In domeniul privat al comunei terenuri agricole islazuri , terenuri cu vegetatie forestiera , teren neproductiv .

Activitatile agricole specifice comunei sunt influentate de:

- terenul fertil aflat de-a lungul vailor celor trei parauri si ale afluentilor acestora ;
- relieful de deal care creaza conditii favorabile pentru cresterea animalelor.

Din punct de vedere al retrocedarii terenurilor, si punerii in aplicare a legilor proprietatii asupra terenurilor, acestea au fost puse in posesie in procent de 95 % (terenurile agricole) si 60 % (terenurile cu vegetatie forestiera.

Culturile agricole din aceasta zona acopera in parte necesarul de subzistenta a comunitatii locale.

Intrucat se remarca o stabilitate buna a populatiei active , pentru atragerea si mentinerea populatiei tinere in localitate este necesara atat promovarea masurilor si programelor cu finantare europeana dedicata satelor romanesti.

Din punct de vedere al accesarii acestor fonduri europene, membrii comunitatii si autoritatile publice locale nu au beneficiat de aceste fonduri decat in proportie foarte redusa (populatia locala).

Remarcabil este numarul in crestere de persoane care practica apicultura.

Cresterea animalelor are o importanta deosebita - comuna detine suprafete importante de pasuni si fanete - 1.659 ha. Cele mai importante specii detinute de populatia comunei sunt : pasari, bovine , caprine, porcine , cabaline si ovine.

Pe raza localitatii se regasesc doar intreprinderi mici si mijlocii.

Cele mai multe microintreprinderi au ca obiect de activitate comert cu produse (magazine mixte) .

De asemenea, in comuna se regasesc un numar important de intreprinderi individuale ce desfasoara activitati agricole.

Doua cabinete medicale individuale asigura asistenta medicala pe raza comunei . De asemenea exista amenajate doua spatii in care functioneaza

puncte farmaceutice ce asigura aprovizionarea si distribuirea medicamentelor catre populatie.

Mestesugurile - Pe raza comunei, au fost practicate, din cele mai vechi timpuri mestesuguri traditionale: lucrul de mana (cusaturi, tesaturi) prelucrare lut - olarit, prelucrare lemn (dogarie si dulgherie). In prezent acestea se regasesc pe scara redusa, fara a fi organizate si fara a fi promovate in mod corespunzator. Au mai ramas doar putine familii care mai utilizeaza si mai pastreaza aceste tehnici traditionale de prelucrare .

Turismul - Desi detine zone cu potential natural deosebit de pitoresc si un trecut istoric remarcabil, comuna nu a fost pusa in valoare in mod eficient, la aceasta data activitatea turistica este foarte scazuta. Pe raza comunei nu se regasesc locatii amenajate corespunzator , cu potential de cazare (agroturistic). Se impune valorificarea potentialului turistic , determinat atat de cadrul natural pitoresc , monumentele istorice si de arhitectura existenta cat si de cadrul construit (case de locuit, biserici , case boieresti) ce pot constitui atractii turistice de mare importanta. Deasemeni, ocupatiile traditionale, datinile si obiceiurile populare specifice ar putea fi puse in valoare crescand astfel atractivitatea turisitica a localitatii.

VI.Patrimoniu rural , educatie si asistenta sociala

Identitatea culturală a satului românesc reprezintă o importantă sursă de dezvoltare locală și este caracterizată de un patrimoniu cultural material si imaterial divers.

În mediul rural românesc, accesul locuitorilor din sate și comune la cultură este limitat, comparativ cu accesul celor din mediul urban.

O parte integrantă , deosebit de importanta a mostenirii culturale o reprezintă asezămintele monahale , schiturile , bisericile , obiceiurile si traditiile locale.

In satele componente ale comunei se regasesc biserici crestine ortodoxe ce reflecta traditia locala. Deasemenea in satele Borascu, Calaparu si Miluta se regasesc si biserici baptiste. Acest fapt confirma atat respectul pentru apartenenta religioasa cat si toleranta si nediscriminarea .

Monumente istorice aflate pe raza comunei :

- Biserica din satul Borascu si din cimitirul satului Borascu ;
- Biserica Manastirii Dealu Mare din satul Borascu;
- Biserica din Calaparu ;
- Biserica din Calaparu de Jos ;
- Biserica din satul Gura Mentii ;
- Biserica din satul Medntii din Dos ;
- Biserica din satul Miluta ;
- Biserica din satul Scorusu.

Este important de mentionat ca pe raza comunei se regasesc monumente ale eroilor cazuti pe campul de lupta in primul razboi mondial – unul in satul Borascu si altul in satul Mentii de Jos.

Specific pentru comuna Borascu este numarul mare de troite asezate la raspantii si pe langa fantani. Asezarea in zona a bisericilor crestine ortodoxe este ilustrata in figura urmatoare :

- Se poate ajunge la manastire urcand prin padurea Stramba, circa 4 km, sau pe sosea, prin satele Stramba si Garbov; de la intersectia spre gara Garbov, venind dinspre Stramba, se merge la dreapta, urcand spre deal 3 km, din care 2 km prin padure; din Garbov, cu putin ocol, dar mai sigur, se poate ajunge la manastire pe drumul forestier pietruit, bun pentru mijloacele auto;
- Biserica a fost zidita in 1865, poarta doua hramuri: "Adormirea Maicii Domnului" (15 august) si "Sfintii Imparati Constantin si Elena" (21 mai). Este manastire de maici.

Cladiri , biserici si monumente istorice declarate ca fiind de interes national . Acestea sunt in evidenta Ministerului Culturii si Patrimoniului National , sunt incluse in lista monumentelor de arhitectura,

Denumire	Localitate	Datare	Nr si Cod – lista monumente – HG
Biserica de lemn "Sf Dimitrie si Sf Ioan Botezatorul «	Sat Scorusu	necunoscuta	346/ GJ-II-m-B-09374

Pastrarea, punerea în valoare a istoriei, a mostenirii rurale si a patrimoniului cultural si promovarea acestuia constituie o prioritate atat la nivel local cat si national.

In comuna nu exista sediul de Camin Cultural. Fostul sediu a fost amenajat ca spatiu administrativ in care functioneaza Primaria Comunei , aparatul propriu al primarului si Consiliul Local Borascu.

Pe raza comunei exista o biblioteca comunala, cu un fond de carte de peste 9.000 volume deservita de un bibliotecar profesionist. In cadrul bibliotecii se organizeaza o mare parte din activitatea culturala a comunei : simpozioane, evocari cu prilejul unor evenimente istorice , seri literare s.a

La nivelul comunei este organizat un muzeu comunal cu doua sectii : istorie si etnografie amplasat intr-un spatiu ce apartine Scolii Generale Borascu.

La nivel local exista un grup de cca 20 copii din comuna Borascu care formeaza « ansamblul de fluierasi si naisti » din comuna . Acestia participa la evenimentele culturale din comuna si din judet. Deasemenea au fost invitati sa participe la deschiderea unor centre comerciale din municipiul Targu Jiu.

Obiceiuri si traditii locale :

Un loc important in folclorul local il detin obiceiurile legate de evenimentele importante din viata omului: nasterea, nunta, moartea.

Infrastructura sociala si educationala

Pe raza comunei Borascu se regasesc un numar de 12 locatii (spatii) pentru institutii de învățământ :

- ❖ Gradinita Cu Program Normal Scorusu, Borascu ;
- ❖ Grădinița cu program normal Baniu, Borascu ;
- ❖ Grădinița cu program normal Borascu ;
- ❖ Grădinița cu program normal Calaparu, Borascu ;
- ❖ Grădinița cu program normal Mentii Din Dos, Borascu ;
- ❖ Grădinița cu program normal Miluta, Borascu ;
- ❖ Școala Gimnazială Borascu ;
- ❖ Școala Gimnazială Miluta, Borascu ;
- ❖ Școala Primară Baniu, Borascu ;
- ❖ Școala Primară Calaparu, Borascu ;
- ❖ Școala Primară Mentii Din Dos, Borascu ;
- ❖ Școala Primară Scorusu, Borascu ;

În ultimii ani, numărul de școlari și preșcolari s-a redus considerabil, asta după ce părinții au decis să-și trimită copiii la unitățile de învățământ din Turceni. S-a ajuns din acest motiv ca unele clase din școlile existente în comuna Borăscu să funcționeze chiar și cu câțiva elevi. Alarmant este că și natalitatea a scăzut și de la un an la altul tot mai puțini copii trebuie să meargă la școală sau la grădiniță. De exemplu, s-a ajuns în situația în care o educatoare predă la două grădinițe din sate diferite pentru a putea fi angajată cu normă întreagă. Educatoarea este la Grădinița din Calapăru și Scorușu. Prin rotație se duce două zile la Scorușu și trei la Calapăru, iar apoi invers. Când educatoarea este la Scorușu, preșcolarii din Calapăru sunt liberi și tot așa. Deși situația aici este una destul de complicată, conducerea comunei din Borăscu nu dorește să închidă nicio unitate de învățământ și isi

asuma responsabilitatea pentru funcționarea acestora în continuare. Conducerea comunei încearcă prin diferite metode să găsească soluții pentru ca elevii să învețe în comună și să nu mai plece la Turceni.

Din anul 2013, Școala Populară de Artă din Targu Jiu a înființat aici câteva grupuri folclorice, dar și de dansuri populare.

VII. Satele componente ale Comunei

SATUL BORASCU – localitate de reședință, cu un număr de cca 440 gospodării. Din punct de vedere al dispunerii, satul este de tip adunat, cu textură liniară, regulată. Stratul de apă freatică se află la cca 2 m. Temperatura medie anuală este de cca 10 grade, verile sunt calde și foarte calde, înghețul survie la sfârșitul lunii octombrie.

În acest sat se regăsesc atât sediul autorităților publice locale cât și sediile altor instituții publice de interes local.

Imobile și clădiri de interes public :

- ❖ **Sediul Primăriei** - este compus din două corpuri de clădire (un corp mai vechi) cu 6 birouri și un corp nou cu regim de înălțime P+1 ce are în componență 3 birouri un oficiu, sala de ședințe camera de oaspeți, grupuri sanitare.
- ❖ Bloc de locuințe – cu regim de înălțime P+2 . Blocul include apartamente cu două camere , câte trei pe fiecare nivel . În incinta acestuia se regăsesc : 3 încăperi închiriate pentru spații comerciale, o încăpere pentru poșta , un spațiu pentru telefonie/telecomunicații. De asemenea un apartament este alocat bibliotecii comunale și unul arhivei primăriei. Apartamentele libere sunt degradate necesită intervenții și reparații capitale.
- ❖ **Sediul Poliției** - este amplasat într-un imobil cu regim de înălțime P în stare bună de funcționare, cu un număr de 5 încăperi.

❖ **Sediul Scolii Generale I – VIII** include doua corpuri de cladi distincte :

a). un corp cu regim parter in care isi desfasoara activitatea ele din clasele I –IV . Cladirea are un numar de 3 Sali de clasa , bibliotec scolara, cancelarie si sala de festivitati. In acelasi imobil isi desfasoara activitatea si gradinita .

b). un corp cu regim de inaltime P+1 in care invata elevii ciclul gimnazial . Scoala are un numar de 6 Sali de clasa, cancelarie secretariat, birouri (director) , trei laboratoare , 2 grupuri sanitare si doua spatii de depozitare.

Numarul de elevi care frecventeaza cursurile scolii Generale se ridica la cca 125 elevi, 25 prescolari , indrumati de un numar de 17 cadre didactice.

❖ **Dispensarul comunal** - este compus din doua cabinete medicale pentru medici de familie , 2 Sali de tratament , 2 grupuri sanitare, 2 Sali de asteptare , 2 oficii si holuri. Aici isi desfasoara activitatea doi medici de familie care asigura necesarul de servicii medicale generale pentru toti locuitorii comunei. Lipsesc cabinete de medicina specializata : stomatologie , medicina interna, pediatrie etc.

❖ **Biblioteca comunală** isi desfasoara activitatea in blocul de locuinte aflat in imediata vecinatate a Sediului Primariei ;

❖ **Muzeu Comunal** – amenajat in incinta Scolii Generale , organizat in doua incaperi in care se regasesc expuse obiecte traditionale locale.

❖ **Unitati de cult** - In satul Borascu se gasesc **doua biserici** de cult ortodox Biserica cu hramul «Sf. Constantin si Elena » , Biserica cu hramul «Sfantul Ioan Botezatorul » si o biserică baptista. Biserica ortodoxa din satul Borascu cu hramul «Sf. Constantin si Elena » , dateaza de la 1842 si este o constructie masiva , impunatoarea, in forma de nava , cu ziduri groase din caramida, cu tencuiala din var si nisip. Aceasta are un pridvor cu zid gros de cca 1m la temelie pe care se sprijina opt coloane impreunate in partea superioara prin arcade in semicerc , construite din caramida. Doua turle masive strajuiesc

deasupra naosului si pronaosului. Biserica din Dealul Mare , cu hramul «Sfantul Ioan Botezatorul « a fost construita in perioada 1857 – 1923 . Este de factura neoclasica cu trei frontoane si o exedra hemiciclica, cu o turla octogonala, cu ancadramente si arcade in jurul ferestrelor . Biserica baptista a aparut dupa anul 1990 .

- ❖ Societati comerciale cu capital privat – pe raza satului Borascu isi desfasoara activitatea un numar de 15 agenti economici. Majoritatea acestora desfasoara activitati de comert. Serviciile de telefonie fixa si mobila, serviciile postale completeaza activitatea din localitatea Borascu. Deasemenea pe raza satului Borascu se regasesc intreprinderi individuale care au ca obiect, in principal activitati agricole.
- ❖ **Sport – Turism** - Pe raza comunei isi desfasoara activitatea o echipa de fotbal inscrisa in asociatia sportiva « AS TRIUMFUL BORASCU« . Activitatea sportiva se desfasoara pe terenul de sport din centrul satului. Turism – la nivelul localitatii nu se regasesc amenajate pensiuni, pensiuni agroturostice . Desi dispune de conditii pentru turism rural, acest sector este total descoperit. Cadrul arhitectural si peisajul nealterat pot fi valorificate in scop turistic.

Satul Baniu – amplasat in partea de nord a comunei , satul o suprafata de 71 ha teritoriu intravilan , pe care se refasesc un numar de 129 gospodarii. Din punct de vedere al dispunerii, satul este de tip sat versant cu structura rasfirata, neregulata. Stratul de apa freatica se afla la cca 2 m . Temperatura medie anuala este de cca 10 grade , verile sunt calde si foarte calde , inghetul survine la sfarsitul lunii octombrie. Satul este dependent de serviciile existente in satul Borascu :

- ↓ Nu exista cabinete medicale ;
- ↓ Nu se regasesc institutii publice si nici srvcii specifice de utilitati publice ;
- ↓ Satul nu are asezaminte de cultura, nici macar biserica proprie. Locuitorii satului beneficiaza de servicii religioase de la biserca din comuna Negomir ;

- ↓ Invatamantul primar se desfasoara intr-o cladire cu regim de inaltime Parter care include doua Sali de clasa , o cancelarie si un hol. In clasele I-IV anual sunt cca 14-15 scolari, cca 11-13 prescolari. Elevii formati aici continua cursurile in ciclul cimirnazial, la Scoala Generala Raci, din comuna Negomir.
- ↓ Servicii – comert – in satul Baniu exista doar un magazin mixt ce asigura aprovizionarea cetatenilor din sat.
- ↓ Agricultura este principala ocupatie a locuitorilor acestui sat .

Satul Calaparu – este amplasat in partea de sud est a comunei, de-a lungul Drumului Judetean Dj 673. Satul are in intravilan o suprafata de 103 ha pe care se regasesc un numar de 270 gospodarii . Din punct de vedere al dispunerii, satul este de tip sat versant cu structura rasfirata, neregulata.

Satul este dependent de serviciile existente in satul Borascu :

- ↓ Nu exista cabinete medicale ;
- ↓ Nu se regasesc institutii publice si nici servicii specifice de utilitati publice ;
- ↓ Satul nu are asezaminte de cultura (camin cultural) dar are biserica proprie cu hramul « Sf Ioan Botezatorul » .
- ↓ Invatamantul primar se desfasoara intr-o cladire cu regim de inaltime Parter care include doua Sali de clasa , un birou, o cancelarie si un hol. Elevii formati aici continua cursurile in ciclul cimirnazial, la Scoala Generala Borascu . si la Scoala Generala Turceni .
- ↓ Servicii – comert – in satul Calaparu exista magazine mixte si saptii amenajate tip cafe-bar . Acestea asigura aprovizionarea cetatenilor din sat.
- ↓ Agricultura este principala ocupatie a locuitorilor acestui sat .

Satul Gura Mentii – amplasat in partea de centru a comunei, intre satele Borascu si Mentii di Dos este cel mai mic sat al comunei, cu o suprafata de cca 30 ha in intravilan si un numar de 108 gospodarii . Din punct de vedere al dispunerii, si acest sat este de tip sat versant cu structura rasfirata, neregulata.

Satul este dependent de serviciile existente in satul Borascu :

- ↓ Nu exista cabinete medicale si nici puncte farmaceutice;
- ↓ Nu se regasesc institutii publice si nici servicii specifice de utilitati publice ;
- ↓ Satul nu are asezaminte de cultura (camin cultural) dar are biserica proprie , de cult ortodox , cu hramul « Cuvioasa Paraschova « .
- ↓ In sat nu se regasesc unitati de invatamant, elevii frecventeaza cursurile Scolii primare si Generale din Satul Borascu.
- ↓ Servicii – comert – in satul Gura Mentii exista magazine mixte ce asigura aprovizionarea cetatenilor din sat.
- ↓ Agricultura este principala ocupatie a locuitorilor acestui sat .

Satul Mentii din Dos - amplasat in imediata vecinatate a satului Gura Mentii , are o suprafata de cca 73 ha , in intravila si un numar de 246 gospodarii .

Din punct de vedere al dispunerii, si acest sat este de tip sat versant cu structura rasfirata, neregulata.

Satul este dependent de serviciile existente in satul Borascu :

- ↓ Nu exista cabinete medicale si nici puncte farmaceutice;
- ↓ Nu se regasesc institutii publice si nici servicii specifice de utilitati publice ;
- ↓ Satul nu are asezaminte de cultura (camin cultural) dar are biserica proprie, de cult ortodox, cu hramul «Sfintii Arhangheli Mihail si Gavril « .
- ↓ In sat se regasesc Scoala primara cu clasele I-IV ce asigura educatia a cca 18-20 elevi si 20-24 prescolari in fiecare an .
- ↓ Servicii – comert – in satul Mentii din Dos exista magazine mixte ce asigura aprovizionarea cetatenilor din sat.
- ↓ Agricultura este principala ocupatie a locuitorilor acestui sat .

Satul Miluta – amplasat in extremitatea vestica a comunei , are un teritoriu intravilan de 90 ha si un numar de 253 gospodarii .Din punct de vedere al dispunerii, si acest sat este de tip sat versant cu structura rasfirata, neregulata.Satul este dependent de serviciile existente in satul Borascu :

- ↓ Nu exista cabinete medicale si nici puncte farmaceutice;
- ↓ Nu se regasesc institutii publice si nici servicii specifice de utilitati publice ;

- ↓ Satul nu are asezaminte de cultura (camin cultural) dar are biserica proprie , de cult ortodox , cu hramul « Sfanta Treime » .
- ↓ In sat se regaseste Scoala generala cu clasele I-VIII ce asigura educatia a cca 70-75 elevi si 18-20 prescolari in fiecare an .
- ↓ Servicii – comert – în satul Miluta exista magazine mixte ce asigura aprovizionarea cetatenilor din sat.
- ↓ Agricultura este principala ocupatie a locuitorilor acestui sat .

Satul Scorusu – amplasat in extremitatea estica comunei, are un teritoriu intravilan de 59 ha si un numar de 117 gospodarii . Din punct de vedere al dispunerii, si acest sat este de tip sat versant cu structura rasfirata, neregulata. Satul este dependent de serviciile existente in satul Borascu :

- ↓ Nu exista cabinete medicale si nici puncte farmaceutice;
- ↓ Nu se regasesc institutii publice si nici srvcii specifice de utilitati publice ;
- ↓ Satul nu are asezaminte de cultura si nici biserica proprie locuitorii comunei sunt deserviti de biserica ortodoxa din satul Calaparu.
- ↓ In sat se regaseste Scoala generala cu clasele I-IV , cu o singura sala de clasa si o cancelarie. Aici isi defasoara activitatea , anual cca 8 -10 elevi si 10-12 prescolari , sub indrumarea unei invatatoare si a unui cadru auxiliar .
- ↓ Servicii – comert – in satul Scorusu exista magazine mixte ce asigura aprovizionarea cetatenilor din sat.
- ↓ Agricultura este principala ocupatie a locuitorilor acestui sat .

VIII. Disfunctionalitati ce caracterizeaza toate localitatile componente ale comunei si care trebuie avute in vedere la analiza SWOT :

- numar mare de gospodarii parasite sau aflate in grija unor persoane varstnice ;
- exod mare de populatie de la tara, catre orase ;
- starea locuintelor este , in mare parte satisfacatoare, dar nu trebuie neglijat faptul ca exista multe locuite aflate in stare rea s nesatisfacatoare, chiar in pericol de ruina ;

- se constata o imbatranire a populatiei din satele comunei ;
- infrastructura rutiera nu este modernizata decat partial ;
- Infrastructura edilitare necorespunzatoare si insuficienta ;
- Servicii locale nemodernizate , cu dotari precare ;
- Cladiri publice si de locuit in stare avansata de degradare ;
- Eficienta energetica necorespunzatoare a cladirilor publice si a locuintelor private.
- transportul in comun are multiple deficiente atat in ceea ce priveste periodicitatea cat si in ceea ce priveste capacitatea. In unele localitati, acesta lipseste cu desavarsire .
- in comuna nu exista unitati generatoare de locuri de munca ;
- un numar relativ mare de forta de munca disponibila , in raport cu oferta de locuri de munca ;
- agricultura este principala activitate a locuitorilor comunei.
- Terenurile sunt faramitate si se lucreaza in mod empiric . Deasemenea, amplasamentul la distante mari de intravilan si pe dealuri greu accesibile fac impracticabila o agricultura mecanizata ;
- asistenta sociala , la nivelul comunei este slab dezvoltata, ineficienta. Exista multe cazuri care necesita sprijin si asistenta sociala de specialitate ;
- nu sunt organizate ateliere de mica industrie care sa asigure prelucrarea produselor provenite din agricultura ;
- nu se regasesc forme asociative care sa favorizeze comasarea terenurilor agricole cu potential si care sa poata fi lucrate mecanizat ;
- nu se regasesc organizatii neguvernamentale care sa se implice in activitatile sociale.

2. ANALIZA S W O T

SWOT este o metodă utilizată pentru a ajuta la proiectarea unei viziuni de ansamblu. Ea funcționează ca o radiografie a comunei și evaluează în același timp factorii de influență interni și externi precum și poziția comunității locale în raport cu celelalte localități din zonă, cu scopul de a pune în lumină punctele tari și slabe ale comunității, în relație cu oportunitățile și amenințările existente la un moment dat .

SWOT este un acronim pentru puncte tari, puncte slabe, oportunități și amenințări. Prin definiție, punctele tari (S) și punctele slabe (W) sunt factori interni pe care îi aveți ca măsuri de control. De asemenea, prin definiție, oportunități (O) și amenințări (T) sunt factori externi asupra cărora, în esență, nu poate exista nici un control.

Tehnica SWOT de discuție/analiză și cercetare se bazează pe metoda "brainstorming"-ului, care s-ar traduce printr-o discuție între persoanele implicate în activitatea de elaborare a strategiei. Analiza SWOT se bazează pe următoarele elemente: puncte tari, puncte slabe, oportunități și amenințări.

Ce înseamnă un punct tare pentru o comunitate?

Aceasta este o întrebare fundamentală la care trebuie să se răspundă. Dintr-o analiză a indicatorilor comunității pot rezulta o întreagă gamă de puncte tari. Acestea pot fi "puncte tari grele (hard)" și "puncte tari-ușoare (soft)". Dacă, în mod normal, primele se identifică destul de repede, celelalte se conturează prin discuții ulterioare sau din activități de cercetare.

Al doilea parametru îl reprezintă **punctele slabe**. Aflate la polul opus față de punctele tari, acestea reprezintă slăbiciunile cadrului local. Și în cazul analizei punctelor slabe este posibil să facem distincția între "puncte slabe-grele" și "puncte slabe-ușoare.

Al treilea parametru se referă la zona **oportunităților**. Acestea pot fi studiate și discutate doar dacă o alegere preliminară a fost proiectată. În acest stadiu, se impune o nouă descriere, mult mai clară persoanelor implicate.

Ar putea exista probleme în cadrul analizei dacă punctele tari și oportunitățile se suprapun. Există o diferență clară între acești doi parametri. O

regulă simplă, dar folositoare pentru o analiză SWOT corectă, este aceea de a verifica dacă există o distincție clară între punctele tari și oportunități.

Amenințările includ implicațiile negative ale măsurilor adoptate. Analiza oportunităților și a amenințărilor implică un melanj al efectelor interne și externe ale politicii. Efectele externe pot genera într-un fel amenințări.

În analiza SWOT nu există o corespondență exclusivă între puncte tari și oportunități, pe de o parte, și puncte slabe și amenințări pe de altă parte. Uneori, unele elemente de forță pot conduce la amenințări într-un scenariu "după politică".

Punctele tari și punctele slabe sunt concepte "statice", bazate pe parametrii descriptivi ai unei zone, într-o perioadă determinată de timp = **CEEA CE EXISTĂ**.

Oportunitățile și amenințările au în vedere viitorul, și se referă la alegerile pe care le au de făcut persoanele implicate în procesul de planificare = **CEEA CE VA FI**.

Cel mai puternic mesaj transmis de analiza SWOT este acela că, **indiferent de acțiunile stabilite, procesul decizional ar trebui să includă următoarele elemente:**

- **construiește** pe Punctele Tari,
- **elimină** Punctele Slabe,
- **exploatează** Oportunitățile,
- **îndepărtează** Amenințările.

Analiza SWOT oferă informații care ajută la sincronizarea resurselor și capacităților comunității locale cu mediul în care își desfășoară activitatea.

Analiza SWOT a fost realizată pe baza analizei diagnostic prezentate mai sus și identifică principalele puncte tari/slabe (interne teritoriului) și oportunitățile/riscurile (externe teritoriului) pentru fiecare categorie:

POZIȚIONAREA ÎN TERITORIU SI INFRASTRUCTURA FIZICĂ DE BAZĂ

Puncte tari	-comuna este așezată la intersecția a trei județe : Gorj, Dolj și
--------------------	---

	<p>Mehedinti ;</p> <ul style="list-style-type: none"> - comuna are acces la toate Drumurile Judetene si Nationale din zona; - drumurile de acces in localitate (judetene) au o stare buna , au fost modernizate; - acces la transport pe calea ferata ; drumurile comunale sunt partial modernizate , restul sunt pietruite (acces relativ bun) ; - electrificare in proportie de peste 95 % a comunei ; - intreaga comuna are retea de iluminat public ; - acces la retele de telecomunicatii, televiziune, radio si internet; - comuna are organizat un sistem de colectare a deseurilor, prin operator privat ; - arhitectura locala, cu specific traditional foarte bine pastrata ; - obiceiuri si traditii locale deosebit de interesante ;
<p>Puncte slabe</p>	<ul style="list-style-type: none"> - starea drumurilor satesti si vicinale nu este satisfacatoare , exista un procent destul de ridicat cca 40 % din drumurile locale care nu sunt inca modernizate. - numărul mare de poduri si podete , cu starea tehnică înrautătită; - pana la aceasta data nu exista sistem de alimentare cu apa ; - pana la aceasta data nu exista functional un sistem de canalizare a apelor menajere si a apelor pluviale ; - nu se utilizeaza resurse regenerabile pentru producere energie ; - nu se realizeaza colectare selectiva si valorificare a deseurilor re folosibile. - resurse financiare locale sunt insuficiente pentru lucrările de întreținere, reparații și reabilitări ale drumurilor comunale; - deversarea apelor reziduale menajere în locuri neamenajate, fapt ce duce la poluarea apelor (de suprafață și subterane) și

	<p>solului;</p> <ul style="list-style-type: none"> - în comună există zone unde telefonia mobilă nu are acoperire; - izolarea termică a clădirilor publice și a spațiilor de locuit este necorespunzătoare; -infrastructura școlară este degradată, fără dotări necesare procesului educațional; - digitalizare redusă atât în serviciile publice cât și în educație.
Oportunități	<ul style="list-style-type: none"> - fonduri structurale alimentate prin bugetul Uniunii Europene pentru dezvoltarea zonelor rurale; -existența FEADR (finanțare nerambursabilă) a Programului Național Strategic (2021 – 2027) care asigură finanțare și pentru îmbunătățirea infrastructurii fizice de bază în spațiul rural ; - finalizarea investițiilor în curs și implicit înființarea unei rețele publice de alimentare cu apă ; -finalizarea investiției în curs și înființarea rețelei publice de colectare apă uzată și ape pluviale (canalizare, stații de epurare); -îmbunătățirea infrastructurii educaționale prin accesare de finanțări nerambursabile - PNRR - eficientizarea energetică a spațiilor de locuit cu fonduri nerambursabile - PNRR - eficientizarea energetică a clădirilor publice cu fonduri nerambursabile - PNRR
Amenințări	<ul style="list-style-type: none"> -lipsa interesului de participare la diverse programe care să crească noi oportunități de dezvoltare a localității ; - degradarea infrastructurii existente prin neglijență și lipsa de implicare a comunității ; - utilizarea necorespunzătoare a drumurilor publice, nerespectarea categoriei de încadrare și degradarea zonelor modernizate

	<ul style="list-style-type: none"> - lipsa de interes pentru racordare la rețele publice de alimentare cu apă și canalizare ; - prâr crescut al serviciilor de utilități (alimentare cu apă, canalizare, salubritate .
--	--

RELIEF SI MEDIUL ÎNCONJURĂTOR

Puncte tari	<ul style="list-style-type: none"> - comuna are un relief variat (lunci, dealuri line), peisaje neafectate de activitatea urbană , care încântă privirea trecătorului și îndeamnă la popasuri și drumeții; - În zona există cursuri de apă curgătoare (Jitul Mare , Jitul Mic și Bourelul) ce au creat văi pitorești între dealurile comunei . - există pe teritoriul comunei izvoare ce pot fi exploatate și utilizate și care creează văi pitorești ; acestea dau zonei elemente reale de unicitate ; - teritoriul comunei este caracterizat de vegetație forestieră abundentă, implicat în resurse accesorii ale pădurii (cinegetice, ihtiologice, flora); - comuna beneficiază de zone curate, nepoluare ; fondul forestier este în stare bună, neafectat de boli, uscăre sau poluare; - teritoriul comunei se bucură de suprafețe extinse de pășuni și fânețe corelate cu creșterea animalelor; - nu există poluare industriale pe teritoriul comunei; - clima blândă, continental moderată;
Puncte slabe	<ul style="list-style-type: none"> - există zone afectate de eroziunea solului prin gradul de torențialitate și lipsa amenajărilor; - se regăsesc și dezechilibre în clasele de vârstă ale pădurilor datorită exploatărilor neraționale; - utilizare ineficientă a rețelei hidrologice ; - pericol de a poluare apelor datorită lipsei unui sistem de apă/apă uzată și a stațiilor de epurare; - sistem de gestionare a deșeurilor ineficient; - slabă cunoaștere a normelor de mediu și a legislației în vigoare; - slabă infrastructură rutieră în interiorul satelor în afara drumului județean; - educația ecologică superficială.

Oportunități	<ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea zonelor rurale și protejarea mediului înconjurător (împădurirea terenurilor degradate, eliminarea eroziunii și curățirea cursurilor de apă) prin accesarea fondurilor structurale și naționale. - promovarea agriculturii ecologice și dezvoltarea zonei pe baza unor produse bio; - finalizarea investițiilor în curs, realizarea sistemului public de apă/apă uzată cu stații de epurare și bransarea populației la utilități ; - colectarea selectivă a deșeurilor și implicarea în managementul deșeurilor; - realizarea unui sistem de colectare și dirijare a apelor pluviale; - corectarea și amenajarea torentilor ; - punerea în valoare a zonei și valorificarea potențialului natural , turistic al comunei ; zona are o șansă deosebită de dezvoltare în domeniul turismului rural. - promovarea zonei și a personalităților locale. În zona se regăsește o Manastire foarte frumoasă ce poate contribui la extinderea fenomenului de turism religios .Personalitatea lui Constantin Savoiu poate fi valorificată turistic.
Amenințări	<ul style="list-style-type: none"> - exploatarea forestieră necontrolată cu consecințe grave asupra eroziunii solului și alunecărilor de teren etc.; - neutilizarea fondurilor nerambursabile (datorită dificultăților de accesare) pentru dezvoltarea zonelor rurale și protejarea mediului, nerealizarea proiectului privind sistemul public de alimentare cu apă și canalizare, poluarea apelor și solului; - conservatorismul și mentalitatea de indiferență a gospodărilor față de protecția mediului.

POPULAȚIE și RESURSE UMANE

Puncte tari	<ul style="list-style-type: none"> - nivel relativ ridicat al gradului de calificare în anumite domenii ce aparțin de tradițiile locale;
--------------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> -populatie implicata in activitati Agricole si ferme curate; - existența unui număr însemnat de absolvenți ai învățământului superior; - ospitalitatea renumită a locuitorilor; - rata infraționalității redusă; - nivel scăzut al inadaptațiilor sociali; -revenirea in localitate a celor plecati si implicarea acestora in activitatile comunei ; - implicarea tinerilor în viața socio-economica a comunei, in administratie si servicii publice ;
Puncte slabe	<ul style="list-style-type: none"> - densitate demografică relativ redusă. - îmbatrânirea populației; - existența unor familii care trăiesc la limita subzistenței datorită veniturilor scăzute sau inexistente; - depopularea satelor (spor natural negativ, migrarea persoanelor tinere spre mediul urban si strainatate); - mentalitatea retinuta populației față de schimbare în genera și reconversie profesionala în special.
Oportunități	<ul style="list-style-type: none"> - posibilitatea accesării unor programe guvernamentale de finanțare pentru reconversie profesionala și crearea de noi locuri de muncă pentru șomerii; -utilizarea eficienta a potențialului important de forță de muncă locală (grad redus de ocupare) la salarii competitive la nivel regional; - valorificare exemplelor de buna practica si atragerea tinerilo in comuna ; existența unor exemple de reușită al unor localnici cu inițiativă poate fi promovata ; - implicarea autorităților locale în problemele comunității și deschidere la realizarea unor parteneriate; - elaborarea unei politici de atragere a unui segment de „emigranți” prin turism. - atragerea de specialist in administratia publica locala si in serviciile publice. Crearea si dezvoltarea unor servicii publice eficiente, digitalizate si implicate in dezvoltarea comunitatii locale;
Amenințări	<ul style="list-style-type: none"> -natalitatea scăzuta în continuare; -reducerea ponderii populației active, implicit a persoanelor calificate; - scăderea gradului de instrucție școlară a populației tinere; creșterea somajului în rândul tinerilor absolvenți; - creșterea ponderii „muncii la negru” cu efecte negative asupra pieței muncii, economiei locale și asistenței sociale în

	perspectivă; -creșterea delincvenței; -estomparea tradițiilor locale odată cu trecerea timpului.
--	--

EDUCATIE , CULTURA , SANATATE SI SERVICII PUBLICE

Puncte tari	<ul style="list-style-type: none">• existența unui numar mare de spatii scolare -12 spatii destinate unitatilor de invățamant ;• existența unei biblioteci comunale;• existența a doua dispensare umane, și a doua puncte farmaceutice;• existența unui oficiu poștal;• existența de biserici monumente istorice pentru creștinii ortodocși.• acces facil la telefonie, televiziune, radio si internet.• spatii disponibile (imobile) in stare buna, ce pot fi utilizate in educatie si cultura.• reperi istorice si de arhitectura foarte importante ce pot fi utilizate in atragerea turistilor;• mijloace de transport puse la dispozitie scolilor pentru transportul elevilor la cursuri ;
Puncte slabe	<ul style="list-style-type: none">• scaderea populatiei, a numarului de elevi ;• constrângeri materiale, datorită bugetelor mici alocate de către autorități, pentru susținerea actului educațional si cultural ;• calitatea scăzută a infrastructurii de sănătate;• lipsa dotărilor necesare pentru diagnosticarea și tratarea bolnavilor. in cadrul unui dispensar comunal uman;• personal medical si social insuficient;• inexistența unui centru de asistența după programul școlar, tip „after school”;• servicii sociale insuficient dezvoltate și un grad redus de asociativitate;
Oportunități	<ul style="list-style-type: none">• existența de fonduri nerambursabile pentru finanțarea

	<p>infrastructurii aferente serviciilor sociale ;</p> <ul style="list-style-type: none"> • programe guvernamentale pentru încurajarea inițiativelor locale; • valorificarea resurselor locale de materiale de construcții pentru reducerea costurilor de infrastructură; • construirea unui dispehsar uman dotat cu aparatură necesară • investiții directe în târguri, festivaluri, piețe tradiționale și alte manifestări tradiționale locale; • Construirea si dotarea unui Camin Cultural la nivel de comuna ; • dezvoltarea si diversificarea gamei de servicii sociale acordate în funcție de nevoile identificate și resursele disponibile.
Amenințări	<ul style="list-style-type: none"> • suspendarea/întreruperea/ diminuarea unor programe de finanțare din cauza crizei economico-financiare globale; • neutilizare si lipsa de interes in accesarea fondurilor europene, accesarea limitata a resurselor financiare disponibile prin programe ale Uniunii Europene; • interesul scăzut al investitorilor, pentru demararea de afaceri în comună, datorită infrastructurii slab dezvoltate raportat la potențialul localității.

ECONOMIE : AGRICULTURA, INDUSTRIE, COMERT , TURISM

Puncte tari	<ul style="list-style-type: none"> • vechi tradiții în prelucrarea unor resurse locale (cherestea, lemn); • activități economice diversificate, generatoare de locuri de muncă; • existența în zona a unor societăți comerciale și persoane fizice autorizate active. • relief de deal si lunca, potențial agricol și climat propice culturilor agricole , dezvoltarii pomiculturii si creșterii
--------------------	--

	<p>animalelor: bovine, ovine, caprine, porcine și cabaline;</p> <ul style="list-style-type: none"> • potențial ridicat pentru agricultură ecologică; • teren arabil fertile de-a lungul raurilor și posibilități de udare a culturilor. • așezare geografică propice dezvoltării turismului rural; • mediul natural favorabil drumețiilor, weekend-urilor și/sau „vacanțelor la țară”; -habitat rural bine conservat;păstrarea patrimoniului cultural; • existența unor lăcașe de cult: biserici de lemn monumente istorice si a unor monumente de arhitectura locala; • existența tradiției de bălciuri/ targuri, hramuri bisericesti; • ospitalitatea tradițională cu gastronomia specifică; • potențialul peisagistic deosebit; • diversitatea florei și faunei; • climat blând, mediul aproape nepoluat; • potențial pentru dezvoltarea turismului rural.
<p>Puncte slabe</p>	<ul style="list-style-type: none"> • resurse financiare locale insuficiente, investiții autohtone foarte mici; • orientarea cu precădere către comerțul din alimentația publică: magazine alimentare si baruri; • activitatea redusă de marketing a societăților comerciale coroborat cu investiții reduse ale administrației locale în zonă. • resurse financiare insuficiente, investiții puține; • insuficienta accesării finanțărilor de proiecte prin FEADR: Măsurile de Modernizarea exploatațiilor agricole , microintreprinderi; • media de vârstă ridicată a celor ce se ocupă de activități agricole; • utilaje agricole învechite, rudimentare și tehnologii neperformante; • fărâmițarea terenurilor agricole și încă probleme de proprietate

	<p>/ posesie;</p> <ul style="list-style-type: none"> • neîntreținerea pasunilor ; • degenerarea raselor de animale, rase cu o productivitate scăzută și servicii medical-veterinare sporadice; • piața de desfacere redusă; • inexistența sectorului de prelucrare a produselor agricole și animaliere; • slabă valorificare a produselor de pădure (fructe de pădure, ciuperci etc.); • interesul scăzut al tinerilor pentru activitățile agricole; • lipsa sectoarelor de nișă (agroturism); • lipsa structurilor asociative. • resurse financiare locale insuficiente, • investiții autohtone sau străine foarte mici; • pregătirea profesională de slabă calitate în domeniul serviciilor turistice; • lipsa unor acțiuni concentrate în sensul schimbărilor de mentalitate privind turismul rural (întocmirea proiectelor, accesarea fondurilor, calitatea serviciilor); • lipsa firmelor agroturistice autorizate; • lipsa unui „brand” local
<p>Oportunități</p>	<ul style="list-style-type: none"> • utilizarea programelor de finanțare ale Uniunii Europene, atât pentru mediul rural cât și pentru IMM-uri; • înființarea de microintreprinderi pentru prelucrarea resurselor și produselor existente în comună; • promovarea produselor tradiționale locale. • accesarea de fonduri pentru dezvoltarea unor afaceri în sectorul agricol (înființarea unor exploatații/ ferme agrozootehnice); • practicarea unei agriculturi ecologice durabile și a agroturismului;

	<ul style="list-style-type: none"> • promovarea produselor alimentare tradiționale; • procesarea produselor vegetale și animale; • asocierea producătorilor, îmbunătățirea practicilor agricole pentru ridicarea producției, elaborarea unor politici zonale de marketing și de accesare pe alte piețe; • crearea de servicii agricole (veterinare, prestări servicii, proiectare și consultanță în domeniu etc.); • certificarea unor ferme agricole în practicarea agriculturii ecologice și a unor produse tradiționale; • crearea de noi ateliere de producere a unor produse tradiționale: mic mobilier, împletituri, cuverturi și carpete, haine de port popular s.a.; • obținerea și utilizarea de energie regenerabilă , biocarburanți, biomasă forestieră, energie eoliană etc., zona având potential satisfăcător. • înființarea unor pensiuni agroturistice; • valorificarea potențialului turistic al zonei; • dezvoltarea turismului religios, pelerinaj la monumentele istorice și de arhitectura;
Amenințări	<ul style="list-style-type: none"> • criză economico-financiară la nivel mondial, care duce la scăderea portofoliului de comenzi, pe întreg lanțul furnizori - consumatori, cu efectele sale; • lipsa de receptivitate a populației locale la programele de finanțare; • lipsa de receptivitate și flexibilitate la cerințele pieței; • izolarea unor sate va conduce la depopularea acestora. • practicarea agriculturii de subzistență ca urmare a rezistenței populației la schimbare; • creșterea competiției pe piața produselor alimentare, fapt ce poate defavoriza unele sectoare „tradiționale” care nu ating standardele pieței unice (UE);

	• dezechilibrele balanței comerciale cu accent pe importurile de produse alimentare, situație care periclitează valorificarea produselor autohtone la prețuri eficiente (aducătoare de profit);• trendul descendent al potențialului agricol al comunei, cât și a productivității din acest sector;• insuficienta informare și educare a populației pentru dezvoltarea durabilă a agriculturii, protecția mediului;• nerevenirea populației tinere plecate în mediul urban și în străinătate.• legislație fiscală nepredictibilă, în continuă modificare;• mentalități de indiferență față de mediu în general și față de patrimoniul turistic în special;

3. VIZIUNE GENERALA DE DEZVOLTARE DURABILA

I.CONTEXT EUROPEAN,NATIONAL SI JUDETEAN

Conceptul de dezvoltare durabila (sustenbila) s-a cristalizat in timp, pe parcursul mai multor decenii, in cadrul unor dezbateri stiintifice aprofundate pe plan international si a capatat valente politice precise in contextual globalizarii.

Dezvoltarea durabila reprezinta, in contextul romanesc, dorinta realizarii unui echilibru, o sinteza intre aspiratiile cetateanului nascut liber, societatea prin care se defineste si contextul care permite realizarea de sine. Acest echilibru porneste de la om, actor central care cauta un echilibru individual si conditii favorabile pentru a se realiza. Conditiiile favorabile sunt influentate de societatea care trebuie sa il sustina si sa il motiveze si de mediul prin care se regaseste si isi poate gasi echilibrul. Rolul statului in contextul dezvoltarii durabile este sa ajute la realizarea acestui echilibru, nu doar pentru cetatenii de acum, dar si pentru generatiile viitoare.

Dezvoltarea locala este gandita in concordanta cu directiile de dezvoltare nationale si europene.

La nivel national Prin Hotararea Guvernului nr. 877/2018 a fost adoptata Strategia Nationala pentru Dezvoltare Durabila a Romaniei 2030.***Prin aceasta strategie, Romania isi stabileste cadrul national pentru sustinerea Agendei 2030 si implementarea setului de 17 ODD (Obiective de Dezvoltare Durabila) si are urmatoarele caracteristici:***

- Strategia sustine dezvoltarea Romaniei pe trei piloni principali, respectiv **economic, social si de mediu.**
- Strategia este orientate catre cetatean si se concentreaza catre pe inovatie, social si de mediu.
- Strategia este orientate catre cetatean si se centreaza pe inovatie, optimism, rezilienta si increderea ca statul serveste nevoile fiecarui cetatean, intr-un mod echitabil, eficient si intr-un mediu curat, in mod echilibrat si integrat.

Cele 17 ODD - Obiective de Dezvoltare Durabila sunt :

- 1.Fara Saracie ;
2. Foamete zero;
- 3.Sanatate si bunastare ;
- 4.Educatie de calitate ;

5. Egalitate de gen;
6. Apa curate si sanatate;
7. Energie curate la preturi accesibile;
8. Munca decenta si crestere economica ;
9. Industrie, Inovatie si infrastructura ;
10. Reducere inegalitati
11. Orase si comunitati durabile;
12. Consum si productie responsabile;
13. Actiuni in domeniul schimbarilor climatice
14. Viata acvatica ;
15. Viata terestra;
16. Pace, justitie si institutii eficiente ;
17. Parteneriate pentru realizarea obiectivelor

Romania in calitate de stat membru al Organizatiei natiunilor Unite (ONU) si Uniunii Europene (UE), si-a exprimat adeziunea la cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabila (ODD) ale **Agendei 2030**, adoptata prin Rezolutia Adunarii Generale a ONU A/RES/70/1, in cadrul Summit-ului ONU pentru Dezvoltare Durabila din septembrie 2015. Concluziile Consiliului UE, adoptate in data de 20 iunie 2017, "Un viitor durabil al Europei: raspunsul UE la Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabila" reprezinta documentul politic asumat de statele membre ale UE privind implementarea **Agendei 2030** pentru Dezvoltare Durabila.

Strategia Nationala reprezinta modalitatea de conectare practica, de articulare a Romaniei la parteneriatele nationale, regionale, europene si globale specifice. Totodata, ca efect al participarii voluntare a Romaniei la raportarile periodice cu privire la stadiul implementarii Agendei 2030, Strategia contribuie la cresterea credibilitatii, eficacitatii si impactului politicilor implementate.

La nivel European au fost stabilite - Cele 6 priorități ale Comisiei Europene pentru 2019-2024 :

- ✦ Pactul verde european
- ✦ O Europă pregătită pentru era digitală
- ✦ O economie în serviciul cetățenilor
- ✦ O Europă mai puternică pe scena internațională
- ✦ Promovarea modului nostru de viață european
- ✦ Un nou elan pentru democrația europeană

La nivel Judetean a fost realizata Strategia de Dezvoltare a Judetului Gorj, strategie ce include si prioritatile de dezvoltare a localitatilor din mediul rural.

Strategia de dezvoltare a județului Gorj pentru perioada 2021-2027 este construită pe o abordare integrată, coordonată și intersectorială, adaptată noului context socio-economic, luând în considerare provocările clasice ale secolului XXI, cum ar fi modificările structurale intervenite în funcționarea economiei sau în evoluția socio-demografică, necesitatea gestionării actualei crize declanșată de pandemia mondială de SARSCoV2 și a efectelor acesteia (șomajul, sărăcia și excluziunea socială), provocările generate de implementarea Pactului Ecologic European.

Viziunea strategiei și-a propus ca până în anul 2027 Gorjul să se redefinească ca un Județ *dinamic și modern, în care mandria de a fi gorjean nu se va baza doar pe patrimonial istoric și cultural de excepție, ci și pe încrederea într-un viitor mai bun.*

Transformarea urmărește cinci fațete ale unei dezvoltări echilibrate prin care Gorjul va deveni mai prosper, mai întreprinzător, mai turistic, mai verde și mai social.

A.GORJUL PROSPER

Strategia de Dezvoltare Durabilă își propune să fie un traseu de urmat pentru a crește stilul de trai și calitatea vieții pentru toți locuitorii județului Gorj. Strategia urmărește să creeze o economie cu un grad crescut de prosperitate, cu o populație activă economic, care locuiește într-un județ în care cetățenii sunt mandri și legați de locurile unde locuiesc și muncesc. Un grad crescut de prosperitate va fi atins printr-o valorificare mai bună a resurselor existente și prin crearea de oportunități pentru comunitățile locale

B.GORJUL INTREPRINZATOR

Sustinerea dezvoltării antreprenoriatului local - micii întreprinzători, organizați sub formă de start-up-uri (firme nou - înființate), micro-întreprinderi, întreprinderi, etc. - este o componentă vitală pentru o economie care are nevoie de diversificare, și în mod special pentru o economie care își propune să urmeze un model de dezvoltare durabilă și sustenabilă.

Abordarea propusă de domeniile identificate pentru acest obiectiv strategic încearcă să răspundă provocărilor întreprinzătorilor gorjeni și, totodată, să

reflecte prioritile dezvoltării durabile și ale strategiei Europa 2020, respectiv creștere economică inteligentă durabilă și sustenabilă.

C. GORJUL TURISTIC

Atât rolul economic major pe care îl detine în prezent turismul, cât și impactul de pe care îl poate exercita asupra acestui teritoriu în continuare, motivează includerea turismului printre obiectivele strategice de dezvoltare în cadrul Strategiei Dezvoltare a județului Gorj. Pe termen scurt și mediu, acest sector poate aduce un aport semnificativ la creșterea economică a județului. Unul din factorii cheie în procesul de relansare a economiei gorjene poate fi reprezentat de turism, prin prisma potențialului pe care îl are județul și care permite practicarea unei game largi de tipuri de turism. De asemenea, unul din principalele aspecte care trebuie abordate în cadrul strategiei îl reprezintă utilizarea insuficientă a potențialului turistic sau utilizarea acestuia în condiții neadecvate.

D. GORJUL VERDE

Acest obiectiv se fundamentează pe ideea că județul Gorj poate fi regenerat și transformat, păstrându-și în același timp identitatea dată de moștenirea industrială. În prezent județul este presarat de situri industriale abandonate, dezafectate sau folosite la capacitate minimă, care afectează la calitate mediul înconjurător și a peisajului general. Acestea pot fi integrate într-un nou peisaj rural, pentru crearea de noi oportunități, deopotrivă pentru locuitorii zonei și pentru turiști, de a avea acces la structuri cu funcții culturale și recreative și rezidențiale. Prin aceste acțiuni, se urmărește asigurarea faptului că mediul natural și construit este protejat și îmbunătățit.

E. GORJUL SOCIAL

Un aspect important integrat vieții sociale sunt nevoile sistemului de educație. În acest sens, se consideră că o abordare integrată a vieții sociale reprezintă un obiectiv esențial dezvoltarea echilibrată a județului. Obiectivul strategic este fundamentat pe aplicarea unei serii de acțiuni la nivel județean și local care vor genera o dezvoltare susținută a vieții sociale.

In contextul procesului actual de descentralizare a serviciilor sociale, asigurarea la un nivel ridicat de competenta a acestor servicii este conditionata atat de cadrul de reglementare existent cat si de disponibilitatea autoritatilor publice de a dezvolta parteneriate.

Viziunea strategiei in acest domeniu urmareste dezvoltarea unei oferte complexe de Servicii sociale la nivelul 'judetului. Acest obiectiv strategic asigura cresterea competentelor de furnizare a acestui tip de servicii. Pentru aceasta este necesara asigurarea unui cadru de reglementare care sa sprijine parteneriate pentru implementarea obiectivului dar si derularea de proiecte comune intre institutiile publice si cele din sectorul nonprofit.

II. PRINCIPII DE DEZVOLTARE STRATEGICA –bordate de comunitatile locale si de COMUNA BORASCU

II.1. Durabilitate – condiții mai bune de trai pentru populația săracă precum și un minimum de condiții necesare pentru un trai decent și pentru sănătatea și bunăstarea tuturor; Principiul dezvoltării durabile orientat spre cele trei dimensiuni (ecologică, economică și socială) cu toate implicațiile: atingerea performanțelor de mediu impuse de Uniunea Europeană și de strategia națională privind dezvoltarea durabilă, creșterea competitivității administrației locale în scopul maximizării aportului acesteia la accelerarea progresului economic și social prin stabilirea de noi obiective și identificarea unor oportunități adaptate la noile condiții și exigențe, pentru trecerea, într-un interval de timp rezonabil și realist, la modelul de dezvoltare generator de valoare adăugată înaltă, orientat spre îmbunătățirea continuă a calității vieții oamenilor și a relațiilor dintre ei în armonie cu mediul natural.

II.2. Participare și transparentă – principiu ce permite atât implicarea întregii comunități în luarea deciziilor și identificarea soluțiilor pentru diferitele probleme ale comunității locale cât și crearea unui cadru de maximă transparentă în procesul decizional. Acest principiu asigură o identificare reală a problemelor comunității, o soluționare optimă și în

timp a acestora, cu implicarea activă a actorilor locali, instituții publice, agenți economici, organizații civice, persoane fizice.

II.3. Principiul coordonării și continuității - are la bază coordonarea instrumentelor care pot asigura punerea în practică a priorităților de dezvoltare, alocarea resurselor necesare și disponibile ale bugetului local, corelarea acestor resurse cu potențialele surse de finanțare europene și naționale. Sprijin financiar și uman care să faciliteze accesul la o varietate de surse financiare pentru a satisface nevoile de investiții și dezvoltare.

II.4. O bună administrare - responsabilitate - reacția eficientă și efectivă la problemele comunității prin responsabilizarea autorităților locale și parteneriatul cu societatea civilă.

II.5. Principiul subsidiarității - principiu ce stă la baza implicării tuturor actorilor locali în realizarea portofoliului de proiecte detaliat în fișele de proiect ale Strategiei de dezvoltare locală.

II.6. Principiul eficienței și echității - toate regiunile trebuie să-și realizeze potențialul deplin de dezvoltare și toți cetățenii trebuie să aibă șanse egale, indiferent de locul unde trăiesc.

II.7. Principiul eficienței energetice pentru clădiri publice și private, reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră.

II.8. Principiul mentinerii și îmbunătățirii calitatii mediului inconjurator Scaderea continuă a cantității de deseuri prin colectare selectivă, valorificare și prelucrare deseuri.

4. DIRECTII GENERALE SI PRIORITATI DE DEZVOLTARE

DIRECTIA I.- DEZVOLTARE SI INOVARE:

➤ Prioritate .1 - CREAREA ȘI CONSOLIDAREA UNEI BAZE ECONOMICE SUSTENABILE -infrastructura fizica de baza eficienta, servicii publice active, in sprijinul cetateanului, facilitarea cooperării și parteneriatului între firme, autorități publice locale, instituții publice, instituții de educație și sănătate;

➤ Prioritate. 2 - ABORDAREA INTEGRATĂ A ASPECTELOR SOCIALE ȘI DE SĂNĂTATE – creșterea accesului la servicii sociale, la servicii de asistență medicală, sistem de educație orientat către toate nivelurile și spre întreg parcursul vieții, promovarea conceptului de societate bazată pe cunoaștere.

DIRECTIA II.SCHIMBĂRI CLIMATICE ȘI ENERGIE:

➤ Prioritate.1 -Reducerea presiunii generate de factorii socio-economici asupra mediului și respectarea principiilor de dezvoltare durabilă;

➤ Prioritate.2- Reducerea progresivă a efectelor negative ale activităților industriale asupra mediului respectiv reducerea efectelor negative ale activităților industriale asupra aerului, apei și solului;

➤ Prioritate.3- Management sustenabil al resurselor naturale și a spațiilor protejate - Îmbunătățirea gestiunii și cooperării asupra resurselor naturale și spațiilor protejate;

➤ Prioritate.4- Programe de informare și conștientizare privind o abordare durabilă a mediului;

➤ Prioritate.5-Acțiuni de eficientizare energetica a clădirilor de interes public si a fondului locativ.

DIRECTIA III.EDUCAȚIE, SERVICII SOCIALE ȘI DE SĂNĂTATE

➤ Prioritate 1 - Abordare integrată a aspectelor sociale - Sporirea accesului la serviciile de sănătate și educație, investiții în infrastructură în special pentru zonele defavorizate și grupurile vulnerabile;

➤ Prioritate 2 - Sistem de educație dezvoltat pentru toate nivelurile - Crearea premizelor pentru promovarea conceptului de societate bazată pe cunoaștere;

➤ Prioritate 3 - Consiliere și asistență pentru integrarea socială a grupurilor vulnerabile, Consilierea pentru integrare pe piața muncii a categoriilor vulnerabile;

➤ Prioritate 4 - Acțiuni pentru creșterea gradului de conștientizare a nevoii de educație;

➤ Prioritate 5 - Dezvoltare antreprenorială multisectorială - Promovarea culturii antreprenoriale respectiv educarea timpurie, din școală, a calităților antreprenoriale ale tinerilor;

➤ Prioritate 6 - Digitalizare sistem educațional si de sănătate ;

➤ Prioritate 7 - Eficientizare energetica a clădirilor din sistemul educațional, de sănătate si a celor de interes public.

DIRECTIA IV.CREAREA LOCURILOR DE MUNCĂ ȘI COMBATEREA SĂRĂCIEI

➤ Proritatie 1 - Dezvoltare și coeziune comunitară în jurul identității locale

- Prioritate 2 - Programe pentru îmbătrânirea activă în cadrul comunităților afectate de restructurări masive;
- Prioritate 3 - Implicarea societății civile în viața comunității;
- Prioritate 4 - Cooptarea sectorului privat în comunitate prin acțiuni de responsabilitate socială corporatistă;
- Prioritate 5 - Consiliere și asistență pentru integrarea socială a grupurile vulnerabile;
- Prioritate 6 - Consilierea pentru integrare pe piața muncii a categoriilor vulnerabile;
- Prioritate 7 - Acțiuni pentru creșterea gradului de conștientizare a nevoii de educație;
- Prioritate 8 - Promovarea incluziunii sociale active;
- Prioritate 9 - Susținerea dezvoltării organizațiilor sociale;
- Prioritate 10 - Infrastructura adecvata pentru activități sportive și turistice care să aducă venituri suplimentare și să contribuie la noi afaceri sustenabile în zona.

DIRECTIA V. CONSOLIDAREA UNEI BAZE ECONOMICE SUSTENABILE

- Prioritate 1 - Susținerea dezvoltării unor ramuri de producție, drept sectoare alternative domeniilor de bază (energetică și extractivă).
- Prioritate 2 - Promovare și suport pentru crearea de noi zone de producție și servicii.
- Prioritate 3 - Întărirea capacității administrative pentru o abordare proactivă și coerentă a problemelor de dezvoltare a comunei și județului.

DIRECTIA VI - TRECEREA DE LA AGRICULTURA DE SUBZISTENȚĂ LA UN SECTOR AGRO-ALIMENTAR VIABIL:

- Stimularea asocierii fermierilor, Dezvoltarea lanțului producție – depozitare – procesare.
- Susținerea culturilor ecologice, a turismului și agroturismului.
- Diversificarea bazei economice în mediul rural, prin dezvoltarea microîntreprinderilor și a artizanatului, pentru susținerea valorilor și tradițiilor locale.
- Îmbunătățirea gestionării resurselor naturale și evitarea exploatării lor excesive, recunoașterea valorii serviciilor furnizate de ecosisteme.

DIRECTIA VII- Valorificarea terenurilor și resurselor :

- Prioritate 1 - Asistență pentru pregătirea viabilizării terenurilor și includerea lor în circuitul economic.
- Prioritate 2 - Atragerea de investiții și formarea de parteneriate public-privat pentru valorificarea resurselor (terenuri, resurse naturale).
- Prioritate 3 - Consolidarea lanțurilor valorice la nivelul comunei și la nivelul județului Gorj.

DIRECTIA VIII- Dezvoltarea resurselor umane în sprijinul unei ocupări durabile și îmbunătățirea serviciilor sociale:

- *Prioritate 1* - Dezvoltare antreprenorială ca alternativă de ocupare; Reconvertire profesională.
- *Prioritate 2* - Facilitarea formării de competente specifice, în vederea recalificării forței de muncă în sectoarele industriale alternative.

- *Prioritate 3* - Formarea abilităților antreprenoriale, corelate cu cerințele pieței.
- *Prioritate 4* - Sporirea accesului la serviciile de sănătate și educație.
- *Prioritate 5* - Investiții în infrastructură fizică de baza, servicii, utilități, educație, turism .
- *Prioritate 6* - Sistem de educație dezvoltat pentru toate nivelurile; educație non-formală și dezvoltare personală continuă.
- *Prioritate 7* - Crearea premizelor pentru promovarea conceptului de societate bazată pe cunoaștere.
- *Prioritate 8*- Dezvoltare și coeziune comunitară în jurul identității locale.
- *Prioritate 9* - Programe pentru îmbătrânirea activă în cadrul comunităților afectate de restructurări masive.
- *Prioritate 10* -Implicarea societății civile în viața comunității.
- *Prioritate 11* -Cooptarea sectorului privat în comunitate prin acțiuni de responsabilitate socială corporatistă.
- *Prioritate 12* -Acțiuni pentru creșterea gradului de conștientizare a nevoii de educație.
- *Prioritate 13* - Dezvoltarea economiei sociale, Promovarea incluziunii sociale active.
- *Prioritate 14* - Susținerea dezvoltării organizațiilor sociale.

DIRECTIA IX. DEZVOLTAREA TERITORIULUI CA ZONA RURALA

- *Prioritate 1* - Trecerea de la agricultura de subsistență la un sector agro-alimentar viabil.
- *Prioritate 2* – dezvoltarea fermelor de familie;
- *Prioritate 3* – pastrarea identitatii locale, prin valorificare meseriuguri și ocupații tradiționale;
- *Prioritate 4* – atragerea generației tinere în mediul rural;
- *Prioritate 5* – stoparea și reducerea fenomenului migrational prin facilitati, programe și investiții care să convingă și să stabilizeze populația în mediul rural;
- *Prioritate 6* – sprijin pentru inițiativele private agricole și nonagricole, pentru activități nepoluante și ecologice;
- *Prioritate 7* – încurajare și susținere activități turistice, culturale, de promovare a culturii și identității locale. Identificare și valorificare potențial istoric și cultural al zonei ;
- *Prioritate 8* – Identificare și promovare ocupații de bază;
- *Prioritate 9* – sprijin pentru digitalizare și acces la internet, servicii publice de calitate , reducere decalaj între sat și oraș;
- *Prioritate 10* – servicii sociale pentru copii, adulți și vârstnici, menite să identifice și să atenueze stările de vulnerabilitate socială. Implicare în acțiuni de conștientizare, consiliere, sprijin pentru persoanele defavorizate.

PROIECTE PROIRITARE PENTRU COMUNA BORASCU PENTRU PERIOADA 2023-2030

1. INFRASTRUCTURA - DEZVOLTAREA DURABILA A INFRASTRUCTURII FIZICE DE BAZA : RUTIERE, TEHNICO EDILITARE, EDUCATIONALE, DE SANATATE ,SERVICII PUBLICE, SERVICII SOCIALE, PROTECȚIA MEDIULUI ÎNCONJURĂTOR – proiectele ce vor fi sustinute in perioada urmatoare vizeaza :

- Infrastructura de accesibilitate/mobilitate – (infrastructură rutieră, transport public, siguranța circulației, etc.)
- Infrastructura de utilități (alimentare cu apă, canalizare, energie electrică, gaze naturale, telecomunicații, salubritate, etc.)
- Infrastructura socială (educație, cultură, asistență socială, sănătate, siguranță publică, intervenții în situații de urgență, etc.)
- Investitii pentru interventii in situatii de urgenta
- Investitii si intervenții pentru asigurarea unui nivel ridicat de calitate al factorilor de mediu la nivelul localității.

Dezvoltarea infrastructurii locale

a). Alimentare cu Apa si protectia surselor de apa

Asigurarea alimentării cu apă a folosințelor și, în special, a populației.

Realizarea unor investitii care sa asigure alimentarea cu apa a localitatilor componente ale comunei este de stricta necesitate fapt, pentru care se vor intocmi studii de teren si studii de fezabilitate care sa ofere solutii pentru populatia comunei. Pentru punerea in practica a solutiilor date de proiectanti, se vor solicita fonduri atat de la institutiile de stat cat si de la autoritatile de management care gestioneaza fondurile europene.

Amenajarea ecologică a râurilor: îmbunătățirea și realizarea de habitate corespunzătoare conservării biodiversității; asigurarea de debite corespunzătoare pe cursurile de apă, în scopul protecției ecosistemelor acvatice; asigurarea continuității debitului pe cursurile de apă.

Reducerea riscului producerii de inundații: colaborarea cu Apele Romane si institutiile de la nivel Judetean/ regional, in vederea realizarii de lucrari de protecție contra inundatiilor , realizarea de îndiguiri, concomitent cu protejarea zonelor umede; interzicerea amplasării construcțiilor în zonele inundabile.

Resursele financiare necesare : buget local, buget de stat, fonduri europene nerambursabile, alte surse de finantare legal constituite.

Estimările financiare vor fi realizate prin Studii de fezabilitate.

b). Canalizare menajera , canalizare ape pluviale.

Crearea și modernizarea **infrastructurii locale , a sistemelor de alimentare cu apă și canalizare**, constituie elemente de bază pentru comunitatea rurală. Acestea sunt necesare pentru a asigura condiții de sănătate, protecția mediului, accesibilitatea și, în general, condiții optime de trai. Infrastructura asigură, de asemenea, premisele pentru dezvoltarea unei economii rurale competitive.

În urma nevoilor identificate, pentru noua perioadă de programare se are în vedere înființarea rețelelor de canalizare/tratare a apei reziduale întrucât acestea, pot contribui la eforturile comune de asigurare a unei dezvoltări durabile în comunitățile rurale.

Rezultatul acestor investiții va fi concretizat într-o infrastructură de apă/apă uzată viabila, functionala, care va contribui la diminuarea tendințelor de declin social și economic și la îmbunătățirea nivelului de trai în zonele rurale.

Estimarea se va face numai după realizarea unui studiu de fezabilitate în acest sens, în raport cu lungimea rețelelor de distribuție, tipul de stație de epurare, necesarul de stații de pompare pe rețea. De asemenea este foarte importantă identificarea de terenuri care să fie puse la dispoziție pentru realizarea stației de epurare, întrucât investițiile publice trebuie amplasate pe terenuri ce aparțin domeniului public local.

Resursele financiare necesare : buget local, buget de stat, fonduri europene nerambursabile, alte surse de finanțare, legal constituite .

c). Infrastructura rutiera :

- ◆ Modernizarea drumurilor comunale din interiorul comunei
- ◆ Reabilitarea și modernizarea drumurilor satelor , vicinale și de acces la proprietăți , inclusiv a podurilor și podetelor .

- ◆ Amenajarea unor parcări auto in zonele in care exista institutii publice
- ◆ Realizarea unor zone pietonale (trotuare).
- ◆ Realizarea de piste de biciclete, pentru promovarea utilizarii acestor mijloace ecologice ;

Resursele financiare necesare : buget local, buget de stat, fonduri europene nerambursabile, alte surse legal constituite

Estimarile financiare se vor face prin documentatii tehnico economice (SF/DALI)

d). Gestionarea deșeurilor

◆ Realizarea unui sistem de colectare selectiva a deșeurilor si valorificare acestora; Dotari pentru colectare selectiva, platforme de colectare cu apar voluntar, centre si spatii de reciclare. Sustinere pentru activitati de reciclare valorificare a deșeurilor. Dotari pentru compostare deseuri coroborate cu actiuni de informare si constientizare colectare selectiva.

◆ Actiuni de educatie, informare si constientizare privind importanta protejarii mediului inconjurator.

Resursele financiare necesare pentru : buget local, buget de stat, fonduri europene nerambursabile si alte surse legal constituite. Estimarea se va realiza prin documentatii tehnico-economice

e)Evaluarea si protejarea Zonelor expuse riscurilor naturale și antropice

- ◆ Regularizare de cursuri de apă, îndiguiri și lucrări de prevenire a inundațiilor
- ◆ Stabilizarea terenurilor prin plantari organizate si combaterea eroziunii solului ;

f). Valorificarea potențial forestier

- ◆ Reconstrucția ecologică a pădurilor deteriorate structural de factori naturali și antropici;
- ◆ Menținerea volumului recoltelor anuale de lemn la nivelul posibilităților pădurilor;

- ◆ Conservarea biodiversității și asigurarea stabilității, sănătății și polifuncționalității pădurilor;
- ◆ Cresterea suprafețelor împadurite, combaterea eroziunii solului și alunecărilor de teren ;

2. Dezvoltare economica durabila

2.1. Agricultura

- ◆ Trecerea la o agricultură cu exploatații private, performante și profitabile ;
- ◆ Înființarea de ferme de subsistență formate prin comasarea terenurilor (cumpărarea sau arendarea de terenuri agricole);
- ◆ Folosirea rationala îngrășămintelor chimice și promovarea utilizării îngrășămintelor naturale ;'
- ◆ Asigurarea unei baze tehnico-materiale moderne și performante – innoirea parcului de utilaje .
- ◆ Creșterea gradului de mecanizare a proceselor tehnologice ;
- ◆ Creșterea capacității de depozitare a produselor agricole
- ◆ Ameliorarea efectivelor de animale și îmbunătățirea tehnologiilor de exploatare ;
- ◆ Promovarea produselor agricole naturale.
- ◆ Promovarea asocierii agricultorilor ;
- ◆ Promovarea investițiilor în pomicultura și creșterea animalelor ;
- ◆ Sustinerea înființării de microintreprinderi care să asigure preluarea și prelucrarea produselor agricole ;
- ◆ Promovarea pregătirii profesionale și manageriale a fermierilor ;
- ◆ Promovarea investițiilor din sectorul agricol și nonagricol;
- ◆ Sustinerea înființării lanțurilor complete pentru produsele din agricultura : producere, , depozitare prelucrare, comercializare
- ◆ Incurajarea și promovarea produselor tradiționale.

2.2. Industria

- ◆ Atragerea de investiții și investitori care să valorifice potențialul local;
- ◆ Recuperarea tradiției micii industrii – bazată pe lanțuri de preluare,

depozitare, productie si distributie produse ;

- ◆ Dezvoltarea serviciilor financiare și de consultanță care sa asigure informare corecta si eficienta, in scopul obtinerii de finantari pentru comunitatea locala ;
- ◆ Creșterea nivelului de ocupare a forței de muncă , prin stimulare si facilitati acordate micilor intreprinzatori si marilor investitori.
- ◆ Dezvoltarea sectorului IMM cu activitate în domeniul producției , prelucrării si marketingului.
- ◆ Soluționarea problemei eliminării controlate a deșeurilor toxice și periculoase.

2.3. Transporturile

- ◆ Reabilitarea și modernizarea infrastructurii și echipamentelor
- ◆ Asigurarea interconectării și interoperabilității între rețelele și modurile de transport
- ◆ Utilizarea modurilor de transport ecologic
- ◆ Utilizarea de mijloace de transport performante tehnic și operaționale pentru toate tipurile de transport
- ◆ Aplicarea măsurilor preventive pentru limitarea efectelor poluării
- ◆ Extinderea transporturilor combinate și intermodale.

2.4. Comerțul

- ◆ Dezvoltarea rețelei comerciale la standarde optime;
- ◆ Atragerea marilor comercianți en-gros și en-detail, care să ofere servicii și produse de calitate ridicată și la prețuri accesibile
- ◆ Acordarea atenției cuvenite componentelor de protecție a mediului: depozitarea mărfurilor, generarea de deșeuri ;
- ◆ Protejarea aspectului arhitectural-estetic al fațadelor , eficientizarea energetica a cladirilor (publice si private);
- ◆ Ridicarea nivelului general de educație și de calificare profesională în domeniul comerțului și serviciilor
- ◆ Extinderea unităților comerciale existente și ridicarea nivelului calitativ al

restației comerciale, odată cu creșterea gradului de ocupare al forței de muncă în această ramură a economiei.

2.5. Dezvoltarea turismului

- ◆ Crearea și diversificarea ofertei și serviciilor turistice / agroturistice ;
- ◆ Asocierea activității turistice cu educația și protecția științifică a mediului ;
- ◆ Integrarea turismului local în circuitul turistic județean și național;
- ◆ Creșterea capacității informaționale și de promovare a turismului
- ◆ Investiții financiare durabile în turism, care să asigure un venit sigur locuitorilor și să prefigureze o dezvoltare viitoare
- ◆ Modernizarea capacităților și a dotărilor de turism existente.

3. Dezvoltarea durabilă a localităților componente ale comunei

- ◆ Revigorarea spațiului rural prin sprijinirea dezvoltării, creării și diversificării activităților economice echilibrate, în toate satele componente ale comunei .
- ◆ Stabilizarea populației din mediul rural.
- ◆ Crearea de noi locuri de muncă prin creșterea angajării în sectorul agricol și neagricol.
- ◆ Creșterea veniturilor populației din exploatarea rațională a terenurilor agricole și a pădurilor .
- ◆ Extinderea zonelor împădurite, în scopul creșterii valorii adăugate a produselor forestiere.
- ◆ Modernizarea și diversificarea proceselor economice de exploatare și prelucrare a lemnului.
- ◆ Susținerea financiară a industriei locale, diversificarea activităților alternative agriculturii ca de exemplu încurajarea meșteșugurilor și a agroturismului sunt măsuri indirecte prin care este stabilizată populația de la sate .
- ◆ Pentru revigorarea activităților economice din mediul rural și diversificarea acestora se impune susținerea activităților agricole prin realizarea de servicii specifice, a activităților de agroturism, a producției de artizanat și a altor

activități cu specific agricol (sericicultura, apicultura, cultivarea ciupercilor, plantelor medicinale și a fructelor de pădure), înființării de pensiuni agroturistice, modernizarea celor existente și dezvoltarea serviciilor pentru petrecerea timpului liber (terenuri de sport, echitație, ciclism etc.)

◆ Conversia la o agricultură organică, protecția zonelor cu o biodiversitate specială care prezintă o importanță naturală și menținerea sau îmbunătățirea peisajului rural sau a mediului natural.

◆ Introducerea de facilități pentru fermieri care să duca la practici agricole prin care să se păstreze bio-diversitatea, să se mențină resursele genetice locale și care să aibă un impact scăzut asupra mediului

◆ În ce privește domeniul silvic, este necesară acordarea de sprijin financiar pentru comunitatea locală în ceea ce privește împădurirea terenurilor abandonate precum și pentru deținătorii de păduri și terenuri agricole degradate din sectorul privat

◆ Investiții vor trebui efectuate și în crearea de noi pepiniere, modernizarea celor existente și dotarea lor cu echipamente de prelucrare a solului, însămânțări, executarea lucrărilor de menținere etc. Pentru ușurarea accesului în zona exploatațiilor forestiere, trebuie susținută construcția și modernizarea rețelei de drumuri forestiere;

◆ Valorificarea potențialului turistic al comunei

◆ Vitalizarea mediului economic local

◆ Atragerea de capital străin

◆ Reconvertirea și recalificarea profesională

◆ Crearea unui sistem eficient de comunicare a IMM-urilor cu autoritățile locale, ONG-uri, asociații profesionale, științifice, civice, culturale, instituții de învățământ

◆ Acordarea de facilități fiscale, inclusiv la nivel local

◆ Colaborarea cu Agenția de Dezvoltare Regională « Sud Vest - Oltenia », patronate, organizații specializate capabile să sprijine inițiativa locală a IMM-urilor

- ◆ Promovarea și mediatizarea potențialului economic și a oportunităților de afaceri locale.
- ◆ Rețea de drumuri reabilitate și modernizate;
- ◆ Rețea de drumuri comunale asfaltate care asigură legături bune între satele componente
- ◆ Sistemizarea localității, dezvoltarea rețelei stradale prevăzută cu trotuare și șanturi pentru dirijarea apelor pluviale
- ◆ Sistemizarea terenurilor agricole, tarlalizare, comasare, rețea de drumuri de exploatație ;
- ◆ Dezvoltarea spațiilor verzi, de agrement și a amenajărilor sportive
- ◆ Dezvoltarea zonelor de circulate și transport;
- ◆ Completarea și dezvoltarea echipării edilitare;
- ◆ Crearea rețelelor de apă potabilă și canalizare;
- ◆ Creșterea siguranței în exploatare a rețelei electrice;

4. **Sănătatea publică**

- ◆ Realizarea de programe comune ale unităților sanitare și organizațiilor neguvernamentale în vederea obținerii de fonduri necesare îmbunătățirii bazei materiale. Promovarea unui proiect pentru realizarea unui dispensar medical comunal care sa asigure atat diagnosticarea cat si tratamentul ambulatoriu al persoanelor din comuna, in conditii optime. Un asemenea dispensar ar crea atat locuri de munca la nivel local si ar contribui la atragerea personalului calificat (cabinete specializate : stomatologie, cardiologie, neurologie, etc).
- ◆ Realizarea de programe de educație pentru sănătate
- ◆ Demersuri pentru creșterea fondurilor alocate sănătății
- ◆ Realizarea unui dispensar medical la nivelul comunei si a unei „farmacii sociale” pentru persoanele defavorizate
- ◆ Acordarea de facilități cadrelor medicale care doresc să lucreze în mediul rural.

5. **Educația permanenta si formarea profesionala**

- ◆ Dezvoltarea și îmbunătățirea relațiilor dintre instituțiile de învățământ și administrația locală. Depistarea la nivelul comunității locale necesităților și priorităților de formare profesională.
- ◆ Identificarea unor resurse financiare extrabugetare pentru susținerea acțiunilor de educație și formare profesională continuă ;
- ◆ Derularea de programe de formare continuă a cadrelor didactice ;
- ◆ Modernizarea infrastructurii și dotărilor sistemului de învățământ ;
- ◆ Modernizarea și actualizarea programelor de educație, a bazei materiale și tehnologice, în acord cu cerințele pregătirii pentru societatea informațională ;
- ◆ Furnizarea fundamentelor pentru educația ulterioară și pentru atitudinile necesare viitorului loc de muncă, prin consilierea în vederea orientării spre programe de formare profesională adaptate cerințelor socio-economice ale localității.
- ◆ Realizarea unui catalog cu ofertele educaționale alternative
- ◆ Crearea unui web-site privind posibilitățile de educație în afara sistemului școlar.
 - ◆ Organizarea de cursuri de recalificare în diverse meserii, pentru care există cerere pe piața muncii
 - ◆ Asistarea psihologică și socială pentru prevenirea apariției fenomenelor deviante
 - ◆ Monitorizare permanentă a pieței locurilor de muncă și o accesibilitate mai mare la aceasta
 - ◆ Educarea tinerilor în scopul învățării cât mai multor meserii, având în vedere schimbările permanente care au loc în societate. Promovarea învățării continue și a recalificării, în raport cu cerințele de piață.

6. Cultură , sport , religie și spiritualitate

- ◆ Identificarea unor soluții alternative pentru finanțarea activității instituțiilor de cultură (camin cultural, biblioteca comunală) - *un fel de liceu*

- ◆ Realizarea de proiecte comune de promovare a obiceiurilor și tradițiilor locale ;
- ◆ Construirea unui așezământ de cultura – Cămin Cultural care să asigure desfășurarea activităților culturale și care să includă un muzeu local.
- ◆ Corelarea activității instituțiilor de cultură și artă cu condițiile socio-economice actuale.
- ◆ Amenajarea și dotarea locurilor de joacă și a terenurilor destinate inițierii sportive în grădinițe și școli .
- ◆ Amenajarea și dotarea terenurilor și a sălilor de sport în școli.
- ◆ Implicarea bisericii și cultelor în realizarea de programe (separate sau comune) de prevenire a delincvenței juvenile, consiliere familială, reintegrare socială, prevenire a abandonului copiilor
- ◆ Realizarea de programe de creștere a nivelului spiritual, prin implicarea tuturor membrilor comunității în viața spiritual – religioasă ;
- ◆ Scutirea/reducerea taxelor și impozitelor locale pentru imobilele în care se desfășoară activități sociale, educative, de învățământ, de către culte.
 - ◆ Crearea unui climat în care fiecare cetățean să se simtă acasă, prin promovarea egalității de șanse .
- ◆ Intensificarea activităților educaționale în familie, școală, biserică și media;
- ◆ Sincronizarea mai bună a acțiunilor administrației publice locale și a organelor ordinii publice ;
- ◆ Crearea de locuri de muncă, prin investiții noi și înlesniri acordate investitorilor;

7. Sprijinirea afacerilor locale și a investitorilor privați

- ◆ Digitalizarea și Diversificarea metodelor de comunicare și informare a cetățenilor ;
- ◆ Implicarea cetățenilor în analiza și soluționarea problemelor comunității locale ;
- ◆ Încorporarea considerentelor de dezvoltare durabilă în educația și instruirea

profesională ;

- ◆ Crearea unui sentiment de responsabilitate personală și colectivă asupra mediului ;
- ◆ Îmbunătățirea calității și diversificarea serviciilor de telefonie fixă ;
- ◆ Îmbunătățirea calității serviciilor de poștă și telecomunicații ;
- ◆ Ridicarea nivelului de cultură și educație prin utilizarea IT ;
- ◆ Realizarea unei infrastructurii de comunicații performante ;
- ◆ Dezvoltarea de produse și servicii IT ;
- ◆ Promovarea accesului la credite ;
- ◆ Diversificarea ofertei de credite pentru IMM-uri ;
- ◆ Sprijin pentru diversificarea către activități non-agricole și crearea și dezvoltarea de micro-intreprinderi.

8. Creșterea ocupării forței de muncă, dezvoltarea resurselor umane și a serviciilor sociale

- ◆ Crearea unei legături între comunitatea locală și AJOFM, Primărie și Inspectorate școlare Județean în vederea analizării situației și elaborării unor strategii comune și eficiente
- ◆ Crearea de unități formatoare la locul de muncă pentru domeniile noi solicitate pe piața muncii
- ◆ Realizarea de studii și sondaje care să evidențieze necesitățile, cerințele și exigentele pieței muncii atât în prezent cât și pentru următorii 5 ani, dat fiind faptul că un ciclu educațional durează între 3 și 4 ani de studiu.
- ◆ Includerea unor materii, în curriculum-ul educațional (opțional) a unităților de învățământ, care să asigure pregătirea de bază în domeniile căutate pe piața muncii.
- ◆ Extinderea funcției educative a societății la un ansamblu de instituții formative (școala și universitatea, dar și mass-media, familia, comunitățile, instituțiile, societățile comerciale, ONG-urile).
- ◆ Diversificarea și extinderea ofertei de educație permanentă

- ◆ Coordonarea instituțională a principalilor „actori” ai proceselor educaționale (instituțiile publice și societatea civilă, instituțiile politice, partenerii sociali, centrele de inovare și dezvoltare)
- ◆ Sporirea participării tinerilor la viață economică, prin proiecte pilot în afaceri și experimentarea unor centre pentru dezvoltarea și folosirea eficientă a resurselor umane.
- ◆ Valorificarea potențialului creativ al tineretului, prin stimularea activităților tehnico-aplicative în domeniul informatic, prin cultivarea grijii publice a statului față de tinerii talentați.
- ◆ Acordarea de șanse egale tuturor tinerilor, pe parcursul întregului proces educațional. Tinerii sunt și trebuie să fie egali în cadrul procesului de învățământ. Tocmai de aceea vor fi eliminate practicile care favorizează orice fel de discriminări.
- ◆ Sprijinirea structurării sistemelor de educație și instruire pentru tineret, în sensul promovării cunoașterii limbii, culturii și tradițiilor naționale.
- ◆ Crearea condițiilor care să asigure sporirea participării tinerilor la viață economică prin promovarea unui sistem formativ pentru a facilita mobilitatea tinerilor între sistemul de învățământ și piața muncii.
- ◆ Stimularea aptitudinilor antreprenoriale ale tinerilor prin învățare și prin implicarea acestora în structurile economice private, inclusiv prin acordarea de credite și facilități fiscale.
- ◆ Facilitarea accesului tinerilor pe piața muncii, a adaptării și readaptării acestora la rigorile economiei de piață.
- ◆ Inițierea și susținerea de programe de informare, consiliere și orientare profesională a tinerilor, precum și susținerea de inițiative în domeniul consilierii de carieră, reconversiei profesionale și medierii muncii.
- ◆ Valorificarea potențialului creativ al tinerilor prin alfabetizarea și specializarea în domeniul tehnicii de calcul și utilizării tehnologiei moderne, construirea unui sistem formativ adaptat evoluției școlare a tinerilor supradotați și înființarea unor centre de valorificare a creativității tehnico-științifice.

- ◆ Dezvoltarea unui sistem de îngrijire medico-socială la domiciliu, de tip «home-care», pentru persoanele vârstnice dependente, cu venituri modeste, lipsite de suport informal real (vecini, rude, prieteni) sau sunt bolnavi care necesită îngrijire de durată, fiind imobilizați la pat.
- ◆ Acordarea de facilități privind protecția socială a pensionarilor, privind reducerea cu un anumit procent a impozitelor pe locuințe, pentru pensionarii cu venituri modeste.
- ◆ Creșterea și diversificarea serviciilor medico-sociale pentru vârstnici, economisirea resurselor.
- ◆ Implicarea autorităților, cu atribuții în domeniul protecției persoanelor vârstnice, în stoparea degradării condițiilor de viață.
- ◆ Asigurarea unei asistente medicale permanente pentru copii și persoane defavorizate;
- ◆ Recrutarea copiilor pentru a merge la școală;
- ◆ Reintegrarea copiilor cu probleme sociale în societate, prin participarea la activități sociale și culturale ale comunității
- ◆ Organizarea de cursuri de calificare în diverse meserii cerute pe piața muncii
- ◆ Asistarea și protecția socială a copiilor cu probleme în familie, aflați în situație de risc;
- ◆ Inițierea și sprijinirea voluntariatului și a soluțiilor ce întăresc și dezvoltă comunitatea.
 - ◆ Programe de consiliere a părinților în vederea păstrării copiilor cu handicap sever în familie ;
 - ◆ Formarea unor deprinderi de muncă (după capacitate), în vederea ocupării timpului persoanei cu handicap în mod plăcut și util ;
 - ◆ Schimbarea mentalității societății față de persoana cu handicap ;
 - ◆ Încurajarea înființării unor cluburi sau centre de zi.
 - ◆ Consiliere legislativă în domeniul protecției sociale, în vederea dobândirii unor drepturi
 - ◆ Punerea în relație a familiei, copilului și adolescentului cu resursele din

mediul social

- ◆ Sprijinirea familiilor și copiilor în găsirea unor soluții de rezolvare a problemelor depistate împreună
- ◆ Distribuirea de broșuri informative referitoare la nevoile copilului, adolescentului și la comportamentele adecvate pentru părinți și celelalte persoane implicate în procesul de asistare și educare a copilului
- ◆ Sprijinirea copilului, adolescentului în efortul său educativ, prin organizarea de grupe de "meditații" pentru copiii cu dificultăți de învățare
- ◆ Crearea, de către asistentul social, a unei rețele de suport social pentru copil, prin implicarea familiei, a colegilor de clasă și a personalului didactic
- ◆ Acordarea mai multor ajutoare materiale copiilor defavorizați atât la nivel local cât și național
- ◆ Implicare mai pregnantă a comunității școlare în rezolvarea unor probleme cu care se confruntă membrii săi.

Prevenire și combatere **delicvență juvenilă:**

- ◆ O mai bună colaborare între instituțiile responsabile în prevenirea și diminuarea delicvenței juvenile
- ◆ Reintegrarea delicvenților în comunitate
- ◆ Măsuri legislative, care să încurajeze agenții economici să angajeze persoane care provin din case de copii, penitenciare și sunt calificați într-o meserie
- ◆ Implicarea mai concretă a organizațiilor neguvernamentale în munca de prevenție
- ◆ Prezența mai susținută a autorităților în școli.
- ◆ Colaborarea între autorități locale și organizațiile neguvernamentale în prevenirea consumului de droguri.

5.SURSE DE FINANTARE PENTRU IMPLEMENTAREA STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALA

5.1. Date Generale

Implementarea Strategiei de Dezvoltare implica identificarea surselor de finantare, scrierea de Cereri de Finantare, Implementarea proiectelor , sustenabilitatea si continuitatea acestora in așa fel încât rezultatele sa se materializeze in condiții imbunatatite de trai pentru întreaga comunitate .

Sursele de finantare pentru implementarea strategiei pot fi :

- Surse locale - buget local, donatii, sponsorizari, contributi de la parteneri locali, imprumuturi etc;

- Surse guvernamentale - prin proiecte, programe lansate si sustinute financiar de la bugetul de stat ;

- Surse externe - accesare de finantari nerambursabile, din fonduri europene, puse la dispozitia tarii noastre pentru perioada 2023- 2028.

Fonduri din bugetul local - aceste sume provin din veniturile UAT Licurici, au caracter limitat si sant in general insuficiente pentru a asigura sustinerea activitatii administrative si a serviciilor publice locale. **Resursele financiare ale bugetelor locale** se formează din sume și cote defalcate din impozitul pe venit și T.V.A., impozite locale (impozit pe clădiri, terenuri, mijloace de transport), taxe (în special pentru autorizații) și alte vărsăminte. Utilizarea fondurilor publice locale se face de către singurul ordonator principal al fiecărui buget local și de către ordonatorii de credite de subordine.

Creditele, deși sunt ușor de obținut pentru a finanța anumite proiecte de investiții, prezintă un mare dezavantaj, și anume plata dobânzilor. Rambursarea acestora se asigură de la bugetul local sau bugetul de stat, după caz, incluzând și costurile acestor sume, acestea fiind și motivele pentru care nu se recomandă contractarea creditelor pentru dezvoltarea locală.

Fondurile guvernamentale sunt fie fonduri pentru sustinerea activitatii administrative a cofinantarii pe proiecte si a investițiilor locale, fie ajutoare alocate de la Guvern prin intermediul Ministerelor Finanțelor Publice, pentru stimularea unor anumite categorii de întreprinderi. Accesarea acestora se realizează direct, prin rectificari bugetare sau prin intermediul programelor destinate mediului public sau mediului privat (în special stimulării întreprinzătorilor tineri și susținerii meșteșugarilor)

Programe Naționale de Investitii cu destinatia Dezvoltare Locală / Programe Nationale de Investitii / Interventii in situatii de urgenta - reprezintă sursa principală de finanțare pentru infrastructura locală pe baza principiul conform căruia în fiecare localitate din țară trebuie să fie asigurata o

infrastructura adecvata, un set minim de servicii publice, în următoarele domenii: sănătate, educație, apă, canalizare, gaz, energie termică și electrică, inclusiv iluminat public, transport/drumuri, salubritate, cultură, culte, locuire și sport.

Parteneriatele public-private reprezintă o modalitate de introducere a managementului privat în serviciile publice pe calea unei legături contractuale pe termen lung între un operator și o autoritate publică. Parteneriatul public-privat asigură serviciul public în mod parțial sau în totalitate, pe baza fondurilor private atrase și făcând apel la know-how-ul sectorului privat.

Politica de coeziune - fonduri de coeziune - acest instrument a fost conceput pentru sprijinirea regiunilor rămase în urmă să recupereze decalajul economic și social față de cele mai dezvoltate regiuni ale Uniunii Europene, respective diversificarea economică a regiunilor confruntate cu probleme de restructurare economică și crearea de noi locuri de muncă. Politica de coeziune acționează prin intermediul Fondurilor Structurale:

A. Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR) urmărește consolidarea coeziunii economice și sociale în cadrul Uniunii Europene prin corectarea dezechilibrelor existente între regiunile acesteia. Fondul European de Dezvoltare Regională își concentrează investițiile asupra mai multor domenii prioritare cheie. Acest tip de intervenții se regăsește în Programe Operative.

PROGRAME OPERAȚIONALE:

- **Programul Operațional Tranzitie Justă (POTJ)** vizează priorități precum creșterea gradului de digitalizare a serviciilor publice pentru a reduce sarcina administrativă pentru mediul de afaceri, respectiv investiții în înființarea, dezvoltarea și operaționalizarea incubatoarelor de afaceri. O altă prioritate privește acțiunile de prevenire a generării de deșuri și reducerea cantității acestora, precum și acțiuni de creștere a reutilizării eficiente și reciclării acestora.

- **Programe Operative Regionale** - Unul dintre obiectivele Programelor Operative Regionale este fructificarea avantajelor digitalizării în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor. De asemenea, urmărește favorizarea dezvoltării integrate socială, economică și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității. Totodată Programele Operative Regionale sprijină construcția, reabilitarea, modernizarea, extinderea și echiparea (inclusiv accesibilizarea pentru persoane cu dizabilități) infrastructurii educaționale pe toate nivelurile.

- Program de Incluziune și Demnitate Socială cu obiectiv protejarea persoanelor vârstnice aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială, oferirea sprijinului financiar adecvat pentru persoanele cu dizabilități cu risc de sărăcie sau

excluziune socială precum și creșterea accesibilității și îmbunătățirea calității locuințelor, în special pentru populația vulnerabilă.

B. Fondul Social European (FSE)- este principalul instrument financiar al investițiilor în capitalul uman și un factor esențial pentru consolidarea coeziunii sociale, îmbunătățirea echității sociale și pentru creșterea competitivității în Europa. Aceste investiții sunt importante:

- ✓ **pe termen scurt**, pentru a atenua consecințele crizei economice actuale, în special creșterea șomajului și a nivelului de sărăcie;

- ✓ **pe termen mai lung**, ca parte a strategiei Europei de a-și remodela economia, creând nu doar locuri de muncă, ci și o societate favorabilă incluziunii.

C. Politica agricolă comună (PAC) are rolul de a asigura fermierilor un standard de viață rezonabil, iar consumatorilor produse agricole de calitate la prețuri rezonabile. Politica agricolă comună dispune de un set de reguli și mecanisme ce reglementează producția, comerțul și procesarea produselor agricole, un accent sporit punându-se pe dezvoltarea rurală.

Grupurile de Acțiune Locală sunt parteneriate public-private active, constituite din reprezentanți ai sectorului public și privat, desemnați dintr-un teritoriu rural omogen, care vor trebui să îndeplinească o serie de cerințe privind componența, teritoriul acoperit și care vor implementa o strategie integrată pentru dezvoltarea teritoriului. În plan național, administrația publică locală resimte nevoia găsirii unor soluții de finanțare. România a aderat la Uniunea Europeană asumându-și respectarea unor standarde pentru serviciile și lucrările publice pe care nivelul de dezvoltare locală și resursele locale nu le pot încă susține singure.

Scopul Strategiei de Dezvoltare Locală este de a determina direcțiile de dezvoltare, ritmul și scara acestei dezvoltări, de a eficientiza activitatea autorităților publice locale în gestionarea problemelor existente la nivel local, în utilizarea resurselor financiare, de a promova localitatea, de a atrage fonduri externe (investiții, fonduri europene, alte fonduri) pentru a implementa proiectele investiționale planificate.

Strategia de Dezvoltare Locală reprezintă un instrument metodologic și legal, cu ajutorul căruia Consiliul Local și Primăria pot structura și planifica implementarea pachetului de politici, programe și proiecte pe termen mediu.

Pre-condiții de implementare a Strategiei de Dezvoltare Locală. Pentru implementarea cu succes a Strategiei de Dezvoltare Locală trebuie îndeplinite o serie de pre-condiții care împreună să conveargă către același cadru optim de materializare a viziunii de dezvoltare locală. Pe baza expertizei acumulate în ultima perioadă de programare de către toți actorii implicați se poate concluziona faptul că există trei pre-condiții sine-qua-non de creare a cadrului general al implementării strategiei de dezvoltare:

1. Existența Strategiei de Dezvoltare Locală asumată de către toți actorii locali;
2. Existența capacității operaționale și financiare de implementare a Strategiei de Dezvoltare Locală;
3. Existența spațiului temporal optim de implementare a Strategiei de Dezvoltare Locală.

Alături de cele trei pre-condiții sine-qua-non, mai există trei pre-condiții de tip orizontal:

1. Comunicarea demersurilor de întreprins în implementarea Strategiei de Dezvoltare Locală;
2. Transparența în deciziile coroborate care constituie chiar actul de implementare a Strategiei de Dezvoltare Locală;
3. Susținerea implementării Strategiei de Dezvoltare Locală de către toate mediile beneficiare.

5.2.SURSE DE FINANTARE - 2022 - 2030

FONDURI GUVERNAMENTALE :

A. Programului Național de Investiții "Anghel Saligny"

În cadrul programului se pot realiza obiective de investiții noi precum și intervenții la construcțiile existente care se referă la lucrări de construire, reconstruire, consolidare, reparație, modernizare, modificare, extindere, reabilitare, după caz, schimbare de destinație, protejare, restaurare, conservare, pentru următoarele categorii de investiții:

- a) alimentări cu apă și stații de tratare a apei;
- b) sisteme de canalizare și stații de epurare a apelor uzate;
- c) drumurile publice clasificate și încadrate în conformitate cu prevederile legale în vigoare ca drumuri județene, drumuri de interes local, respectiv drumuri comunale și/sau drumuri publice din interiorul localităților, precum și variante ocolitoare ale localităților;
- d) poduri, podețe, pasaje sau punți pietonale;
- e) sisteme de distribuție a gazelor naturale și a racordului la sistemul de transport al gazelor naturale, care au autorizație de construire valabilă.

Beneficiarii programului sunt unitățile administrativ-teritoriale reprezentate de autoritățile administrației publice locale, precum și unitățile administrativ-teritoriale membre ale asociațiilor de dezvoltare intercomunitară, constituite în condițiile legii, pentru investițiile realizate prin asociațiile de dezvoltare intercomunitară.

Obiectivele de investiții care se realizează în cadrul programului trebuie să fie amplasate pe terenuri și/sau construcții, după caz, aflate în proprietate publică

sau privată a unităților administrativ-teritoriale sau în administrarea acestora, cu respectarea prevederilor legale în vigoare. Prin excepție, în cazul în care obiectivul de investiții afectează și terenuri ape sau drumuri proprietate publică a statului și/sau a județului, iar beneficiarii nu dețin dreptul de proprietate/administrare asupra lor, investiția se poate realiza cu acordul prealabil al administratorului apelor, respectiv cu acordul prealabil și pe baza autorizației de amplasare și/sau de acces în zona drumului public, emisă de administratorul drumului respectiv, în temeiul legii.

Finanțarea programului se asigură din sume din transferuri, alocate bugetelor locale, de la bugetul de stat, aprobate cu această destinație în bugetul Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, din sume din bugetele locale alocate cu această destinație și din alte surse legal constituite.

B. Programul de construcții de locuințe sociale conform legii nr. 114/1996

Scopul acestui program este construirea de locuințe sociale – locuințe cu chirie subvenționată, destinate unor categorii de persoane defavorizate prevăzute de lege, cărora nivelul de existență nu le permite accesul la o locuință în proprietate sau închirierea unei locuințe în condițiile pieței.

Obiectivul ce se dorește a fi atins este asigurarea unor condiții de locuit decente pentru categoriile sociale dezavantajate. Promovarea investițiilor de locuințe sociale reprezintă sarcina autorităților publice locale.

Sursele de finanțare ale acestui program provin de la bugetele locale și din bugetul de stat. Desfășurarea procesului investițional pentru construcția de locuințe sociale intră în sarcina autorităților administrației publice locale, cu finanțare din bugetele proprii. Statul sprijină financiar construcția de astfel de locuințe, prin alocarea de fonduri de la bugetul de stat în completarea fondurilor din bugetele locale, prin intermediul bugetului Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, la solicitarea fundamentată a consiliilor locale. Programul de finanțare a construcțiilor de locuințe sociale este un program multianual, care se derulează din anul 1997. Pentru fiecare an, fondurile de la bugetul de stat cu această destinație se aprobă prin legea bugetului de stat pe anul respectiv.

Conditii specifice

Caracteristici ale programului

- *caracteristici generale:*
 - Repartizarea locuințelor se realizează de către consiliile locale, în urm. propunerilor unor comisii sociale care analizează cererile de locuințe la nivel local

- Au acces la locuințele sociale familiile sau persoanele cu un venit mediu net lunar pe persoană, realizat în ultimele 12 luni, sub nivelul câștigului salarial mediu net lunar pe total economie, comunicat de Institutul Național de Statistică în ultimul buletin statistic anterior lunii în care se analizează cererea, precum și anterior lunii în care se repartizează locuința.
- Chiria nominală este subvenționată din surse ale bugetelor locale, nivelul maxim al chiriei pentru locuințele sociale fiind de 10% din venitul net lunar pe familie.
- Locuințele sociale aparțin domeniului public al unităților administrativ-teritoriale și nu se vând.
- Locuințele sociale se pot realiza prin construcții noi sau reabilitarea unor construcții existente.
 - *caracteristici principale:*
 - *Se desfășoară conform programelor de investiții promovate la nivel local, primăriile având calitatea de beneficiari;*
 - Locuințele sociale și de necesitate se realizează fără depășirea exigențelor minimale de dotare și confort la un grad de finisaj mediu, așa cum sunt prevăzute în anexa nr.1 la Legea locuinței nr.114/1996, republicată.

Aria eligibilă: Acest program se adresează primăriilor din întreaga țară.

Etape în depunerea proiectelor

- Consiliile locale transmit listele cuprinzând locuințele sociale propuse pentru finanțare, precum și documentele din care să rezulte stadiul promovării investițiilor de locuințe sociale propuse (studiul de fezabilitate și hotărârea consiliului local de aprobare a studiului, contractul de execuție etc);
- MDLPA inventariază listele cuprinzând locuințele sociale propuse pentru finanțare (completate conform Anexei nr. 11 din HG 1275/2000), transmise de către autoritățile publice locale;
- MDLPA elaborează propunerile pentru Programul anual, în baza inventarierii și a prioritizării investițiilor, apoi aprobă acest Program anual prin Ordin MDRAP;
- Se elaborează contractele de finanțare între MDLPA și unitățile administrativ-teritoriale incluse în program.
- Se elaborează și se aprobă listele de finanțare pe județe, localități și obiective de investiții – anexe la contractele de finanțare.
- Se transmit către unitățile administrativ-teritoriale contractele de finanțare împreună cu listele de finanțare;

- Fondurile aprobate de la bugetul de stat sunt numai pentru decontarea lucrărilor de construcții-montaj executate;
- Lunar se centralizează solicitările Consiliilor locale privind producția realizată și nedecontată la finele lunii, precum și a producției preliminate pentru luna în curs;
- Se repartizează lunar pe localități și obiective de investiții fondurile alocate de la bugetul de stat, pe baza solicitărilor Consiliilor locale, și se centralizează în Nota de fundamentare pentru deschiderile de credite bugetare;
- Nota de fundamentare pentru deschiderile de credite bugetare se aprobă lunar;
- Se virează lunar sumele în bugetele primăriilor;
- Se urmărește încadrarea plăților în plafoanele trimestriale și anuale aprobate;
- Se monitorizează programul;
- Se urmărește respectarea termenelor de punere în funcțiune a obiectivelor conform Programului anual aprobat.

- **Autorități implicate și rolul acestora:**

Autoritățile implicate în derularea acestui program sunt Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, alături de Consiliile locale.

- **Surse de finanțare:**

Bugetul local și bugetul de stat

C. Programul național de construcții de interes public sau social derulat prin intermediul Companiei Naționale de Investiții "C.N.I."- S.A..

Prezentarea generală a programului

Compania Națională de Investiții CNI S.A. este persoană juridică română, care se organizează și funcționează ca societate comercială pe acțiuni potrivit Ordonanței Guvernului nr. 25/2001 privind înființarea Companiei Naționale de Investiții, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 117/2002 cu modificările și completările ulterioare, a actului constitutiv propriu și a Legii nr. 31/1990 privind societățile comerciale, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

CNI S.A. are ca principal obiect de activitate executarea programelor de interes public sau social în domeniul construcțiilor, aprobate de către Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice. Prin Programul Național de Construcții de Interes Public sau Social, reglementat de Anexa 3 a Ordonanței Guvernului nr 25/200, cu modificările și completările ulterioare, se urmărește realizarea de investiții menite să asigure dezvoltarea economică și socială a țării

prin crearea de noi locuri de muncă, dezvoltarea economiei pe plan local și îmbunătățirea condițiilor de viață a cetățenilor.

În implementarea obiectivelor de investiții se au în vedere solicitările primite de la autoritățile publice locale și de la alți potențiali beneficiari în vederea corelării acestor investiții cu necesitățile din teritoriu.

Principalele domenii în care CNI S.A. implementează investiții:

- Sport de masă sau de performanță (subprogramele săli de sport, bazine de înot și complexuri sportive, patinoare)
- Cultură și învățământ (subprogramele așezăminte culturale, instituții de învățământ superior de stat, săli de cinema)
- Social (subprogramele unități sanitare în mediul urban, lucrări în primă urgență)
- Justiție (obiectivele realizate în baza celor două memorandumuri încheiate între Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, Ministerul Public și Ministerul Justiției, respectiv Serviciul Român de Informații)

Finanțarea programului

Sursele de finanțare pentru realizarea de către C.N.I. a Programului național de construcții de interes public sau social se pot constitui din:

- bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, în limita fondurilor aprobate anual cu această destinație;
- bugetul local al unităților administrativ-teritoriale beneficiare;
- fonduri rambursabile contractate sau garantate în condițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 64/2007 privind datoria publică, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 109/2008, cu modificările ulterioare;
- veniturile proprii ale beneficiarilor instituții publice finanțate integral din venituri proprii;
- venituri proprii constituite potrivit prevederilor art. 40 din Legea nr. 10/1995 privind calitatea în construcții, cu modificările ulterioare;
- donații și sponsorizări ale persoanelor fizice sau juridice, române sau străine;
- alte surse legal constituite.

Pentru **Subprogramul Lucrări în primă urgență finanțarea** se realizează din venituri proprii ale Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, constituite potrivit prevederilor art. 40 din Legea nr. 10/1995 privind calitatea în construcții, cu modificările ulterioare, de la bugetul de stat, în limita fondurilor

aprobate anual cu această destinație în bugetul Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, precum și din alte surse de finanțare legal constituite.

Beneficiarii programului - Beneficiarii programului sunt statul, prin autoritățile administrației publice centrale, precum și autoritățile administrației publice locale și alte instituții publice, inclusiv persoane fizice și juridice, în cazul Subprogramului Lucrări în primă urgență.

Subprogramul Săli de sport - Scopul programului este construirea de noi săli de sport pe lângă instituțiile de învățământ de toate gradele, la orașe și la sate, în vederea asigurării cadrului de desfășurare a activităților sportive în condiții optime de confort și siguranță.

În cadrul acestui program există obiective care se realizează pe baza proiectelor pilot dar nu numai precum și obiective care vizează reabilitarea și modernizarea sălilor de sport deja existente pe raza localităților respective. *Proiectele pilot la acest moment se referă la 3 tipuri de săli de sport:*

- sală de educație fizică
- săli de sport școlare cu o capacitate de 100 de locuri pentru spectatori
- săli de sport cu o capacitate de 180 de locuri pentru spectatori

Beneficiarii investițiilor sunt statul, prin autoritățile administrației publice centrale, autoritățile administrației publice locale, precum și alte instituții publice și instituții de interes public și persoane juridice recunoscute ca fiind de utilitate publică în condițiile legii, precum și alte entități ce funcționează în baza unor legi speciale.

Subprogramul Complexuri sportive - Prin acest program se urmărește construirea de noi complexuri sportive, finalizarea structurilor începute precum și reabilitarea celor existente cu rol în asigurarea infrastructurii necesare organizării de competiții sportive de amploare (cupe și campionate europene, evenimente FIFA etc.), competiții și evenimente care ar aduce un plus de valoare țării noastre atât din punct de vedere economic cât și turistic.

Beneficiarii investițiilor sunt statul, prin autoritățile administrației publice centrale, autoritățile administrației publice locale, precum și alte instituții publice și instituții de interes public și persoane juridice recunoscute ca fiind de utilitate publică în condițiile legii, precum și alte entități ce funcționează în baza unor legi speciale.

Subprogramul Lucrări în primă urgență

Programul are ca scop executarea de lucrări în scopul prevenirii și atenuării efectelor riscurilor naturale cauzate de cutremure de pământ, inundații, alunecări de teren, tasări și/sau prăbușiri de teren.

Principalele lucrări executate în cadrul acestui subprogram vizează reabilitarea infrastructurii rutiere (drumuri, podețe etc.) în special în cazul obiectivelor afectate de fenomene meteorologice deosebite precum inundațiile dar și consolidarea unor clădiri sau obiective de importanță afectate de cutremure sau alunecări de teren (amintim aici biserci, unități de învățământ, diguri, ziduri de sprijin etc.).

Beneficiarii investițiilor sunt statul, prin autoritățile administrației publice centrale, autoritățile administrației publice locale, precum și alte instituții publice și instituții de interes public și persoane juridice recunoscute ca fiind de utilitate publică în condițiile legii, precum și alte entități ce funcționează în baza unor legi speciale, inclusiv persoane fizice și juridice.

Alte obiective - De asemenea, în cadrul Programului Național de Construcții de Interes Public se pot realiza și alte tipuri de obiective, care nu se încadrează în vreunul din subprogramele enumerate anterior. Aceste obiective se aprobă prin ordin al ministrului dezvoltării regional și administrației publice, în condițiile legii.

De asemenea, tot în categoria alte tipuri de obiective realizate de către CNI se încadrează și lucrări precum construirea de sedii sociale destinate îngrijirii persoanelor cu handicap sau persoanelor vârstnice sprijinind astfel strategiile de asistență socială la nivel local, construirea de campusuri școlare, reabilitarea piețelor agro-alimentare, reabilitarea obiectivelor de patrimoniu cum este cazul Cazinoului din Constanța.

Informații suplimentare legate de derularea programelor implementate de CNI se pot obține de pe site-ul CNI, www.cni.com.ro, de unde se pot descărca de asemenea atât ghidul de depunere cât și modelul de solicitare.

Fonduri europene nerambursabile

I. PLANUL NATIONAL DE RELANSARE SI REZILIENTA – PNRR

Modernizarea României cu ajutorul Mecanismului de Redresare și Reziliență (MRR) este o șansă istorică, un proiect național care aduce reformele necesare dezvoltării reale a unei țări europene din era verde și digitală.

Planul Național de Redresare și Reziliență al României (PNRR) este conceput așa încât să asigure un echilibru optim între prioritățile Uniunii Europene și necesitățile de dezvoltare ale României, în contextul recuperării după criza COVID-19 care a afectat semnificativ țara, așa cum a afectat întreaga Uniune Europeană și întreaga lume. Obiectivul general al PNRR al României este corelat în mod direct cu

Obiectivul general al MRR , așa cum este inclus în Regulamentul 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului, din 12 februarie 2021, art.4.

Astfel, obiectivul general al PNRR al României este dezvoltarea României prin realizarea unor programe și proiecte esențiale, care să sprijine reziliența, nivelul de pregătire pentru situații de criză, capacitatea de adaptare și potențialul de creștere, prin reforme majore și investiții cheie cu fonduri din Mecanismul de Redresare și Reziliență.

Obiectivul specific al PNRR este și el corelat cu cel al mecanismului, detaliat în Regulament, și anume de a atrage fondurile puse la dispoziție de Uniunea Europeană prin NextGenerationEU în vederea atingerii jaloanelor și a țintelor în materie de reforme și investiții.

PNRR al României este structurat pe 15 componente care acoperă toți cei 6 piloni prevăzuți prin Regulament.

I. Tranziția verde	1. Sistemul de management al apei
	2. Împădurim România și protejăm biodiversitatea
	3. Managementul deșeurilor
	4. Transport sustenabil
	5. Fondul pentru Valul renovării
	6. Energie
II. Transformare digitală	1. Cloud guvernamental și sisteme publice digitale

III. Creștere inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii	1. Reforme fiscale și reforma sistemului de pensii
	2. Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare
IV. Coeziune socială și teritorială	10. Fondul local pentru tranziție verde și digitală
	11. Turism și cultură
V. Sănătate, precum și reziliență economică, socială și instituțională	12. Sănătate
	13. Reforme sociale
	14. Reforma sectorului public, creșterea eficienței justiției și întărirea capacității partenerilor sociali
VI. Politici pentru noua generație	15. România Educată

II. PROGRAMUL OPERATIONAL TRANZITIE JUSTA

Viziunea strategică a programului operational - POTJ se bazează pe obiective care vizează sprijinirea diversificării economice a celor mai afectate teritorii, împreună cu măsuri de recalificare și incluziune socială a lucrătorilor și a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, sprijinind totodată transformarea proceselor industriale necesară pentru o tranziție spre o economie neutră concomitent cu menținerea sau creșterea numărului locurilor de muncă din aceste sectoare. Prin acțiunile care vor fi selectate POTJ vrea să se asigure că trecerea către o economie neutră din punct de vedere climatic are loc în mod echitabil, respectându-se principiul că "nimeni nu este lăsat în urmă"

Obiective specifice :

POTJ sprijină exclusiv activitățile care sunt direct legate de obiectivul său specific acela de a permite regiunilor și cetățenilor să abordeze impactul social, economic și de mediu al tranziției către o economie neutră din punct de vedere

climatic. Acțiunile care vor face obiectul finanțării POTJ, așa cum se prevede în Pactul ecologic european și în Planul de Investiții pentru o Europă Durabilă, vin în completarea celorlalte acțiuni din următorul cadru financiar multianual pentru perioada 2021- 2027, însă din perspectiva unică de a contribui la abordarea consecințelor sociale și economice ale tranziției către neutralitatea climatică a Uniunii prin utilizarea la un loc a finanțărilor oferite în domeniul climei și al obiectivelor sociale la nivel regional

Prioritati de investiții :

Prioritatea 1 - O tranziție justă prin dezvoltarea spiritului antreprenorial, a IMM-urilor, a cercetării și inovării și a digitalizării

Categorii de investiții:

1.1. Investiții în înființarea, dezvoltarea și operaționalizarea incubatoarelor de afaceri

1.2. Investiții în crearea de noi întreprinderi, inclusiv prin servicii de consultanță;

1.3. Investiții în activități de cercetare și inovare care conduc la creșterea competitivității întreprinderilor;

1.4. Dezvoltare economică prin promovarea transferului de tehnologii avansate și sprijinirea cooperării dintre industrie și cercetători;

1.5. Investiții productive în IMM-uri, inclusiv în întreprinderi nou înființate, care conduc la diversificare și reconversie economică;

1.6. Creșterea competitivității întreprinderilor prin digitalizare și competențe digitale avansate;

1.7. Creșterea gradului de digitalizare a serviciilor publice pentru a reduce sarcina administrativă pentru mediul de afaceri.

Prioritatea 2 – O tranziție justă prin investiții în tehnologii și infrastructura pentru energie curată cu emisii reduse

Categorii de investiții:

- 2.1. Investiții în dezvoltarea de tehnologii pentru o energie verde

- 2.2. Investiții în realizarea de parcuri fotovoltaice conectate la rețea (operationale)- poate fi o soluție finanțarea acestor parcuri pe terenurile ce aparțin fostelor mine sau uzine astfel realizându-se proiecte integrate decontaminare/regenerare/reconversie

- 2.3. Investiții în realizare de turbine eolice (ferme eoliene- conectate la rețea)

- 2.4. Investiții în ferme fotovoltaice pentru promovarea utilizării energiei din surse regenerabile la nivelul operatorilor industriali

Prioritatea 3 – O tranziție justă prin reducerea poluării și consolidarea economiei circulare

Categorii de intervenții

- 3.1. Investiții în regenerarea și decontaminarea siturilor poluate
- 3.2. Investiții în proiecte de restaurare și de reconversie a terenurilor inclusiv prin măsuri de management al apei și crearea de infrastructuri verzi în mediul urban
- 3.3. Investiții în schemele de gestionare a deșeurilor la nivel județean în vederea consolidării economiei circulare
- 3.4. Acțiuni de prevenire a generării de deșeurii și reducerea cantității acestora, precum și acțiuni de creștere a reutilizării eficiente și reciclării acestora.

Prioritatea 4 - O tranziție justă bazată pe creșterea nivelului de ocupare a forței de muncă

Categorii de intervenții:

- 4.1. Perfecționarea lucrătorilor Calificare și recalificare în diverse sectoare verzi ale economiei
- 4.2. Sprijin financiar pt persoanele disponibilizate care sunt aproape de vârsta pensionării(Pension Bridging)
- 4.3. Asistență oferite persoanelor în căutarea unui loc de muncă(inclusiv pachete de mobilitate).
- 4.4. Incluziunea activă a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă (inclusiv sprijin medical)

Beneficiari eligibili :

Prioritatea 1.

- Întreprinderi (microîntreprinderi, IMM-uri, consorții de întreprinderi, întreprinderi mari),
- parteneriate între autorități publice locale/ centrale/structure subordonate acestora cu oricare dintre beneficiarii menționați,
- parteneriate ale întreprinderilor cu organizații CDI,
- universități,
- APL,
- institute de cercetare, entități de inovare și transfer tehnologic,
- entități administrator ale structurilor suport pentru afaceri.

Prioritatea 2. - Întreprinderi

Prioritatea 3.

- APL-uri și parteneriate ale acestora,
- Întreprinderi Prioritatea
- Persoane aflate în căutarea unui loc de muncă
- Șomeri
- Șomeri de lungă durată
- Persoane din grupuri dezavantajate pe piața muncii
- Persoane inactive
- Autorități și instituții publice
- Întreprinderi
- Furnizori de servicii de ocupare și formare
- AJOFM în colaborare cu angajatori

Categoriile de proiecte semnificative care se vor finanța:

Prioritățile sprijinite în cadrul POTJ vor fi identificate în cadrul fiecărui PTTJ și vor avea în vedere atât țintele și obiectivele asumate de România în cadrul documentelor programatice naționale (PNIESC, SNDI, SRDI) cât și obiectivele stabilite la nivel local în planurile și strategiile de dezvoltare. În identificarea acțiunilor prioritare sprijinite, un rol important va fi jucat de specificul demografic, particularitățile economice și industriale, specificul energetic precum și de potențialul și perspectivele de dezvoltare a anumitor sectoare în domeniul economic național .

III.PROGRAM OPERATIONAL REGIONAL (POR) SV OLTENIA

POR SV Oltenia reface orientările politicii de coeziune a UE pentru perioada 2021-2027, luând în considerare nevoile și provocările existente la nivelul regiunii, precum și concluziile Raportului de țară din 2019/2020 pentru ROMANIA și sprijină obiectivele de politica asumate la nivel de UE prin intermediul unor tipuri de investiții care să contribuie la competitivitatea regională, inovare și digitalizare, eficiența energetică, mobilitate și conectivitate.

Obiectivul strategic al POR SV este de a îmbunătăți competitivitatea economică, coeziunea socială și accesibilitatea regiunii cu utilizarea echilibrată a caracteristicilor specifice ale potențialului economic și cultural al regiunii. Strategia programului se concentrează pe valorificarea avantajelor competitive ale regiunii și pe abordarea blocajelor cheie în sectoare specifice (cum ar fi transportul, educația, mobilitatea, eficiența energetică, regenerarea urbană).

În acest sens, prin strategia programului sunt asumate o serie de obiective specifice regionale (OSR) corespunzătoare celor 5 OP stabilite de CE pentru perioada 2021–2027, :

✓ Creșterea capacității de CDI și transfer tehnologic și dezvoltarea antreprenoriatului (OSR 1)

✓ Accelerarea transformării digitale a economiei regionale și a domeniilor de interes public (OSR2);

✓ Reducerea emisiilor de carbon prin promovarea eficienței energetice, dezvoltarea infrastructurii verzi și îmbunătățirea transportului public urban; (OSR 3)

✓ Creșterea mobilității și conectivității prin dezvoltarea unei infrastructuri de transport rutier modernă; (OSR 4)

✓ Promovarea incluziunii prin asigurarea condițiilor optime în educație și sprijinirea infrastructurilor dedicate copiilor și tinerilor; (OSR 5)

✓ Dezvoltare integrată prin îmbunătățirea mediului urban și valorificarea patrimoniului cultural și turistic (OSR 6);

✓ Dezvoltarea capacității administrative pentru implementarea POR la nivel regional; (OSR7)

Totodată, intervențiile cheie realizate prin program vor contribui la atenuarea esecurilor de piață și a riscurilor existente identificate în lipsa intervenției publice.

Pentru zona rurală se vor finanța investiții astfel:

Axa Prioritară 6 – “Educație modernă și incluzivă” proiectele/investițiile vor oferi posibilitatea adresării deficiențelor majore ale sistemului educațional și ale pieței muncii, așa cum au fost semnalate și în cadrul Recomandărilor Specifice de Țară. **Forma de sprijin: grant**

Eficiența energetică a clădirilor

POR SV va contribui la SNRTL prin finanțarea lucrărilor de eficiență energetică a clădirilor catalogate în strategie de tip:

✓ Clădiri sociale, sanitare și ale instituțiilor de învățământ;

✓ D. Clădiri de birouri (sedii administrative aparținând autorităților și instituțiilor publice locale și centrale din regiune)

Renovarea eficientă din punct de vedere al costurilor a clădirilor din domeniul educației, sănătății social, a clădirilor de birouri și administrative include **măsuri din pachetul P3** conform SRTL, care ar putea reduce consumul de energie al clădirii până la cele mai scăzute niveluri, cu o pondere ridicată a utilizării de surse de energie regenerabile (de la apă caldă menajeră preparată solar și de la PV). Abordarea recomandată ar permite clădirilor renovate să atingă un nivel de performanță aferent clasei A din CPE sau sub 70 kWh/mpan de consum specific de energie pentru încălzire. Conform SRTL, pachetul maximal de renovare - Pachetul P3 presupune un standard de renovare aprofundată sau NZEB, inclusiv toate opțiunile privind energia din surse regenerabile, cum ar fi

Tipuri de acțiuni pentru promovarea eficienței energetice:

Investiții în clădirile publice în vederea asigurării/creșterii eficienței energetice și măsuri pentru utilizarea unor surse regenerabile de energie;

- Îmbunătățirea izolației termice a anvelopei clădirii (pereți exteriori, ferestre, tâmplărie, planșeu peste ultimul nivel, planșeu peste subsol), a șarpantelor și învelitoarelor, inclusiv măsuri de consolidare a clădirii și reabilitare termică a sistemului de încălzire/ și de furnizare a apei calde de consum;
 - Sisteme alternative de producere a energiei electrice și/sau termice pentru consum propriu (pompe de căldură, panouri solare, panouri fotovoltaice);
 - Sisteme de climatizare și/sau ventilare mecanică pentru asigurarea calității aerului interior;
 - Lucrări de reabilitare/ modernizare a instalațiilor de iluminat în clădiri;
 - Sisteme de management energetic integrat pentru clădiri, având ca scop îmbunătățirea eficienței energetice și monitorizarea consumurilor de energie;
 - Orice alte activități care conduc la îmbunătățirea performanței energetice;
 - Măsuri conexe care contribuie la implementarea componentei care nu conduc la creșterea eficienței energetice și includ lucrări de intervenție/activități aferente investiției de bază, inclusiv măsuri de consolidare structurală în funcție de nivelul de expunere și vulnerabilitate la riscurile identificate;
 - Investiții în clădirile rezidențiale în vederea asigurării/creșterii eficienței energetice:
 - Lucrări de reabilitare termică a elementelor de anvelopă, inclusiv măsuri de consolidare a elementelor de construcție;
 - Lucrări de reabilitare termică a sistemului de încălzire/ a sistemului de furnizare a apei calde de consum;
 - Instalarea unor sisteme alternative de producere a energiei din surse regenerabile (pompe de căldură, panouri solare, panouri fotovoltaice);
 - Sisteme de management energetic integrat pentru clădiri;
 - Orice alte activități care conduc la îmbunătățirea performanței energetice;
 - Măsurile conexe care contribuie la implementarea componentei care nu conduc la creșterea eficienței energetice și includ lucrări de intervenție/activități aferente investiției de bază;
 - Sprijin acordat autorităților și instituțiilor publice pentru elaborarea documentației proiectului și/sau a documentelor strategice relevante și creșterea capacității administrative în domeniul eficienței energetice;
- Grup tinta:** cetățenii (persoane fizice din urban și rural) care utilizează clădirile (proprietarii și utilizatorii clădirilor reabilitate)

Îmbunătățirea accesului la servicii inclusive și de calitate în educație, instruire și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii, inclusiv prin promovarea adaptării la educația și instruirea de la distanță și on-line

Tipuri de acțiuni:

1. Investiții în dezvoltarea infrastructurii educaționale pentru nivel antepreșcolar și preșcolar

- construcția/ reabilitarea/ modernizarea/ extinderea/ echiparea infrastructurii educaționale preșcolare (grădinițe);

2. Investiții în dezvoltarea infrastructurii educaționale pentru învățământ primar, secundar, inclusiv învățământ special;

- construcția/reabilitarea/ modernizarea/ extinderea/ echiparea infrastructurii educaționale pentru învățământul primar, secundar (scoli gimnaziale, licee TVET, licee și colegii teoretice)

3. Investiții în dezvoltarea infrastructurii educaționale pentru învățământ terțiar

- construcția/reabilitarea/ modernizarea/ extinderea/ echiparea infrastructurii educaționale pentru învățământul terțiar

Enumerarea tipurilor de acțiuni vizate nu este exhaustivă având în vedere faptul că acestea vor fi detaliate prin ghidurile solicitantului.

Complementar, se pot face și intervenții asupra infrastructurii tehnico-edilitare aferente obiectivului de investiții vizat.

Grup tinta :

1. Elevi, prescolari care utilizează infrastructura de învățământ construită/ reabilitată/ modernizată/ extinsă/ echipată

2. Studenți care utilizează infrastructura de învățământ construită/ reabilitată/ modernizată/ extinsă/ echipată

3. Cadre didactice care utilizează infrastructura de învățământ construită/ reabilitată/ extinsă/ echipată

Investitiile vor fi realizate in localitatile urbane si rurale din regiune, fiind sprijinite cu precadere unitatile de invatamant aflate in teritorii care au o arie de recrutare extinsa, cele din randul comunitatilor rurale, izolate, marginalizate/dezavantajate si/sau confruntate cu un nivel ridicat al parasirii timpurii si abandonului scolar.

Consolidarea rolului culturii și al turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială

Tipuri de acțiuni:

➤ Reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea taberelor de elevi și preșcolari/centrelor multidisciplinare de tineret, prin:

- dotarea taberelor și centrelor de agrement, echiparea construcțiilor cu echipamente și dotări moderne, performante, care să satisfacă standardele actuale, inclusiv nevoile persoanelor cu deficiențe; inclusiv dotarea cu echipamente care să asigure siguranța copiilor și acordarea primului ajutor,

pentru activitățile care presupun un anumit grad de dificultate/risc; reamenajarea spațiilor interioare și exterioare existente și/sau extinderea acestora cu spații exterioare noi, inclusiv înprejmuirea acestora; se va acorda o atenție deosebită funcționalității spațiilor exterioare (de exemplu: piscine, terenuri de fotbal sau de tenis, mese de ping-pong etc.);

- Dotări specifice generate de extinderea și diversificarea gamei de activități de educației nonformală și agrement.

- Modernizarea/ reabilitarea / extinderea clădirilor pentru înființarea de noi tabere școlare prin:

- Expertizarea tehnică a infrastructurii de cazare și pregătire și servire a mesei existente și stabilirea necesarului de lucrări atât pentru conformarea cu toate cerințele de funcționare cât și pentru asigurarea unui nivel de confort ridicat.

- Execuția lucrărilor de reabilitare, modernizare, extindere a infrastructurii existente și unde este cazul, completarea cu construcții noi (clădirii, spații destinate activităților de educație nonformală, agrement și/sau practicării sporturilor); Dotarea cu utilaje, echipamente, obiecte de inventare în vederea asigurării serviciilor de cazare și servire a mesei și pentru desfășurarea activităților de educație nonformală și agrement;

- Derularea procedurilor de autorizare

- reamenajarea spațiilor interioare și exterioare existente și/sau extinderea acestora cu spații exterioare noi; se va acorda o atenție deosebită funcționalității spațiilor exterioare.

Scopul acestor intervenții este de a contribui la creșterea incluziunii socio-profesionale a copiilor și tinerilor, a copiilor și tinerilor aflați în risc de sărăcie și excluziune socială, a copiilor și tinerilor cu nevoi speciale, din grupuri și comunități defavorizate, prin creșterea accesului la servicii de calitate și programe de educație formală și non-formală acordate în centrele de agrement.

Grup tinta -Elevi, prescolari, studenți, cadre didactice.

Teritoriu - Investițiile vor putea fi finanțate atât în mediul urban cât și în rural.

Favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în afara zonelor urbane

Tipuri de acțiuni vizate:

1. Dezvoltarea patrimoniului turistic cultural, în special în zone rurale, prin:

- ✓ restaurarea, consolidarea, protecția și conservarea monumentelor istorice din patrimoniul UNESCO și patrimoniul cultural național (categoria A) din mediul rural;

✓ dotări interioare (instalații, echipamente și dotări pentru asigurarea condițiilor de climatizare, siguranță la foc, antiefracție);

✓ dotări pentru expunerea și protecția patrimoniului cultural mobil și imobil;

✓ activități de marketing și promovare turistică a obiectivului restaurat, inclusiv digitizarea acestuia, în cadrul proiectului;

✓ dezvoltarea de infrastructuri publice la scară mică pentru valorificarea monumentelor istorice din patrimoniul UNESCO și patrimoniul cultural național (categoria A) din mediul rural; (proximitatea față de obiectivul de patrimoniu va fi o condiție obligatorie și va fi operationalizată la nivel de Ghid specific) .

2. Dezvoltarea infrastructurii publice de turism și activelor turistice publice în stațiunile turistice din mediul rural, prin:

✓ amenajarea obiectivelor turistice naturale de utilitate publică precum și crearea/ modernizarea infrastructurilor conexe de utilitate publică;

✓ dezvoltarea de infrastructuri publice la scară mică pentru valorificarea atracțiilor turistice; ✓ crearea și extinderea infrastructurii de agrement, inclusiv a utilităților aferente;

✓ activități de marketing și promovare turistică ale obiectivului finanțat;

✓ crearea/reabilitarea aleilor pietonale, pistelor pentru bicicliști, reabilitarea trotuarelor;

✓ crearea/reabilitarea/modernizarea/amenajarea spațiilor verzi (achiziția și montarea elementelor constructive de tipul alei, foșoare, pergole, grilaje etc.; plantarea/ gazonarea suprafețelor, inclusiv plantare arbori), realizarea sistemelor de irigații pentru spațiile verzi;

✓ construirea/ modernizarea căilor de acces la principalele obiective turistice naturale; aceste activități sunt eligibile numai în cazul în care se poate argumenta că valorificarea obiectivului turistic este afectată de infrastructura de acces deficitară .

Grup tinta

-Turisti din zonele în care au fost realizate intervențiile

-Populația din zonele în care au fost realizate intervențiile

I. PROGRAMUL OPERAȚIONAL CREȘTERE INTELIGENTĂ, DIGITALIZARE ȘI INSTRUMENTE FINANCIARE (POCIDIF)

Acest program propune măsuri în domeniile cercetării, dezvoltării și inovării/specializării inteligente și în domeniul digitalizării, finanțate fie prin granturi, fie prin instrumente financiare cu respectarea regulilor de ajutor de stat, după caz, pentru a răspunde provocărilor identificate la nivel național. Programul contribuie la realizarea Obiectivului de Politică 1 – OP1 „o Europă mai competitivă

și mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente și a conectivității TIC regionale” prin următoarele obiective specifice:

- (i) dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate;
- (ii) valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice;
- (iii) intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive;
- (iv) dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat;

I. Cercetare, Dezvoltare și Inovare (CDI)/Specializare Inteligentă (SI)

II. E-guvernare și digitalizare în educație, cultură și în afaceri

- Digitalizare în administrația publică centrală, educație, cultură și mediu de afaceri

A). Digitalizarea în administrația publică

Intervențiile POCIDIF în administrația publică:

- Susținere a procesului guvernamental de luare a deciziilor prin sisteme și soluții complexe (ex: Big Data, Inteligență artificială, soluții bazate pe cloud, Supercomputer, Blockchain, Quantum Computing etc.).

- Dezvoltare platforme informatice alimentate cu datele generate de administrația publică – Open Data Masuri de politica publică (soluții) – legătura cu intervențiile POCIDIF

Politica publică eGov identifică problemele centrale și propune soluțiile pentru depășirea acestora după cum urmează:

- Stabilirea și operaționalizarea punctului nodal (hub-ului) guvernamental de interoperabilitate la nivelul administrației publice.

- Crearea catalogului național al serviciilor publice și, coroborat, identificarea completă a registrelor de date necesare viitoarelor servicii publice electronice. - Consolidarea P.C.U.e.

- Continuarea dezvoltării sistemelor informatice necesare pentru serviciile publice electronice asociate evenimentelor de viață tratate în SNADR 2020 și procedurilor administrative stabilite prin Regulamentul (UE) nr. 2018/1724.

- Dezvoltarea [...] altor sisteme informatice asociate unor domenii sau sectoare cheie de intervenție publică (Open Data)

- Dezvoltarea unor proiecte non-sectoriale care să sprijine la nivel orizontal dezvoltarea e-guvernării (proiecte de big data, inteligență artificială, blockchain, high performance computing, quantum computing).

B). Digitalizarea în educație

Prioritatea vizează următoarele intervenții:

- Dezvoltarea sistemului de management al școlarității prin intermediul unei platforme digitale integrate. Aceasta va asigura: un mod unitar de dezvoltare a bazelor de date necesare sistemului educațional, realizarea unor evaluări unitare la nivel național, organizarea și desfășurarea concursurilor și examenelor naționale pentru elevi, identificarea și centralizarea necesităților unitare la nivelul fiecărei instituții de învățământ preuniversitar din perspectiva managementului școlarității, fiind necesară inclusiv asigurarea managementului și mentenanței platformei.

- Creșterea accesului la învățământul superior prin digitalizarea portofoliului educațional al studenților dar și prin interconectarea nevoilor pieței muncii cu oferta educațională și de cercetare ce poate fi susținută de instituțiile de învățământ superior prin intermediul doctoranzilor și masteranzilor.

- Campusuri 3D în realitate virtuală, care vor permite colaborarea dintre cadrele didactice și studenți într-un mediu virtual multiutilizatori de tip metavers, vizitarea replicilor virtuale a campusurilor universitare inclusiv desfășurarea activităților didactice (laboratoare interactive în mediu virtual).

- Asigurarea accesului la internet și la infrastructura wireless, în unitățile de învățământ preuniversitar. Necesitatea derivă din nevoile elevilor și ale cadrelor didactice de a fi interconectate și de a avea acces la internet în toate spațiile în care se desfășoară activități educaționale (în laboratoare, săli de clasă, biblioteci, etc.). Astfel se poate asigura susținerea activităților didactice online și totodată acces la resurse de interes educațional.

- Necesitatea de a asigura conținut educațional interactiv (inclusiv simulări 3D, jocuri, filme, realitate virtuală și augmentată) pentru elevii din învățământul preuniversitar inclusiv învățământul gimnazial și liceal. Această nevoie poate fi soluționată prin intermediul unei platforme digitale ce poate fi dezvoltată la nivel național, care va fi susținută prin intermediul unor rețele de centre educaționale prin care va fi dezvoltat conținutul educațional multimedia, în scopul prevenirii părăsirii timpurii a școlii și a îmbunătățirii competențelor cheie ale elevilor astfel încât să se poată atinge profilul absolventului, conform documentelor de politici educaționale în vigoare.

C). Digitalizarea în cultură

Digitizarea are beneficii sociale, culturale și economice și este o soluție pentru prezervarea patrimoniului cultural și dezvoltarea de noi servicii culturale inovative, în special în contextul pandemic actual.

Lista orientativă de proiecte identificate de Ministerul Culturii va răspunde următoarelor nevoi concrete ale sectorului cultural:

1. **E-patrimoniu** - Protejarea, punerea în valoare și promovarea patrimoniului cultural imobil și a peisajelor culturale, cu accent pe patrimoniul vulnerabil la dezastre precum cutremure, alunecări de teren incendii, inundații, secetă.

spitalelor publice care au secții de pediatrie, care să furnizeze servicii de asistență medicală stomatologică acordată copiilor, inclusiv copiilor cu nevoi speciale

- ambulatoriilor sau structurilor de tip ambulatoriu care furnizează servicii de sănătate mintală
- dispensare TB (care furnizează servicii destinate persoanelor suspecte/confirmate cu tuberculoză)
- ambulatoriilor sau structurilor de tip ambulatoriu care furnizează servicii ambulatorii .

Grup tinta :

- Cabinete de medicină de familie/diferite forme de asociere a cabinetelor în grupuri de practică și centre de permanență
- Structuri publice responsabile cu distribuția vaccinurilor la nivel teritorial
- Unități școlare publice unde se vor furniza servicii de asistență medicală școlară, inclusiv servicii de asistență stomatologică
- Unități sanitare publice/ alte structuri publice care desfășoară activități medicale de tip ambulatoriu/ acordă asistență medicală ambulatorie
- Unități sanitare publice cu paturi de acuți care se reorganizează/reconvertesc secții în paturi de spitalizare de zi .

Obiectiv specific : *îmbunătățirea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și la prețuri abordabile, inclusiv la servicii care promovează accesul la locuințe și la îngrijire centrată pe individ, inclusiv asistență medicală; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială, punând un accent deosebit pe copii și grupurile defavorizate; îmbunătățirea accesibilității, inclusiv pentru persoanele cu handicap, a eficacității și a rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung*

Prioritati :

A.Îmbunătățirea accesibilității și eficacității asistenței medicale primare și integrarea cu serviciile de asistență medicală comunitară

a. dezvoltarea de instrumente de suport care să faciliteze creșterea accesibilității și eficacității serviciilor de asistență medicală primară și integrarea cu serviciile de asistență medicală comunitară

Exemple de acțiuni eligibile:

- ghiduri, proceduri/ protocoale de lucru/ acreditare, management de caz, metodologii/ standarde etc.:
- procedura de acreditare a cabinetelor de medicină de familie ca și furnizori de AMC; definirea încadrării medicului în echipa medicală comunitară ;

- dezvoltarea de metodologii/ standarde/ proceduri de „parcurs terapeutic” pentru cele mai frecvente patologii cu care se confruntă medicii de familie și sprijin pentru asigurarea implementării acestora, inclusiv asigurarea legăturii ce celelalte nivele - asistență oferită în regim ambulatoriu sau spitalizare continuă ;

- dezvoltarea de proceduri și protocoale de lucru în sistem integrat pentru asistența medicală comunitară cu medicina de familie, inclusiv mecanisme care asigură accesul la îngrijire medicală de înaltă calitate

b. dezvoltarea competențelor personalului implicat în furnizarea serviciilor și a paletii de servicii de asistență medicală primară, inclusiv pentru echipa medic de familie- asistent medical comunitar) (ex. dezvoltare curriculum/ materiale de instruire; furnizare programe de instruire

c. furnizarea de servicii medicale

- furnizarea de servicii privind diagnosticul, monitorizarea, tratamentul și recuperarea acordate pacientului cronic (ex. HTA, diabet etc) în comunitate

- furnizarea de servicii de asistență medicală primară, cu accent pe servicii preventive acordate

B. Îmbunătățirea accesibilității și eficacității serviciilor oferite în regim ambulatoriu:

a. dezvoltarea de instrumente de suport care să faciliteze creșterea accesibilității și eficacității serviciilor oferite în regim ambulatoriu

Exemple de acțiuni eligibile:

- studii/ analize/ ghiduri, proceduri/ protocoale de lucru/ acreditare, management de caz, metodologii/ standarde ;

- analiză de impact privind tipurile de afecțiuni (diagnostice) medicale și cazurile rezolvate cu procedură chirurgicală care pot fi mutate din spitalizare continuă în spitalizare de zi și din spitalizare de zi în ambulatoriu ;

- actualizarea/ elaborarea costurilor reale ale serviciilor/ procedurilor etc. medicale și chirurgicale oferite în regim ambulatoriu, dezvoltarea de pachete de servicii medicale oferite în ambulatoriu, cu indicarea duratelor estimative ale serviciilor medicale furnizate în ambulatoriu pentru afecțiunile (diagnosticele) identificate și ale serviciilor medicale furnizate în ambulatoriu pentru cazurile rezolvate cu procedură chirurgicală identificate

b. dezvoltarea competențelor personalului implicat în furnizarea serviciilor în regim ambulatoriu (ex. dezvoltare curriculum/ materiale de instruire; furnizare

programe de instruire; măsuri de întărire a capacității furnizării serviciilor medicale de tip ambulatoriu, inclusiv prin furnizarea de modele, implementarea de proiecte pilot etc.)

C. Implementarea de programe de sănătatea reproducerii, inclusiv stimularea natalității prin măsuri de suport a cuplurilor infertile

a. dezvoltarea de instrumente de suport

Exemple de acțiuni eligibile:

- dezvoltarea și implementarea unor protocoale în domeniul reproducerii și a unui plan integrat de investigații pentru cuplul infertil ;

- elaborarea de ghiduri, estimarea nevoilor de servicii de îngrijire perinatală și de sănătate a femeii și a nou născuților bazate inclusiv pe moașă în vederea integrării acestora, protocoale și criterii de transfer între specialiști ;

- dezvoltarea rețelei de servicii bazate inclusiv pe moașă care să faciliteze interconectarea acestora cu ceilalți specialiști furnizori de servicii pentru sănătatea reproductivă

b. dezvoltarea competențelor personalului implicat în implementarea de programe de sănătatea reproducerii, inclusiv a celor implicați în furnizarea de servicii medicale de prevenție în domeniul sănătății prenatale (ex. dezvoltare curriculum/ materiale de instruire; furnizare programe de instruire; măsuri de întărire a capacității furnizării serviciilor medicale de tip ambulatoriu, inclusiv prin furnizarea de modele, implementarea de proiecte pilot etc.)

c. furnizarea de servicii integrate de diagnostic pentru cuplul infertil ;

d. Campanii de educare a personalului medical și a publicului larg privind rolul moașei în îngrijirea prenatală și reproductivă

D. Implementarea de măsuri de sprijin destinate recuperării persoanelor cu tulburări psihice

Exemple de acțiuni eligibile:

a. dezvoltarea competențelor personalului implicat în tratarea persoanelor cu tulburări psihice, inclusiv programe de formare destinate părinților ai căror copii suferă de tulburări psihice sau altor aparținători b. furnizarea de servicii/ măsuri de sprijin destinate recuperării persoanelor cu tulburări psihice

E. Îmbunătățirea accesibilității și eficacității rețelei de medicină școlară, inclusiv a celei stomatologice, ca parte a asistenței medicale primare adresate copiilor și tinerilor care urmează o formă de învățământ, atât din mediul urban, cât și din mediul rural

a. dezvoltarea de instrumente de suport care să faciliteze creșterea accesibilității și eficacității rețelei de medicină școlară, inclusiv a celei stomatologice

Exemple de acțiuni eligibile:

- definirea cadrului strategic și de reglementare pentru asigurarea asistenței medicale în unitățile de învățământ ;
- evaluarea necesarului de servicii medicale pentru unitățile de învățământ ;
- dezvoltarea de instrumente de suport/ norme/ standarde etc. privind condițiile de mediu din unitățile de învățământ ;
- dezvoltarea unui pachet minimal de servicii pentru unitățile de învățământ în funcție de numărul de copii o elaborarea costului pachetului de servicii;
- dezvoltarea instrumentelor de practică pentru a asigura sănătatea copiilor și tinerilor în unitățile de învățământ o campanii de conștientizare

b. asigurarea de personal suficient din punct de vedere numeric și dezvoltarea competențelor personalului pentru furnizarea serviciilor de sănătate în unități de învățământ,

Exemple de acțiuni eligibile:

- definirea categoriilor profesionale implicate în furnizarea asistenței medicale în unitățile de învățământ, definirea responsabilității și a complementarității cu pachetul de servicii de bază pentru copii, furnizat de medicul de familie o definirea modalităților de furnizare, modalităților de plată și a standardelor minime de cost ;
- dezvoltare curriculum/ materiale de instruire; furnizare programe de instruire, inclusiv dezvoltarea de noi competențe și asigurarea graduală a nevoii de servicii.

c. asigurarea accesului copiilor/ tinerilor la servicii de medicina școlară și/ sau stomatologică

Exemple de acțiuni eligibile: furnizarea de servicii de medicină școlară si/sau stomatologică copiilor/ tinerilor care urmează o formă de învățământ **Prioritatea: Servicii de reabilitare, paliative și îngrijiri pe termen lung adaptate fenomenului demografic de îmbătrânire a populației, impactului dizabilității și profilului epidemiologic al morbidității**

Obiectiv specific : asigurarea accesului egal la asistență medicală și asigurarea rezilienței sistemelor de sănătate, inclusiv în ceea ce privește asistența medicală primară, precum și promovarea tranziției de la îngrijirea instituționalizată către îngrijirea în familie și în comunitate.

Intervenții financiare pentru :

a. Investiții în infrastructura publică :

- unităților sanitare care furnizează servicii de reabilitare/ recuperare, inclusiv rețeaua balneară pe profile de patologie
- unităților sanitare care furnizează servicii de paliative și îngrijiri medicale pe termen lung

- unităților sanitare acuti în vederea transformării acestora în unități sanitare care furnizează servicii de reabilitare/ recuperare, servicii de paliative și îngrijiri medicale pe termen lung

- unităților medico-sociale care furnizează servicii medicale specifice persoanelor vulnerabile, inclusiv îngrijiri de lungă durată .

Exemple de acțiuni eligibile: Dotare/ extindere/ modernizare/ reabilitare

b. Investiții în infrastructura centrelor/ unităților /unităților sanitare/unităților medico-sociale care furnizează servicii de paliative și îngrijiri medicale pe termen lung . Exemple de acțiuni eligibile: Dotare/ extindere/ modernizare/ reabilitare.

VI. Program Operational Educatie si Ocupare (POEO)

Viziunea de dezvoltare Obiectivul național de politică privind educația și ocupare este: „O Românie mai socială cu acces egal la ocupare durabilă, de calitate, la un sistem de educație relevant pentru piața muncii, stimulat pentru învățarea pe tot parcursul vieții, o societate bazată pe solidaritate și condiții de viață mai bune pentru toți cetățenii” coerent cu obiectivul de politică 4 al Uniunii Europene „O Europă mai socială, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale”.

Viziunea de dezvoltare cuprinde 2 obiective majore:

(i) „Consolidarea funcționării eficiente a pieței muncii și facilitarea accesului și a participării incluzive și egale la ocupare de calitate și durabilă pentru resursa de forță de muncă”

și

(ii) „Optimizarea sistemelor de educație și formare pentru a răspunde cerințelor pieței muncii, concomitent cu promovarea accesului egal la educație și stimularea învățării pe tot parcursul vieții”. **Obiectivele specifice vor urmări:**

i. îmbunătățirea accesului la ocupare pentru toți,

ii. modernizarea instituțiilor și a serviciilor oferite pe piața muncii pentru anticiparea nevoii de competențe și furnizarea de sprijin personalizat, adaptat nevoilor individuale,

iii. promovarea participării echilibrate după gen pe piața muncii și asigurarea echilibrului între viața profesională și viața de familie, inclusiv prin acces la servicii de îngrijire a copiilor și a persoanelor dependente,

(iii bis) promovarea adaptării lucrătorilor, întreprinderilor și antreprenorilor la schimbare, îmbătrânirea activă și în condiții bune de sănătate și asigurarea unui mediu de lucru adecvat, care să prevină riscurile profesionale,

iv. îmbunătățirea calității, eficacității și relevanței sistemului de educație și formare, pentru piața muncii, pentru sprijinirea dobândirii competențelor cheie, inclusiv digitale,

v. promovarea accesului egal la educație și formare de calitate, favorabile incluziunii,

vi. promovarea învățării pe tot parcursul vieții, în special a unor oportunități flexibile de perfecționare și reconversie profesională, facilitând tranzițiile și promovând mobilitatea profesională.

Obiective specifice:

(a) îmbunătățirea accesului la piața muncii și măsuri de activare pentru toate persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, în special pentru tineri, îndeosebi prin implementarea Garanței pentru tineret, pentru șomerii de lungă durată și grupurile defavorizate de pe piața muncii și pentru persoanele inactive, precum și prin promovarea desfășurării de activități independente și a economiei sociale;

(b). modernizarea instituțiilor și a serviciilor pieței muncii pentru ca acestea să evalueze și să anticipeze necesitățile în materie de competențe, să asigure o asistență promptă și personalizată și să sprijine corelarea cererii și a ofertei, tranzițiile și mobilitatea pe piața muncii;

(c) promovarea unei participări echilibrate din perspectiva genului la piața muncii, condiții de muncă egale și un echilibru mai bun între viața profesională și cea privată, inclusiv prin intermediul accesului la servicii de îngrijire a copiilor și a persoanelor aflate în întreținere, la prețuri abordabile;

(d) promovarea adaptării la schimbare a lucrătorilor, a întreprinderilor și a antreprenorilor, a îmbătrânirii active și în condiții bune de sănătate și a unui mediu de lucru sănătos și bine adaptat, care să reducă riscurile la adresa sănătății;

(e) îmbunătățirea calității, a caracterului incluziv, a eficacității și a relevanței pentru piața muncii a sistemelor de educație și formare, inclusiv prin validarea învățării nonformale și informale, pentru a sprijini dobândirea de competențe cheie, inclusiv de competențe antreprenoriale și digitale, precum și prin promovarea introducerii sistemelor de formare duală și a ucenicilor;

(f) promovarea accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii, precum și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, de la educația și îngrijirea timpurie, educația și formarea generală și profesională până la învățământul terțiar, precum și educația și învățarea în rândul adulților, inclusiv prin facilitarea mobilității în scop educațional pentru toți și a accesibilității pentru persoanele cu dizabilități;

(g) promovarea învățării pe tot parcursul vieții, în special a oportunităților flexibile de perfecționare și recalificare pentru toți, ținând seama de competențele antreprenoriale și digitale, anticipând mai bine schimbările și noile cerințe în materie de competențe pe baza nevoilor pieței muncii, facilitând tranzițiile profesionale și încurajând mobilitatea profesională.

Prioritati de investiții :

1. Crearea unui ecosistem dedicat tinerilor:

➤ înființarea/dezvoltarea de centre (fixe și mobile)/cluburi de tineret la nivel comunitar cu implicarea autorităților locale și a unor entități publice sau private care să ofere activități specifice adaptate tinerilor conform acțiunii 1.i.2, activități culturale și educative (ex.: consiliere deschisă și individuală pentru tineri, ateliere de lucru, de creativitate, dezvoltarea competențelor sociale, instruire pentru utilizarea tehnologiei moderne, sesiuni de educație digitală, management al carierei, de comunicare și muncă în echipă, pentru participarea în instruire în ocupații cerute pe piața muncii, informare privind drepturi și obligații pe piața muncii și interacțiunea cu instituții din domeniul muncii: ITM, AJOFM etc.), inclusiv activități de promovare a acestora

➤ asigurarea lucrătorilor/ consilierilor de tineret la nivel național în centrele/cluburilor/ furnizorilor de servicii de tineret publice sau private și alți actori interesați, selectați și din rândul tinerilor și instruiți pentru furnizarea serviciilor de identificare a tinerilor în vederea înregistrării acestora la Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă și oferirea serviciilor de ocupare.

➤ utilizarea infrastructurii existente și neutilizate la nivelul UAT (construcții folosite anterior pentru școli sau case/cămine culturale) ca resurse primare pentru dezvoltarea activităților pentru tineret sau pentru inițierea de activități economice independente de către tineri.

2. Servicii de identificare înregistrare, pregătire și furnizarea ofertei personalizate pentru tineri, inclusiv tineri NEET, prin:

- servicii de identificare în vederea înregistrării la ANOFM, precum și servicii personalizate de informare, consiliere și orientare în carieră ;

- furnizarea de pachete integrate de măsuri personalizate în funcție de profilul tinerilor, inclusiv NEET (management de caz);

- acordarea de prime ca urmare a angajării/ subvenții acordate angajatorilor inclusiv pentru utilizarea unor forme de muncă flexibile;

- programe de formare profesională/ucenicie/stagii/internship-uri/surse scurte la diferiți angajatori pentru a lua contact cu domeniul respectiv și activitate, stimularea angajatorilor post-ucenicie;

- instruire, formare competențe cheie, dezvoltare competențe transversale cu accent pe competențe digitale de bază, competențe culturale și creativitate, management al carierei, competențe de comunicare și muncă în echipă și competențe verzi;

- servicii de evaluare și certificare a competențelor obținute în contexte informale sau nonformale;

- dezvoltarea de competențe transversale și de implicare proactivă vizând teme precum: învățarea nonformală; mediu și educație ecologică; cetățenie activă, educație civică și democrație participativă; educație pentru un stil de viață sănătos;

sănătos și activ, stagii de voluntariat național și internațional, inclusiv prin programe de tip „Tânăr voluntar”, schimburi interculturale internaționale de tineri; democrație digitală și contracararea știrilor false; artă și cultură;

- dezvoltarea de competențe specifice pentru a face față provocărilor viitorului vizând teme precum industrii creative; soluții digitale pentru comunitate; robotică; inventică;

- furnizarea de servicii de acompaniere socio-profesională, alături de cele de ocupare: prime de instruire destinate acoperirii cheltuielilor asociate instruirii - transport, masă etc., subvenționarea costurilor aferente obținerii permisului de șofer (pe diverse clase, în funcție de necesități);

- desfășurarea la nivel național a unor campanii de informare și conștientizare privind măsurile de identificare, înregistrare, pregătire și furnizarea ofertei propriu-zise, derulate de ANOFM și partenerii acesteia;

.3. Activarea potențialului antreprenorial al tinerilor: formare competențe antreprenoriale, tutorat/mentorat, asistență/consiliere/coaching pentru tineri cu inițiativă în organizații, role models, formare în management de proiect, organizațional sau strategic, schimb de experiență cu tineri români din diaspora, acordarea de granturi pentru inițierea de noi afaceri (start-up) sau incubatoare de afaceri, inclusiv prin punerea la dispoziție de spații în cadrul construcțiilor lipsite de folosință, aflate în proprietatea publică a UAT, asistență și consultanță post-înființare.

4. Înființarea/ dezvoltarea întreprinderilor sociale de inserție, pentru susținerea tinerilor cu accent pe tineri NEET, inactivi, șomeri și șomeri de lungă durată, inclusiv prin: acoperirea costurilor de calificare la locul de muncă, consiliere și orientare profesională, subvenționarea contractelor de muncă și plasarea pe piața muncii la finalul perioadei de sprijin, inclusiv cu acordarea de servicii de acompaniere socio-profesională și sociale.

Tipuri de proiecte / rezultate :

- crearea unor centre /cluburi de tineret;
- formarea/asigurarea consilierilor de tineret;
- dezvoltarea unor pachete integrate de măsuri dedicate tinerilor, inclusiv acțiuni/programe de calificare la locul de muncă;
- servicii de acompaniere socioprofesională și sociale;
- introducerea unor programe de pregătire practică în cadrul agenților economici pentru facilitarea dobândirii de experiențe; servicii de informare;
- dezvoltarea potențialului antreprenorial al tinerilor; înființare/dezvoltare întreprinderi de inserție ș.a.

5.. Dezvoltarea și asigurarea calității sistemului de ÎETC, prin:

- completarea cadrului de asigurare a calității educației timpurii, prin definirea unor standarde minime de program (activitatea psiho-pedagogică și activități le suport), precum și pentru revizuirea standardelor ocupaționale pentru personalul din IETC (didactic și nedidactic) și dezvoltarea de standarde ocupaționale pentru funcții noi (profesor pentru educația timpurie, ajutor de educatoare);
- formarea personalului implicat în evaluarea și monitorizarea asigurării calității;
- realizarea monitorizării formării continue a cadrelor diactice și raportarea la progresul copiilor, îndeosebi la progresul copiilor din grupurile vulnerabile (cu dizabilități, de etnie romă, din mediul rural etc.);
- elaborare și editare ghiduri cu bune practici pentru sprijinirea implementării noului curriculum și a principiilor de bază ale educației incluzive, cu un accent deosebit pe strategii didactice inovatoare (inclusiv predare online și formarea competențelor digitale);

6. Diversificarea și flexibilizarea serviciilor de suport socio-educățional prin susținerea de acțiuni/ măsuri strategice la nivel local pentru îmbunătățirea accesului copiilor cu vârste de la naștere la 6 ani la educația timpurie:

- înființarea, dezvoltarea și furnizarea serviciilor standard și complementare de educație, îngrijire și supraveghere, în funcție de nevoi (acoperirea localităților unde asemenea servicii lipsesc /creșterea capacității serviciilor existente/ asigurarea participării copiilor provenind din grupuri dezavantajate);
- dezvoltarea serviciilor integrate standard de educație timpurie în cadru grădinițelor
- dezvoltarea/extinderea serviciilor complementare (centre de joacă și mișcare, ludoteci etc.) în vederea asigurării numărului de locuri necesare participării la IETC și facilitării accesului copiilor care provin din grupuri dezavantajate,

Operațiunile vor avea în vedere prioritar furnizarea serviciilor integrate de educație, îngrijire și supraveghere, inclusiv cu asigurarea mesei copiilor, precum măsuri complementare sau acompaniere care să faciliteze participarea copiilor provenind din grupuri dezavantajate și prevenirea abandonului, precum:

- asigurarea materialelor educaționale pentru toți copiii antepreșcolari preșcolari din comunitate (jocuri educative, cărți de colorat, caiete de lucru plastilină, acuarele etc.);
- asigurarea serviciilor/cheltuielilor de transport – măsuri de acompaniere funcție de nevoi pentru copiii care aparțin grupurilor vulnerabile (vouche îmbrăcăminte, încălțăminte, rechizite, echipamente IT, obiecte de strictă necesitate);

- activități pentru stimularea participării la educația timpurie și prevenirea abandonului: programe de informare, consiliere și educație parentală pentru părinții/ reprezentanții legali/ tutorii copiilor de vârstă antepreșcolară și preșcolară, cu focalizare pe părinții/ persoanele care au în grijă copiii provenind din grupuri vulnerabile etc.

7. Dezvoltarea sistemului de formare inițială și continuă a cadrelor didactice pentru ÎETC (inclusiv dezvoltarea mentoratului didactic):

- formarea continuă în vederea aplicării curriculumului;

- implementarea unui sistem de granturi la nivelul unităților de învățământ pentru dezvoltarea profesională la nivel de unitate și dezvoltarea comunităților de învățare. Acestea vor viza inclusiv pilotarea și implementarea unor strategii/ abordări de predare, inovatoare și eficiente.

- susținerea formării inițiale din liceele pedagogice prin acordarea de burse de studiu elevilor;

- susținerea formării inițiale din programele de studiu care vizează formarea cadrelor didactice pentru IETC prin oferirea de burse de studiu studenților, în vederea susținerii activităților practice din program.

8. Susținerea participării elevilor în programe de tip SDS (scoala după scoala) , complementar cu masă caldă, în vederea consolidării competențelor, învățării remediale și accelerării învățării prin activități educative:

> asigurarea serviciilor educaționale în cadrul programului SDS pentru:

- activități cu sprijin specializat (supraveghere și îndrumare în efectuarea temelor, recuperare pentru elevii cu dificultăți cognitive, emoționale, tulburări de limbaj prin activități remediale, consiliere, logopedice, activități de încurajare a lecturii independente etc.), ateliere/activități tematice, activități culturale sau care folosesc resursele culturale și alte activități de tip recreativ;

- pachete de activități pentru accelerarea învățării și performanță (pregătirea pentru participarea la competiții și olimpiade școlare, concursuri sportive, artistice, pe discipline, participarea/ organizarea de festivaluri, expoziții, realizarea de publicații școlare, participarea la activități de cooperare europeană), pachete de activități de sprijin (asigurarea de asistență psihopedagogică pentru recuperarea decalajelor în învățare, activități de suport pentru efectuarea temelor, consiliere psihologică) și pachete de pregătire pentru viață (organizarea de activități de dezvoltare personală, activități care vizează dezvoltarea atitudinii active și implicarea elevului, stil de viață sănătos, educație pentru carieră etc.

> asigurarea personalului didactic și de îngrijire, precum și a spațiilor și resurselor pentru realizarea procesului educațional, a celor destinate servirii mesei, precum și practicării unor activități sportive sau a activităților cultural-artistice, inclusiv a celor care presupun deplasarea din școală (asigurare transport, bilete de acces etc);

➤ **sprijinirea parteneriatelor dintre unitățile de învățământ și mediul privat** pentru organizarea și diversificarea ofertei de servicii, inclusiv în domeniul sportiv și cel cultural;

➤ **organizarea programelor remediale**, prin:

- organizarea și finanțarea orelor/programelor remediale și a măsurilor de suport individual și de grup (inclusiv dezvoltare personală, dezvoltarea competențelor socio-emoționale, coaching, abilități digitale, educație pentru dezvoltare durabilă, educație prin sport și oferirea posibilității practicării unor activități sportive, educație prin cultură etc.), pentru dezvoltare competențe cheie, în vederea asigurării succesului școlar;

- sprijin prin măsuri integrate, pentru școli cu nevoi de ameliorare a rezultatelor școlare și de creștere a ratei de absolvire și a ratei de tranziție către nivelul următor de învățământ, inclusiv prin organizare și finanțare scheme de granturi;

- asigurarea accesului elevilor la o varietate de activități și servicii de consiliere și orientare profesională, pentru dezvoltare personală, înzestrare cu competențe necesare pentru un management eficient al propriei persoane/parcurs educațional/carieră;

- organizarea și finanțarea de programe de sprijin individualizat, pentru asigurarea oportunităților egale pentru copiii expuși riscului de abandon școlar, inclusiv prin aplicarea datelor de cercetare și generalizarea bunelor practici;

- dezvoltarea unor programe regionale/ locale de susținere a tranziției de la gimnaziu la învățământul secundar superior, care să includă pachete de sprijin individualizat pentru copiii identificați la risc și care să înceapă cel puțin din clasa a VII-a și să fie extins până cel puțin în clasa a X-a.

9. Pachete personalizate de măsuri în vederea sprijinirii accesului și participării la educație:

➤ Facilitarea transportului elevilor către/ de la unitățile școlare, prin măsuri adaptate fiecărei comunități, respectiv elaborarea de planuri de intervenție și acordarea de sprijin financiar pentru aplicarea măsurilor, inclusiv asigurare resursei umane și a finanțării costurilor operaționale și de mentenanță al mijloacelor de transport, inclusiv pentru asigurarea participării acestora la activități sportive organizate în școală sau cluburi sportive;

➤ Măsuri de acompaniere în funcție de nevoi pentru copiii care aparțin grupurilor vulnerabile

➤ Dezvoltarea de programe de informare și conștientizare privind participarea la educație, educația incluzivă prin derularea de programe de informare, consiliere și educație parentală pentru părinții/ reprezentanți legali/tutorii copiilor și tinerilor din învățământul preuniversitar, cu focalizare pe părinții/ persoanele care au în grijă copiii provenind din grupuri vulnerabile

campanii de conștientizare derulate la nivelul actorilor educaționali și a opiniei publice, în general, cu privire la importanța educației, rolul acesteia în dezvoltarea personală și profesională a individului.

➤ Asigurarea accesului la servicii de educație culturală și artistică copiilor din grupurile dezavantajate din mediul rural și mic-urban (unde accesul la asemenea servicii de bază este deosebit de restrâns iar riscul de excludere totală a copiilor este major) .

➤ Sprijinirea/ încurajarea mobilității cadrelor didactice către zonele în care se înregistrează deficit, în special în zonele rurale, prin: acordarea de stimulente financiare, asigurarea cazării și a transportului 3.f.3. **10.Îmbunătățirea accesului și a participării la educație a copiilor cu dizabilități și/sau cerințe educaționale speciale (CES), inclusiv la activități sportive și culturale adaptate**

➤ achiziție echipamente și tehnologii asistive și alte mijloace de învățare adaptate diferitelor categorii de dizabilitate/nevoi pentru copiii/ elevii/ tinerii cu dizabilități/CES;

➤ accesibilizarea clădirilor/spațiilor unităților de învățământ pentru a asigura accesul persoanelor cu dizabilități/CES la educație în comunitățile în care trăiesc;

➤ achiziția de echipamente și aparatură sportivă adaptată;

➤ încurajarea utilizării unor metode alternative de educație prin sport, cultură și creativitate (SCC), inclusiv prin parteneriate cu entități private și publice care activează în zona de cultură și audiovizual

➤ măsuri privind susținerea și dezvoltarea unei rețele de ateliere protejate destinate copiilor cu dizabilități sau CES

➤ sprijinirea/ încurajarea cadrelor didactice de sprijin prin acordarea de stimulente financiare.

11.Organizarea unor oportunități variate de dezvoltare profesională pentru personalul didactic, în vederea asigurării unui sistem de educație incluziv

➤ dezvoltare programe de formare continuă pentru cunoașterea și implementarea metodelor și instrumentelor adecvate pentru individualizarea învățării (adaptarea tehnicilor de predare-învățare-evaluare la nevoile specifice și interesele elevilor, inclusiv la nevoile copiilor cu dizabilități/ CES (inclusiv cursuri de formare destinate cadrelor didactice, profesorilor de sprijin sau mediatorilor școlari în utilizarea limbajului mimico-gestual, în vederea abordării copiilor cu dizabilități auditive), mecanisme de lucru online, inclusiv pentru asigurarea asistării/predării la clase virtuale ("profesor virtual"), revizuirea/adaptarea sistemului de evaluare, dezvoltarea competențelor cadrelor didactice pentru valorificarea în plan educațional a contextelor nonformale și informale etc.;

➤ dezvoltare/ extindere programe pentru formarea/utilizarea/valorificarea personalului cu rol educativ/didactic din cadrul organizațiilor culturale publice și private.

➤ programe de mentorat didactic în comunitățile vulnerabile, inclusiv cele cu populație roma.

12. Dezvoltarea și extinderea Programului „A doua șansă” (ADS), pentru facilitarea finalizării învățământului obligatoriu, de către persoanele care au părăsit timpuriu școala.

➤ informare, consiliere și orientare potențiali beneficiari, pentru conștientizarea beneficiilor și optarea informată pentru participarea la Program;

➤ înscriere și participare la programe ADS flexibile, inclusiv diversificare modulelor de pregătire profesională și a formelor de organizare a activităților de învățare (de exemplu, online);

➤ furnizare servicii suport personalizate pentru susținerea participării la programul ADS, pentru diminuarea riscului de părăsire a programului înainte de finalizare (de ex. servicii de transport/decontare transport, asigurare hrană, servicii de îngrijire pentru persoane dependente aflate în grija cursanților, dispozitive tehnico-medicale, materiale educaționale, sprijin material pentru situații de urgență etc.);

➤ informare, consiliere și orientare școlară și profesională a cursanților pentru identificarea realistă a alternativelor de acțiune la finalizarea programului ADS: continuare studii, continuare pregătire în sistemul de formare profesională adulților, ocupare loc de muncă etc.;

13. Intervenții pentru învățământul terțiar

Măsurile de prevenire și combatere a abandonului universitar pentru grupurile dezavantajate/ subreprezentate de studenți

➤ susținerea unor activități specifice în cadrul centrelor de consiliere și orientare în carieră (sesiuni, tabere, training-uri, workshop-uri, etc), inclusiv și organizarea unor activități de schimb de bune practici și studii, coordonate la nivel național (comunitate bune practici etc.)

➤ servicii de consiliere relevante, mentorat, inclusiv cu studenți voluntari ani mai mari, tutoriat;

➤ granturi pentru universități pentru dezvoltarea capacității de sprijinire a studenților cu risc de abandon prin operaționalizarea mecanismelor instituționale de identificare și monitorizare a nevoilor studenților în cadrul centrelor de consiliere și orientare profesională (inclusiv pentru dezvoltarea de strategii instituționale de atragere a studenților din medii defavorizate), precum și acordarea serviciilor de sprijinire a studenților cu risc de abandon (ex. burse școlare)

facilitarea participării la burse ale locurilor de muncă, acordarea unor pachete de sprijin: cazare și masă gratuite, decontare transport etc.).

- Măsuri de sprijin în vederea creșterii accesului la studii universitare

- acordarea de granturi la nivelul școlilor pentru: organizarea unor programe dedicate de pregătire și facilitare a tranziției la învățământul superior cu posibilitatea de a identifica copiii la risc de a nu finaliza cu absolvirea examenului de bacalaureat și susținerea acestora cu programe remediale și de suport, programe adecvate de suport educațional și social; inclusiv prin parteneriate pentru oferire servicii educaționale adaptate categoriilor de elevi în risc, între licee, universități și alți actori relevanți pentru sistemul de educație;

- implementarea unui sistem de stimulare a universităților pentru a realiza acțiuni specifice în vederea atragerii elevilor din grupuri defavorizate (caravane, cursuri demonstrative în școlile din mediul rural, materiale de informare cu privire la facilitățile sociale pentru studenți etc.)

- sprijinirea inițiativelor de accesibilizare a universităților, inclusiv prin achiziția de echipamente IT și dezvoltarea de instrumente specifice pentru admiterea studenților cu dizabilități la programele universitare (ghid de admitere, platformă online etc).

14. Măsuri privind asigurarea calității educației pentru toți, în corelație cu dinamica pieței muncii (schimbări tehnologice și structurale etc.) și societății

Tipuri de subacțiuni:

- elaborare/ revizuire standarde de performanță pe niveluri de educație (inclusiv realizarea de standarde de performanță pe niveluri);

- revizuirea/dezvoltarea curriculumului național;

- actualizarea/îmbunătățirea mecanismului de anticipare a nevoilor de competențe, în vederea adaptării permanente a ofertei educaționale;

- actualizarea/îmbunătățirea mecanismului de monitorizare a absolvenților de învățământ secundar și terțiar;

- formarea cadrelor didactice (inclusiv prin masterat didactic/programe de conversie/ reconversie profesională și programe de formare care asigură dubla specializare), mobilități și schimburi de bune practice, cu accent pe didactica specialității, în special pentru discipline STEAM;

- monitorizarea și evaluarea calității serviciilor oferite în unitățile de învățământ preuniversitar;

15. Facilitarea accesului informat și a participării active la programe de educație, în acord cu interesele și competențele elevilor/studenților, cât și cu nevoile pieței muncii

Tipuri de acțiuni:

➤ dezvoltarea și extinderea serviciilor de consiliere și orientare profesională oferite de CJRAE/ CMBRAE/ Centrele de orientare și consiliere/ Cabinetelor de consiliere și orientare de la nivelul școlilor (formarea personalului, suplimentarea personalului, asigurarea dotărilor/ echipamentelor, bateriilor de teste, softurilor, platformelor digitale și a altor materiale necesare, diversificarea serviciilor oferite, etc);

➤ cooptarea angajatorilor, partenerilor sociali și organizațiilor nonguvernamentale, în furnizarea serviciilor de consiliere și orientare profesională, precum și implicarea rețelelor alumni în vederea facilitării accesului pe piața muncii a noilor absolvenți și a monitorizării integrării acestora pe piața muncii; ➤ dezvoltarea și furnizarea serviciilor de informare, consiliere, coaching individual, îndrumare și evaluări vocaționale pentru elevii și familiile acestora (părinți, tutori), pentru o realistă identificare a intereselor și a competențelor elevilor, a opțiunilor de continuare a studiilor și a planului de carieră, pentru asigurarea relevanței pregătirii socio-profesionale.

16. Măsuri privind flexibilizarea și diversificarea oportunităților de formare și dezvoltare a competențelor cheie ale elevilor

Tipuri de acțiuni:

- dezvoltare/ revizuire/ diversificare curriculum la decizia școlii (inclusiv materiale suport pentru implementare și evaluare), cu implicarea activă a elevilor/părinților/ reprezentanților legali/ tutorilor; dezvoltare parteneriate între unități de învățământ și agenți economici/ organizații publice și private relevante,

- finanțarea programelor colaborative cu micii antreprenori locali/ deținători de competențe practice și cu muzeele/ așezămintele culturale pentru dezvoltarea aptitudinilor profesionale crearea și/sau furnizarea suportului necesar (materiale educaționale, cursuri, softuri educaționale, echipamente, dotarea unităților școlare cu sisteme de teleșcoală și învățământ deschis la distanță etc.), pentru dezvoltarea și evaluarea competențelor elevilor (în mod particular a competențelor digitale și antreprenoriale), pentru asigurarea premiselor formării profesionale în acord cu cerințele și tendințele manifestate în societatea contemporană. Materialele suport vor avea în vedere și integrarea învățării față în față cu învățarea online/la distanță.

17. Promovarea dezvoltării programelor de studii terțiare de înaltă calitate flexibile și corelate cu cerințele pieței muncii

Tipuri de sub-acțiuni:

- programe de dezvoltare a competențelor antreprenoriale (întreprinder simulate, târguri IS, programe antreprenoriale în acord cu cerințele pieței și cu cele ale studenților, etc);

- încheierea unor parteneriate sustenabile cu potențiali angajatori pentru facilitarea tranziției de la educație la un loc de muncă, prin instituirea unui sistem

funcțional de stagii de practică la potențiale locuri de muncă, programe de internship etc., adresate studenților și cursanților colegiilor organizate la nivelul instituțiilor de învățământ superior (ISCED 4-7), inclusiv prin încurajarea implicării angajatorilor în dezvoltarea/ actualizarea programelor de studii;

- susținerea angajabilității absolvenților de învățământ terțiar prin realizarea de analize (pe baza datelor din procesul de monitorizare) în vederea identificării unor nevoi orizontale de dezvoltare a ofertei educaționale (ex.: AI, digitalizare, big data etc.)

18. Dezvoltarea și implementarea unor programe universitare, la solicitarea agenților economici, organizațiilor de CDI, pentru adaptarea ofertei universităților la solicitările pieței muncii

Tipuri de sub-acțiuni:

- dezvoltarea programelor de masterat aplicate/masterat didactic, doctorate profesionale, școli doctorale interdisciplinare inclusiv în domeniile de specializare inteligentă;

- atragerea de studenți/doctoranzi/postdoctoranzi în domeniile relevante pentru piața muncii, prin diverse mecanisme: burse, susținere mobilități etc.;

- susținerea excelenței, prin oferirea de burse doctorale și postdoctorale în domeniile de specializare inteligentă;

- dezvoltarea de cursuri deschise, online, platforme e-learning pentru competențe cerute de către piața muncii și digitalizarea de cursuri în varianta blended.

19. Implementarea unui program pentru internaționalizarea învățământului superior, în vederea creșterii calității, eficienței și relevanței acestuia

Tipuri de sub-acțiuni:

- sprijinirea atragerii de studenți din străinătate, în special în domeniile în care România are lipsă de specialiști, inclusiv prin dezvoltarea de mecanisme specifice pentru debirocratizarea procesului de admitere- digitalizarea procesului;

- granturi pentru instituțiile de învățământ superior membre ale rețelelor de universități europene/universități și/sau care doresc să accedă la astfel de rețele (mobilități studenți, proiecte colaborative privind dezvoltarea relațiilor cu mediul economic european);

20. Sprijinirea mobilității internaționale de tip Erasmus+ prin asigurarea unui sprijin financiar suplimentar față de grantul Erasmus+, pentru instituțiile cu acreditare, în scopul satisfacerii cererii de mobilitate internațională.

21. Optimizarea mecanismului de monitorizare și evaluare a politicilor publice privind formarea profesională la nivel de sistem

Tipuri de sub-acțiuni:

- formarea actorilor relevanți pentru implementarea mecanismului, care contribuie la implementarea mecanismului, de la nivel regional/ județean/ local

(școli IPT, companii, structuri regionale și locale de parteneriat, inspectorate școlare);

- optimizarea și aplicarea metodologiei de colectare și analiză a datelor, a instrumentelor și indicatorilor stabiliți, astfel încât fie posibilă analiza măsurii în care oferta de programe de formare profesională este adaptată cererii de forță de muncă și nevoilor individuale ale formabililor / realizarea rapoartelor naționale în scopul fundamentării deciziilor privind actualizări sau modificări legislative/metodologice la nivel de sistem.

- dezvoltarea unei platforme/modul al unei platforme cu privire la contractele individuale de pregătire practică a elevilor la operatorii economici.

22. Crearea și aplicare unui mecanism privind asigurarea calității învățării la locul de muncă (WBL) și certificarea rezultatelor învățării în formarea profesională inițială pentru a crește relevanța calificărilor pentru piața muncii

Tipuri de sub-acțiuni:

- dezvoltarea metodologiei de aplicare a mecanismului și a standardelor asociate;

- dezvoltarea și implementarea unei metodologii de acreditare a operatorilor economici implicați în pregătirea practică a elevilor din învățământul dual care să asigure spațiile, tehnologiile și personalul calificat, pe principalele sectoare/zone cu necesități și capacități în domeniu;

- formarea actorilor implicați în implementarea mecanismelor de asigurare a calității în învățarea la locul de muncă și de certificare a rezultatelor învățării din ÎPT (tutori de practică, profesorii coordonatori de practică, evaluatorii de competențe, inspectori școlari pentru IPT etc.). Formarea va include tutorii de practică pentru dezvoltarea competențelor pedagogice, didactice și metodice, în lucru cu elevii.

- vizite de monitorizare a calității învățării la locul de muncă, la operatorii economici parteneri ai unităților de învățământ care furnizează componenta de învățare la locul de muncă;

- îmbunătățirea mecanismului de certificare a calificărilor profesionale din IPT (implementarea unui sistem național de monitorizare inclusiv prin actualizarea sistemelor informatice cu aceste informații);

23. Creșterea calității și a validității proceselor de predare-învățare-evaluare în IPT

Tipuri de sub-acțiuni:

- stagii de formare a cadrelor didactice din școlile înscrise în rețelele parteneriale la operatorii economici parteneri, pentru dezvoltarea caracterului practic – aplicativ al disciplinelor/modulelor;

- susținerea unor rețele parteneriale între școlile din IPT (vizite de studiu schimb de experiență evaluare reciprocă, învățare colegială etc.) în vederea

extinderii sistemului de colaborare a personalului didactic; **24. Sprijinirea dezvoltării școlilor pentru susținerea și recunoașterea excelenței în IPT**

Tipuri de sub-acțiuni:

- culegerea datelor pentru aplicarea metodologiei de identificare/recunoaștere a excelenței în IPT pe baza criteriilor de performanță instituțională și acordarea unei Diplome/Certificat de excelență în IPT;

- acordarea unor granturi pentru susținerea dezvoltării școlilor identificate pentru susținerea excelenței; - implicarea organizațiilor culturale publice și private pentru dezvoltarea unor centre de excelență profesională în meșteșuguri vechi și rare (cu mare căutare în domeniul patrimoniului), cât și în ocupații inovative, în care competențele culturale și creative joacă un rol de bază.

25. Adaptarea serviciilor educaționale adresate elevilor și personalului didactic din IPT, în corelație cu dinamica pieței muncii (schimbări tehnologice și structurale, digitalizare etc.), inclusiv pentru persoanele cu dizabilități sau pentru cele provenind din grupuri vulnerabile

Tipuri de sub-acțiuni:

- îmbunătățirea și aplicarea mecanismului de anticipare a nevoilor de competențelor în IPT prin elaborarea de studii în rândul operatorilor economici pentru a identifica nevoile pentru anumite calificări, inclusiv calificări emergente și noi competențe;

- actualizarea documentelor de planificare strategică a IPT la nivel regional, județean și local (Planul de acțiune regională pentru IPT - PRAI, Planul de acțiune local pentru IPT-PLAI, Planul de acțiune școlar - PAS); - elaborarea de standarde de pregătire profesională și curricula pentru calificări profesionale noi pentru IPT și/sau revizuirea celor existente, ca urmare a evoluțiilor tehnologice care susțin dezvoltarea sustenabilă și economia verde (IT&C, inteligență artificială, robotica, 3d printing);

- formarea cadrelor didactice pentru actualizarea competențelor profesionale în raport cu realitățile tehnologice ale operatorilor economici. Formare va include inclusiv competente transversale, cu accent pe cele antreprenoriale, digitale;

- formarea personalului didactic asociat (specialiști din partea operatorilor economici, care urmează module de formare pe teme de metodica și didactica specialității);

- implementarea programelor de dezvoltare a competențelor antreprenoriale ale elevilor (firme de exercitiu, târguri, concursuri, certificari ale firmelor de exercitiu etc.);

- finanțarea stagiilor de practică, pentru sprijinirea dezvoltării competențelor profesionale ale elevilor (finanțarea costurilor asociate organizării participării elevilor la învățarea la locul de muncă)

- finanțarea costurilor asociate organizării examenelor de certificare calificărilor profesionale.

26. Dezvoltarea și extinderea serviciilor de consiliere (CJRAE/CMBR inclusiv formarea personalului din centrele de consiliere, diriginți), per îmbunătățirea accesului informat la programe de educație și form profesională, în acord atât cu interesele elevilor cât și cu nevoile pieței muncii, implicarea angajatorilor și/sau a organizațiilor neguvernamentale, precum sustinerea furnizării serviciilor de consiliere în cariera pentru alegerea de tra profesionale prin IPT;

27. Asigurarea unui sprijin financiar suplimentar față de grantul Erasm pentru instituțiile acreditate, în scopul satisfacerii cererii de mobilit internațională (sprijinirea mobilității internaționale Erasmus+ pentru ÎPT).

Proiecte – acțiuni sprijinite :

- sprijinirea operatorilor economici care furnizează componenta învățare la locul de muncă prin finanțarea costurilor asociate organiz participării elevilor la învățarea la locul de muncă;

- stagii de formare a cadrelor didactice;

- colaborarea în rețele parteneriale;

- programe de dezvoltare a competențelor antreprenoriale ale elevilor;

- organizarea de târguri ale firmelor de exercițiu și concur antreprenoriale în colaborare cu agenții economici.

28. Măsuri pentru facilitarea accesului la programele de form profesională, precum și pentru prevenirea și combaterea abandonului școlar părăsirii timpurii a școlii la nivelul ÎPT

Tipuri de acțiuni:

- acordarea de sprijin financiar pentru cazare, masă și transport, pentru el din grupuri sau medii defavorizate (aparținând etniei roma, persoanelor dizabilități sau deficiențe sau din mediul rural etc.), identificarea nevo educaționale specifice ale elevilor din grupurile vulnerabile și centrarea pe ele demersului educațional;

- formarea personalului didactic pentru individualizarea învățării și utiliza de tehnici didactice inovative, adaptate nevoilor grupurilor dezavantajate dizabilități;

- extinderea/ generalizarea intervențiilor complementare de sprijin, per elevii din grupuri vulnerabile (programe de sprijin individualizat).

29. Dezvoltarea de programe de informare și conștientizare pentru între comunitate, de sprijin, consiliere și educație parentală, cu focalizare pe pări copiilor provenind din grupuri vulnerabile (inclusiv pentru persoane care a

grijă copiii ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate), pentru prevenirea și combaterea abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii.

Tipuri de sub-acțiuni:

- dezvoltarea unei campanii naționale de informare-conștientizare privind oportunitățile oferite de IPT. Campania va viza:

a) actorii educaționali (elevi, profesori, părinți etc.) cu privire la necesitatea deschiderii sistemului către grupurile vulnerabile și extinderii/ generalizării intervențiilor complementare de sprijin a elevilor din grupuri vulnerabile

și

b) întreaga societate cu privire la importanța educației, a rolului acesteia în dezvoltarea personală și profesională a individului și în dezvoltarea socială și economică, servicii de consiliere, educație parentală). **30. Dezvoltarea furnizării de programe remediale în vederea sprijinirii elevilor din clasa a IX pentru creșterea nivelului de competență în citit, matematică și științe**

Tipuri de sub-acțiuni:

- furnizarea programelor remediale cu asigurarea condițiilor suport necesare pentru derularea programelor remediale (masă caldă, transport pentru elevii din zonele defavorizate, materiale didactice, etc.

Rezultate/ acțiuni sprijinite -acordarea de sprijin financiar pentru cazare, masă și transport, pentru elevii din grupuri sau medii defavorizate; formare profesională didactică pentru individualizarea învățării și utilizarea de tehnici didactice inovative, adaptate nevoilor grupurilor dezavantajate/cu dizabilități; acțiuni de informare-conștientizare; ș.a

31. Furnizarea serviciilor de identificare, îndrumare, sprijin și management de caz pentru persoanele din grupuri dezavantajate, inclusiv prin crearea unor echipe mobile mixte, în vederea facilitării accesului pe piața muncii, inclusiv campanii de informare cu privire la beneficiile oferite de înregistrarea ca persoană în căutarea unui loc de muncă, de obținerea unei calificări profesionale și/sau a unui loc de muncă.

32. Furnizarea de pachete prestabilite de măsuri de ocupare, în vederea integrării socioprofesionale a persoanelor din grupuri dezavantajate pe piața muncii, urmare a rezultatului profilării, inclusiv prime și subvenții:

- servicii personalizate de informare, consiliere și orientare (management de caz);

- servicii de sprijin în găsirea unui loc de muncă/ mediere/ integrare pe piața muncii;

- programe de formare profesională/ ucenicie la locul de muncă/ stagii/ alte programe de pregătire în vederea îmbunătățirii nivelului de competențe;

- servicii de evaluare și certificare a competențelor obținute în context informale sau nonformale;

- furnizarea de servicii de acompaniere socio-profesională, alături de cele de ocupare, pentru categorii de persoane dezavantajate în piața muncii;

- furnizarea de prime ca urmare a ocupării, inclusiv subvenții pentru angajatori - furnizarea de pachete de măsuri pentru stimularea mobilității, inclusiv pentru relocare - acordarea de granturi furnizorilor acreditați de servicii de ocupare dimensionate în funcție de perioada pentru care persoana rămâne ocupată (cel puțin 6 /12 luni după semnarea unui contract de muncă);

33. Finanțarea de intervenții integrate în zone cu deficit de forță de muncă și migrație sezonieră, care să cuprindă printre altele și următoarele acțiuni:

- identificarea dimensiunii fenomenului de deficit de forță de muncă și migrație sezonieră prin inițierea de studii;

- identificarea persoanelor care se supun migrației sezoniere și a celor ocupate în agricultura de subsistență, motivarea acestora prin acțiuni specifice;

- proiectarea serviciilor suport pentru reducerea deficitelor în parteneriat cu comunitatea locală, cu partenerii sociali și cu alte părți interesate (angajatori, etc), inclusiv cu diaspora în perspectiva migrației de întoarcere;

- furnizarea de pachete de măsuri adaptate conform acțiunii 6.a.2.

Acțiuni /rezultate :

- servicii personalizate de informare, consiliere și orientare (management de caz);

- servicii de sprijin în găsirea unui loc de muncă/ mediere/ integrare pe piața muncii;

- programe de formare profesională/ ucenicie la locul de muncă/ stagii/ alte programe de pregătire în vederea îmbunătățirii nivelului de competențe;

- servicii de evaluare și certificare a competențelor obținute în contexte informale sau nonformale sau măsuri integrate pentru zonele cu deficit de forță de muncă și migrație sezonieră.

34. Sprijin acordat angajatorilor/ consorțiilor de angajatori pentru amenajarea unor spații destinate supravegherii și îngrijirii copiilor cu vârstă preșcolară (0-6 ani) sau pentru crearea de parteneriate cu entități specializate care oferă servicii de îngrijire copii, în vederea asigurării echilibrului dintre viața profesională și cea de familie .

35. Stimularea angajatorilor pentru utilizarea unor forme de muncă noi sau flexibile, inclusiv prin finanțarea investițiilor care să permită utilizarea acestor forme.

36. Măsuri de sprijin pentru păstrarea locurilor de muncă în activitățile /sectoarele economice afectate de probleme sistemice:

- sprijin pentru întreprinderile a căror activitate este afectată direct/indirect ca urmare a unor crize sistemice/ sectoriale /declarații unor situații de urgență /alertă (ex. pandemia COVID – 19), inclusiv subvenții;

- subvenții acordate profesioniștilor și celor care au încheiate convenții individuale de muncă în cazul reducerii activității;

- subvenții acordate angajatorilor pentru plata unei părți din salariu, în vederea menținerii locurilor de muncă, pentru angajații care au beneficiat de șomaj tehnic - sprijin acordat angajatorilor pentru desfășurarea activității în regim de telemuncă sau muncă la domiciliu Ex. programe de muncă redusă sau programe flexibile de muncă de tipul „Kurzarbeit”);

- facilitarea procesului de outplacement, respectiv tranziția către noi locuri de muncă a lucrătorilor care urmează să fie disponibilizați/ concediați, inclusiv prin programe de formare care să asigure reconversia profesională, coaching individual, îndrumare și evaluări vocaționale în perioadele de tranziție în carieră, care să susțină alegerea corectă a unui nou parcurs profesional și efectuarea unui plan de carieră;

- sprijin pentru participarea la programe de formare care vizează îmbunătățirea abilităților de bază și transversale, a competențelor antreprenoriale, precum și evaluarea și certificarea competențelor obținute în contexte informale sau nonformale;

37. Sprijinirea angajatorilor pentru condiții de muncă adaptate nevoilor lucrătorilor:

- Sprijin pentru îmbunătățirea activității de management al resurselor umane în companii (ex. practici pentru integrarea/ adaptarea noilor angajați la locul de muncă, mecanisme de planificare prospectivă a ocupării forței de muncă și a competențelor etc) ;

- Dezvoltarea de instrumente (orientări/ghiduri) specifice în scopul creșterii calității locurilor de muncă și prevenirea accidentelor de muncă și a bolilor profesionale, cu un accent deosebit pe grupurile vulnerabile cele mai afectate de pandemie;

- Îmbunătățirea programelor de formare în domeniul securității și sănătății în muncă pentru sporirea competențelor de evaluare și de prevenire a riscurilor prin revizuirea standardelor ocupaționale aferente ocupațiilor specifice din domeniul securității și sănătății în muncă ;

- Introducerea unor modele inovatoare de organizare a muncii, productive și „verzi” în întreprinderi, practici care să asigure sănătatea și securitatea la locul de muncă, care îmbunătățesc statutul profesional și de sănătate al angajaților, care asigură un tratament egal la locul de muncă, inclusiv pentru nevoile lucrătorilor vârstnici.

38. Campanii de promovare pentru conștientizarea angajatorilor și lucrătorilor cu privire la drepturile și obligațiile angajatorilor și salariaților, precum și cu privire la rolul activităților de SSM .

39. Finanțarea serviciilor de susținere a îmbătrânirii active prin implicarea lucrătorilor vârstnici în programe de tip shadow/tutelă/tutoriat/mentorat pentru formarea și integrarea lucrătorilor noi .

Finantare pentru acțiuni ce vor viza: subvenții acordate angajatorilor pentru plata unei părți din salariu, în vederea menținerii locurilor de muncă, pentru angajații care au beneficiat de șomaj tehnic; facilitarea procesului de outplacement, sprijin pentru participarea la programe de formare care vizează îmbunătățirea abilităților de bază și transversale, asigurarea sănătății și securității la locul de muncă, susținerea îmbătrânirii active ș.a.

40. Dezvoltarea unor instrumente și structuri colaborative/ participative, cu rol în:

- sensibilizarea și promovarea economiei sociale și a antreprenoriatului, inclusiv cel social, (de ex.: promovarea de politici publice naționale și locale favorabile dezvoltării economiei sociale, bazate pe „dovezi” rezultate din monitorizare, organizarea de conferințe, forumuri, reuniuni și de evenimente de recunoaștere publică a modelelor de antreprenoriat social de succes, la nivel național, regional sau local, generice sau specific), inclusiv prin acordarea de premii;

- monitorizarea și evaluarea evoluției economiei sociale în România pentru o mai bună cunoaștere a sectorului și îmbunătățirea vizibilității economiei sociale (colectarea periodică de date cu privire la potențialul de dezvoltare sau la impactul economic și social pe care îl au întreprinderile sociale, realizarea de studii, analize – „Observator național al economiei sociale”);

- sprijinirea entităților de economie socială, inclusiv prin sprijin reciproc/cooperare, schimb de bune practici și suport în relaționarea cu celelalte sectoare – public și privat (de ex.: rețele de „ambasadori” ai antreprenoriatului social, spații și servicii de tip co-working, inclusiv incubatoare sociale, „centre de cunoștințe online”, portaluri care să susțină interacțiunea și sinergia dintre actori din țară sau din SM, interesați de ecosistemul de economie socială din România portaluri de evenimente cu newsletter-uri dedicate, piețe virtuale (platforme) de produse și servicii/lucrări produse/executate de întreprinderile sociale etc.);

41. Programe de sprijin antreprenorial (formare în competențe antreprenoriale, tutorat/ mentorat, asistență/ consiliere, role models, programe de formare în management de proiect programe de formare pentru administratorii schemelor de antreprenoriat etc), inclusiv prin activare potențialului antreprenorial al unor persoane aparținând grupurilor dezavantajate.

42. Acordarea de granturi pentru inițierea de noi afaceri (start-up) și incubatoare de afaceri .

43. **Asistență și consultanță în afaceri post înființare pentru depășirea dificultăților economice**, inclusiv prin programe de pregătire a managerilor și sprijin pentru inovare

44. **Sprijin prin granturi și instrumente de microcreditare cu partajarea riscului** pentru înființare/dezvoltare/inovare/scalare/extindere/de întreprinderi sociale și întreprinderi sociale de inserție, inclusiv în domeniul oferirii de servicii sociale și prin promovarea patrimoniului cultural și a sectoarelor culturale și creative ca domenii cu potențial pentru dezvoltarea economiei sociale.

45. Asistență și consultanță post înființare pentru întreprinderile sociale și întreprinderile sociale de inserție, inclusiv programe de pregătire a resurselor umane din cadrul acestor entități și sprijin pentru digitalizarea activității.

46. **Sprijinirea angajatorilor/ocupării în întreprinderi sociale de inserție** pentru insertia socio-profesională a lucrătorilor defavorizați, prin acoperirea costurilor de calificare la locul de muncă – contracte de muncă subvenționate pe perioade cuprinse între 6 – 24 luni cu plasarea pe piața muncii la finalul perioadei

Sprijin financiar pentru acțiuni ce vor viza: promovarea antreprenoriatului, antreprenoriatului social și economiei sociale; granturi pentru înființare întreprinderi; asistență și consultanță în afaceri post înființare pentru depășirea dificultăților economice, inclusiv prin programe de pregătire a managerilor și sprijin pentru inovare; acordarea de granturi pentru înființare/ dezvoltare/ inovare/ scalare/ extindere/ de întreprinderi sociale și întreprinderi sociale de inserție, inclusiv în domeniul oferirii de servicii sociale; sprijinirea angajatorilor întreprinderi sociale de inserție pentru inserția socio-profesională a lucrătorilor defavorizați.

47.Încurajarea participării la învățarea pe tot parcursul vieții prin extinderea/diversificarea oportunităților de formare, prin:

- formarea unei atitudini favorabile învățării pe tot parcursul vieții prin consiliere și orientare, inclusiv prin campanii de informare și conștientizare;

- dezvoltarea sistemelor de consiliere a carierei pentru adulți prin: elaborarea unui studiu pentru identificarea nevoilor actuale; dezvoltarea/preluarea de instrumente de consiliere și utilizarea tehnologiilor informatice și de comunicare în consilierea carierei pentru adulți; formarea profesională a practicienilor prin programe de master; dezvoltarea unor standarde de calitate pentru consilierea carierei pentru adulți; implementarea unui sistem de furnizare de servicii de consilierea carierei pentru adulți, inclusiv prin vouchere

- sprijinirea înființării și funcționării centrelor comunitare de învățare permanentă (CCIP), inclusiv prin implicarea instituțiilor așezămintelor culturale, și asigurarea resurselor umane și a resurselor materiale necesare acestora, care să răspundă nevoilor de formare identificate la nivelul comunităților și continuarea cointeresării companiilor în sprijinirea înrolării angajaților în asemenea programe;

- dezvoltarea unor programe de actualizare a competențelor cheie pentru alfabetizarea funcțională;

- sprijinirea parteneriatelor între furnizori de formare (din învățământul secundar și terțiar) și reprezentanți ai mediului de afaceri pentru dezvoltarea și implementarea unor programe de formare continuă (în special în domeniile de specializare inteligentă) care să răspundă nevoilor de competențe identificate la nivelul sectoarelor economice; acțiunea poate să includă și autorizarea unităților de învățământ și a instituțiilor de învățământ superior ca centre de evaluare și certificare a competențelor profesionale obținute pe alte căi decât cele formale.

48. Sprijinirea mobilității internaționale Erasmus+ pentru educația adulților prin asigurarea unui sprijin financiar suplimentar față de grantul Erasmus+ pentru instituțiile cu acreditare, cu scopul satisfacerii cererii de mobilitate internațională.

49.. Dezvoltarea și testarea de instrumente inovative de evaluare a competențelor dobândite în sistem nonformal și informal pentru facilitarea mobilității în ocupare a forței de muncă, inclusiv instrumente digitale, la nivel sectorial. Se pot finanța parteneriate public-privat (centre de evaluare a competențelor în parteneriat cu SPO/ONG/instituții care lucrează cu grupuri țintă specifice, organizații culturale publice și private, pentru o mai mare recunoaștere și validare a competențelor dobândite în contextul non-formal și informal al activităților educative derulate de acestea).

50. Implementarea programului „Pachet de bază pentru persoanele fără/cu nivel scăzut de formare” care include 3 servicii:

- servicii de orientare în carieră și consiliere profesională;
- servicii de evaluare a competențelor deținute;
- programe personalizate de dobândire a competențelor de limba română, matematică, competențe IT de bază, calificare de nivel 1 sau/și 2 și certificare.

51. Implementarea programului „Ține pasul” care vizează programe de actualizare a competențelor specifice ale angajaților ca urmare a evoluțiilor tehnologice rapide și a apariției de noi competențe, însoțite de serviciile de consiliere profesională.

52. Furnizarea de către angajatori, inclusiv clustere de angajatori, de programe de formare pentru progresul în carieră al angajaților defavorizați (supuși riscului disponibilizării, angajați parttime, angajați supuși sărăciei în muncă, angajați care și-au reluat activitatea după o perioadă de inactivitate etc.), inclusiv formare colaborativă, care poate să includă următoarele servicii:

- servicii de orientare în carieră și consiliere profesională;
- programe de dobândire a competențelor profesionale și transversale care permit evoluția în carieră;
- dezvoltarea competențelor relaționale.

53. Implementarea programului „Competențe digitale pentru piața muncii” care vizează programe de dobândire a competențelor digitale, structurate pe niveluri (inițiere, intermediar, avansat), precedate de o evaluare a nivelului competențelor digitale.

54. Sprijinirea sportivilor aflați la final de carieră pentru dobândirea competențelor în vederea reintegrării pe piața muncii.

VII. PROGRAM OPERATIONAL ÎNCLUZIUNE SI DEMNITATE SOCIALA

= POIDS =

Scopul POIDS este de a sprijini incluziunea socială a persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile, mai ales ale celor cu risc ridicat, inclusiv prin reducerea decalajului rural-urban în ceea ce privește sărăcia și excluziunea socială și creșterea accesului la servicii de calitate pentru populația vulnerabilă.

Obiective generale:

1. Creșterea accesului la servicii sociale pentru populația vulnerabilă, prevenirea precăderii din mediul rural prin înființarea și dezvoltarea de servicii sociale la nivel local
2. Creșterea calității serviciilor sociale destinate persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile prin asigurarea de personal de specialitate bine pregătit la nivel local și infrastructura adecvată
3. Reducerea gradului de excluziune socială pentru grupurile vulnerabile prin oferirea de sprijin și servicii accesibile pentru depășirea situațiilor de dificultate în care se află
4. Creșterea capacității sistemului național de asistență socială de a răspunde la nevoile populației vulnerabile prin dezvoltarea capacității furnizorilor de servicii sociale publici și privați la nivel local
5. Creșterea capacității autorităților locale de a identifica și evalua nevoile sociale ale comunității într-un mod participativ și de a elabora planuri de acțiune adecvate.

Prin acest program vor fi susținute comunitățile marginalizate :

- **din mediul rural, respectiv persoanele vârstnice (Prioritatea 4)**, către care se alocă și cea mai mare parte din anvelopa financiară a programului),
- **persoanele vârstnice din mediul urban (Prioritatea 6)**,
- **copiii, familiile monoparentale cu copii în întreținere (Prioritatea 5)**,
- **persoanele cu dizabilități (Prioritatea 7)**, și alte grupuri vulnerabile
- **(Prioritatea 8) precum persoanele fără adăpost**, victimele violenței domestice, persoanele eliberate din penitenciar, migranții și persoanele dependente de alcool și droguri, ultima categorie fiind în creștere în România.

Pentru a încuraja comunitățile locale să dezvolte abordări integrate de jos în sus, programul finanțează, prin:

Prioritatea 1:

- Strategiile de Dezvoltare Locală plasate sub Responsabilitatea Comunității. Această prioritate vine în sprijinul comunităților cu provocări locale și stimulează capacitatea de schimbare prin încurajarea dezvoltării și descoperirii potențialului neexploatat din comunități, creșterea participării și a implicării în construirea comunității. Programul își propune să lase la dispoziția grupurilor de acțiune locală (GAL) deciziile referitoare la mărimea grupului țintă și obiectivele ce se doresc atinse (în linie cu obiectivele de politică FSE+), fie că doresc să creeze mai multe locuri de muncă, să diminueze rata abandonului școlar sau să înființeze un centru comunitar, în funcție de nevoile și specificul populației locale, conform obiectivelor FSE+ ce pot fi alese în cadrul strategiilor.

- **Prioritatea 2** care este implementată prin mecanismul DLRC este destinată combaterii sărăciei copiilor din zonele rurale. Prin măsurile implementate de GAL-urile rurale în cadrul acestei Prioritati, copiii din comunitățile rurale marginalizate vor avea posibilitatea de a merge în tabere de creație sau sportive. Sprijin social va fi oferit și copiilor vulnerabili ai căror părinți lucrează în străinătate.

- **Prioritatea 3** va finanța infrastructura pentru locuințe sociale, această fiind o măsură de sprijin foarte utilă pentru grupurile vulnerabile din mediul urban.

- **Prioritatea 4** va sprijini populația rurală aflată sub incidența cea mai mare a riscului de sărăcie și excluziune socială. Astfel, se urmărește dezvoltarea sistemului de asistență socială primară, cu asistenți sociali și tehnicieni de asistență socială la nivel local precum și prin asigurarea intervenției integrate pentru dezvoltarea rețelei comunitare de asistență socio-medicală și a consilierii școlare. În acest fel se asigură accesul la servicii pentru populația din mediul rural în care sunt identificate și cele mai multe probleme sociale în rândul grupurilor vulnerabile (copii, persoane vârstnice, minoritatea roma, persoane cu dizabilități, familii monoparentale și familii cu mulți copii). Fiind cunoscute problemele cu care se confruntă persoanele vârstnice și lipsa serviciilor pentru această categorie, se urmărește prioritizarea și dezvoltarea serviciilor de îngrijire pentru persoanele vârstnice la nivel local în mediul rural. În acest context, ca două măsuri, **una de sprijin pentru UAT din mediul rural** în evaluarea nevoilor și realizarea planurilor de acțiune pentru dezvoltarea serviciilor sociale și una pentru dezvoltarea serviciilor la nivel local. De asemenea, va exista o măsură complementară, dirijată spre sprijinirea autorităților locale pentru reglementarea

prin acordarea de vouchere pentru achiziția de alimente sau mese calde. O măsură va fi adresată copiilor, astfel încât la naștere sau la începerea ciclului școlar primar, familiile să fie sprijinite material. Vor fi sprijiniți aprox. 200.000 de copii/an, proveniți din familii cu venituri scăzute prin asigurarea unui ajutor tip "pachet nou născut" sau "pachet micul școlar". Măsurile prin care se distribuie pachetele alimentare, pachetele pentru „nou-născuți” și „micii școlari” vor fi însoțite de măsuri auxiliare precum informații privind toate serviciile sociale existente din zonă. În acest sens, serviciile sociale vor fi mapate la nivelul fiecărui județ și prezentate în broșuri care însoțesc pachetele. Acțiunile din cadrul acestor operațiuni vor fi însoțite de măsuri de acompaniere, prin asistență socială, medicală, educație sanitară din partea serviciilor deja existente în comunitate, finanțate sau nu prin proiecte europene.

V. PROGRAM NATIONAL STRATEGIC (P.N.S.)

Autoritate de management MADR – organism intermediar – AFIR

Obiective Generale si specifice

Obiectiv General 1 - Promovarea unui sector agricol inteligent, rezilient și diversificat care

să asigure securitatea alimentară

- *Obiectiv Specific 1.* Sprijinirea veniturilor exploatațiilor agricole viabile și a rezilienței în întreaga Uniune pentru sporirea securității alimentare

- *Obiectiv Specific 2* - Consolidarea orientării către piață și creșterea competitivității;

- *Obiectiv Specific 3.* - Îmbunătățirea poziției fermierilor în lanțul valoric

Obiectiv General 2 - Consolidarea acțiunilor de protejare a mediului și a celor împotriva schimbărilor climatice și contribuția la obiectivele Uniunii Europene

în materie de mediu și climă

- *Obiectiv Specific 4.* Contribuția la atenuarea și adaptarea la schimbările climatice, precum și la energia durabilă

- *Obiectiv Specific 5.* Promovarea dezvoltării durabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale, cum ar fi apa, solul și aerul

- *Obiectiv Specific 6.* Contribuția la protejarea biodiversității, îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și conservarea habitatelor și a peisajelor

Obiectiv General 3. Consolidarea structurii socio-economice a zonelor rurale

- Obiectiv Specific 7. Atragerea și susținerea tinerilor agricultori și facilitarea dezvoltării afacerilor în zonele rurale;

- Obiectiv Specific 8. Promovarea ocupării forței de muncă, a creșterii, a incluziunii sociale și a dezvoltării locale în zonele rurale, inclusiv a bioeconomiei și a silviculturii durabile;

- Obiectiv Specific 9. Îmbunătățirea răspunsului agriculturii UE la cerințele societății privind alimentația și sănătatea, inclusiv alimente sigure și nutritive, produse într-un mod sustenabil, precum și deșeuri alimentare și bunăstarea animalelor .

OBIECTIV TRANSVERSAL PROMOVAREA CUNOAȘTERII, INOVĂRII ȘI DIGITALIZĂRII ÎN AGRICULTURĂ

Budget si alocari financiare conform PAC 2021 -2027:

Propunerea Comisiei pentru cadrul financiar multianual (CFM) aferent perioadei 2021-2027 include 365 de miliarde EUR pentru PAC (în prețuri curente). Acest quantum corespunde unei proporții medii de 28,5 % din bugetul general al UE pentru perioada 2021-2027.

Pentru România este propusă suma de 20,5 miliarde EUR din care:

- 13,5 miliarde este destinată plăților directe
- 363 mil EUR alocate către măsurile de sprijinire a pieței (FEGA)
- 6,7 miliarde EUR alocate pentru dezvoltarea rurală (FEADR).

Tipuri de intervenții ce vor fi sprijinite din FEAGA:

1) Plățile directe (ca și în actualul exercițiu bugetar vor fi decuplate și cuplate).

- Plățile directe decuplate:

> sprijinul de bază pentru venit în scopul sustenabilității (BISS);

> sprijinul redistributiv complementar pentru venit în scopul sustenabilității (PR);

> sprijinul complementar pentru venit pentru tinerii fermieri;

> schemele pentru climă și mediu (ecoscheme)

- Plata directă cuplată: sprijinul cuplat pentru venit;

2) Intervenții sectoriale (sectorul fructelor și legumelor, sectorul apiculturii, sectorul vitivinicol).

Tipuri de intervenții ce vor fi sprijinite din FEADR

- Angajamente în materie de mediu și climă și alte angajamente;

- Plăți pentru constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice anumitor zone;

- Plăți pentru dezavantaje specifice anumitor zone, generate de anumite cerințe obligatorii;

- Investiții;
- Instalarea tinerilor fermieri și întreprinderi rurale noi înființate;
- Instrumente de gestionare a riscurilor;
- Cooperare;
- Schimb de cunoștințe și informare.

Interventii financiare prin PNS 2023-2027

SPRIJINUL DE BAZĂ PENTRU VENIT ÎN SCOPUL SUSTENABILITĂȚII (BISS) – plati directe

Crearea/modernizarea infrastructurii de bază din spațiul rural

Art. 16 -Tipuri de intervenții sub formă de plăți directe și 21 Sprijinul de bază pentru venit în scopul sustenabilității (BISS)

Aria teritorială de aplicabilitate -Întreg teritoriul României

Indicator de realizare -O.7-Numărul de hectare care beneficiază de sprijin de baza pentru venit în scopul sustenabilității

Indicator de rezultat -O.4-Corelarea sprijinului pentru venit cu standardele și bune practici agricole și de mediu

-Sprijinul de bază pentru venit se va acorda pentru fiecare hectar eligibil declarat de un fermier activ. BISS presupune acordarea unei plăți unice pe hectar. BISS este o plată decuplată de producție.

-Toți solicitanții care îndeplinesc condițiile de eligibilitate au dreptul de a primi sprijin de bază pentru venit în scopul sustenabilității (BISS).

- Fermierul desfășoară o activitate agricolă pe teritoriul României și este "fermier activ", conform definiției din Capitolul specific din PNS.

- Să exploateze un teren agricol cu o suprafață de cel puțin 1ha, suprafața parcelei agricole să fie de cel puțin 0,3ha, iar în cazul serelor, solarilor, viilor, livezilor, culturilor de hamei, pepinierelor, arbuștilor fructiferi, suprafața parcelei agricole trebuie să fie de cel puțin 0,1ha.

- Pentru legume cultivate în sere și solarii, care beneficiază de sprijin cuplat, suprafața minimă a exploatației este de 0,3ha, iar suprafața minimă a parcelei este de 0,03ha.

- În cazul păștilor, fermierii trebuie să cosească cel puțin o dată pe an sau să dețină un număr de animale prin care să se asigure o încărcătură minimă de 0,3UVM/ha.

- Fermierii au obligația de a respecta GAEC-urile și SMR-urile specifice activității fermelor vegetale, respectiv GAEC1, GAEC3, GAEC4, GAEC5, GAEC6, GAEC7, GAEC8, GAEC9, SMR1, SMR2, SMR3, SMR4, SMR13, după caz.

Tipul și intensitatea sprijinului

Plată anuală unitară pe suprafață rezultată ca raport între plafonul anual al intervenției BISS și numărul de hectare eligibile determinate de APIA în fiecare an de plată după finalizarea controalelor administrative și pe teren.

Investiții în crearea și dezvoltarea de activități neagricole

Art. 73 (2) - Investiții

Aria teritorială de aplicabilitate - Spațiul rural (definit ca totalitatea comunelor – UAT)

Indicator de realizare - O.24 Numărul de operațiuni sau unități de investiții productive neagricole (în afara fermei) sprijinite

Indicator de rezultat - R.39 Dezvoltarea economiei rurale: Numărul de întreprinderi rurale, inclusiv cele din domeniul bioeconomiei, dezvoltate cu sprijinul PAC

Nevoile la care răspunde intervenția

- Creșterea numărului de locuri de muncă în sectorul neagricol în zonele rurale;
- Sprijinirea activităților neagricole pentru creșterea veniturilor alternative pentru populația rurală;
- Dezvoltarea bioeconomiei și a economiei circulare;
- Nevoia de acces la instrumente financiare;
- Creșterea numărului de locuri de muncă și diversificarea tipologiilor de locuri de muncă în zonele rurale, în vederea atragerii tinerilor pentru a se stabili în aceste zone;
- Susținerea egalității de gen prin promovarea implicării populației feminine în antreprenariat.

Principalul scop al intervenției este acela de a promova **dezvoltarea de activități economice neagricole** în zonele rurale din România.

Zonele rurale joacă un rol socio-economic important în România, acestea reprezentând o mare parte din suprafața totală a României, acoperind aproximativ jumătate din populație. Prin intervenția care vizează dezvoltarea activităților non-agricole în mediul rural, aceste zone pot beneficia de o dezvoltare

a afacerilor care ar conduce la **reducerea sărăciei** existente în zonele rurale și la **crearea de noi locuri de muncă**.

Scopul sprijinului acordat prin această intervenție este de a promova dezvoltarea economică rezilientă, durabilă și digitală în zonele rurale prin creșterea numărului de activități non-agricole desfășurate în zonele rurale, precum și dezvoltarea activităților non-agricole existente, care să conducă la crearea de locuri de muncă, creșterea veniturilor populației rurale și reducerea discrepanțelor dintre mediul rural și urban.

Beneficiari eligibili

- micro-întreprinderi din spațiul rural;
- *beneficiarii se vor supune prevederilor legislației europene și naționale în vigoare privind acordarea ajutorului de minimis.*

Condițiile de eligibilitate specifice legate de beneficiari și aria de aplicabilitate

- Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili;
- Investiția trebuie să se realizeze în spațiul rural;
- Solicitantul trebuie să nu fie în insolvență sau incapacitate de plată;
- Investiția trebuie să se încadreze în cel puțin unul din domeniile sprijinite prin intervenție;
- Solicitantul trebuie să demonstreze capacitatea de a asigura cofinanțarea investiției;
- Viabilitatea economică a investiției trebuie să fie demonstrată pe baza prezentării unei documentații tehnico-economice;
- Întreprinderea nu trebuie să fie în dificultate în conformitate cu legislația în vigoare;
- Investiția va fi precedată de o evaluare a impactului preconizat asupra mediului și dacă aceasta poate avea efecte negative asupra mediului, în conformitate cu legislația în vigoare.

Principii de selecție

- Utilizarea soluțiilor digitale
- Bioeconomie/economie circulară
- Activități de turism și alimentație publică integrate în activități economice de procesare a produselor agroalimentare
- Activități de agrement
- Promovarea egalității de gen în antreprenariat

LEADER - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității

Alocare: 578.852.878 euro

Art. 77 (1) (b) din REGULAMENTUL PAC

1. Implementarea operațiunilor selectate în cadrul strategiei, incluzând activitățile de cooperare și pregătirea acestora;

2. Gestionarea, monitorizarea și evaluarea strategiei, precum și animarea acestora, inclusiv facilitarea schimburilor între părțile interesate;

Aria teritorială de aplicabilitate - Teritoriul eligibil LEADER compus din UA comune și UAT orașe mici cu o populație mai mică de 20.000 locuitori.

Nevoile la care răspunde intervenția

- ☑ Creșterea numărului de locuri de muncă în sectorul neagrícola în zonele rurale;
- ☑ Sprijinirea dezvoltării locale sub responsabilitatea comunității;
- ☑ Asigurarea infrastructurii de bază, accesului la TIC și servicii adecvate pentru îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale;
- ☑ Sprijinirea activităților neagricole pentru creșterea veniturilor alternative pentru populația rurală;
- ☑ Reducerea sărăciei, promovarea incluziunii sociale și a nediscriminării;
- ☑ Conservarea și valorificarea durabilă a patrimoniului natural și cultural material și imaterial.

Tipuri de intervenții Abordarea LEADER

- va continua să ofere sprijin financiar pentru crearea și dezvoltarea de microîntreprinderi și investiții în infrastructura la scară mică, exploatarea potențialului istoric și cultural și sprijin pentru locuitorii din zonele acoperite de Strategiile de Dezvoltare Locală.
- se bazează pe inițiative locale care combină soluții ce răspund problematici identificate la nivelul comunităților locale, reflectate în acțiuni specifice acestor nevoi și finanțarea proiectelor cu o valoare de maximum 200.000 euro.

În cadrul Strategiilor de Dezvoltare Locală va fi sprijinit conceptul de "Satel inteligent", care presupune proiecte de dezvoltare inteligentă a satelor ce vizează valorificarea cunoștințelor comunităților locale pentru a identifica soluții utilizând tehnologia și inovarea în scopul îmbunătățirii calității vieții în mediul rural în domenii precum, reducerea depopulării și a handicapurilor demografice, îmbunătățirea calității serviciilor locale sau a siguranței, respectarea mediului local, lipsa locurilor de muncă și a oportunităților de dezvoltare a afacerilor, tranziția către o economie

circulară, cu emisii reduse de carbon sau excluziunea digitală.

Se poate acorda sprijin în cadrul unei strategii pentru înființarea unei întreprinderi cu activități neagricole în zonele rurale, în baza unui plan de afaceri.

Tipul și intensitatea sprijinului

- ❖ Rambursarea costurilor eligibile ;
- ❖ Sumă forfetară

În cazul investițiilor finanțate prin SDL, se limitează rata maximă de sprijin în conformitate cu prevederile

art. 73 din Regulamentul UE de stabilire a normelor privind sprijinul pentru PNS.

LEADER, ca abordare inovatoare, bazată pe cooperare și implementată într-o anumită regiune, generează valoare adăugată în respectiva regiune în special datorită implicării de jos în sus a populației și a participării integrate a reprezentanților sectoarelor economice.

Valoarea adăugată a SDL poate fi generată atât de caracterul inovator al intervenției LEADER, cât și de impactul generat de aceasta la nivelul respectivului teritoriu. Cuantificarea valorii adăugate se va realiza cu ajutorul indicatorilor specifici propuși în fiecare SDL.

Finanțarea multifond

Este prevăzută posibilitatea aplicării mecanismului multifond, cu componentă FSE+, prin includerea în SDL a intervențiilor prin care se asigură accesul copiilor săraci la tabere și/sau suport pentru copii ai căror părinți sunt plecați în afara țării pentru muncă, în baza nevoilor identificate la nivel local.

Atunci când sprijinul acordat strategiilor este disponibil din FEADR și FSE+, autoritățile de management competente înființează un comitet mixt pentru toate fondurile în cauză, pentru selectarea acestor strategii și pentru a monitoriza implementarea acestora.

FEADR este fondul din care se vor sprijini toate costurile de pregătire, gestiune și animare menționate la articolul 34 alineatul (1) literele (a) și (c), în legătură cu aceste strategii, din Reg. UE 1060/2021.

Denumirea intervenției - *SPRIJINUL COMPLEMENTAR PENTRU VENIT PENTRU TINERII FERMIERI*

Art. 16 -Tipuri de intervenții sub formă de plăți directe și 30 Sprijinul complementar pentru venit pentru tinerii fermieri (YF)

Aria teritorială de aplicabilitate – ☑Întreg teritoriul României

Nevoile la care răspunde intervenția

➤ Asigurarea menținerii producției agricole concomitent cu îmbunătățirea performanțelor economice și creșterea veniturilor pentru fermele mici/medii/ferme de familie

➤ Creșterea gradului de reziliență a exploatațiilor agricole la impactul negativ al factorilor climatici și asigurarea securității alimentare

Descrierea cerințelor intervenției

1. Sprijinul complementar pentru venit se va acorda pentru fiecare hectare eligibil declarat de un fermier activ, ca supliment la BISS.

2. Intervenția presupune acordarea unei plăți pe hectarul eligibil declarat de tânărul fermier, decuplată de producție.

3. Sprijinul complementar pentru venit sub forma unei plăți per hectar eligibil se acordă tinerilor fermieri care au dreptul la o plată în temeiul sprijinului de bază pentru venit în scopul sustenabilității (BISS) și se acordă fermierilor care exploatează suprafețe agricole cuprinse între 1 -100 ha.

4. Din perioada pentru care se acorda acest sprijin se scade numărul de ani care au trecut de la prima depunere a cererii de plata la APIA. Fermierii care au beneficiat de această plată integral în perioada de programare PAC 2014-2020 nu mai pot solicita sprijinul complementar pentru venit pentru tinerii fermieri în perioada 2023-2027.

Domenii de intervenție și beneficiari eligibili -PLATĂ DIRECTĂ –DECUPLATĂ DE PRODUCȚIE

Beneficiari eligibili

☑ Tineri fermieri activi (între 1-100 ha)

Condițiile de eligibilitate specifice legate de beneficiari și aria de aplicabilitate

➤ Fermierul care beneficiază de plata BISS.

➤ Fermieri care gestionează ferme cuprinse între 1-100ha, acestea fiind limitele de dimensiune impuse.

➤ Tânărul fermier care îndeplinește condițiile prevăzute în secțiunea specifică din PNS (definiții), respectiv:

- Limita superioară de vârstă: 40 ani;
- Este instalat pentru prima dată ca șef al exploatației;
- Deține formarea sau competențele adecvate necesare.

Se poate acorda pentru maximum 5ani de la prima solicitare, prin depunerea cererii unice de plată.

Tipul și intensitatea sprijinului - Plată anuală unitară pe suprafață rezultată ca raport între plafonul anual al intervenției YF și numărul de hectare eligibile determinate de APIA în fiecare an de plată după finalizarea controalelor administrative și pe teren.

INFRASTRUCTURA FIZICA DE BAZA – prin Ministerul Mediului

I. CREAREA/MODERNIZAREA INFRASTRUCTURII DE BAZĂ DIN SPAȚIUL RURAL—INFRASTRUCTURA DE APĂ/APĂ UZATĂ

Arie teritorială de aplicabilitate - Spațiul rural (totalitatea comunelor - UAT);

Indicator de realizare - 0.22 – Numarul de operatiuni sau unități care beneficiază de sprijin pentru infrastructuri .

Indicator de rezultat - R.41- Conectarea Europei Rurale

Nevoile la care raspunde interventia: Asigurarea infrastructurii de bază pentru accesul la TIC și servicii adecvate pentru îmbunătățirea calității vieții în zone rurale.

Beneficiari eligibili - Comunele – Unitati administrativ teritoriale;

Conditii de eligibilitate specifice legate de beneficiari si aria de aplicabilitate

1.Solicitantul trebuie sa se angajeze sa asigure intretinerea/mentenanța investitiei, pe o perioada de minim 5 ani de la ultima plata ;

2. Solicitantul nu trebuie sa fie in insolventa sau incapacitate de plata ;

Investitia trebuie realizata in mediul rural;

3.Solicitantul trebuie sa demonstreze necesitatea si oportunitatea investitiei

Principii si criteriile de selectie

a) Proiecte care deservesc localitati cu o populație cat mai mare ;

b) Proiecte care deservesc cat mai multi locuitori;

c) Localitati care nu au mai primit anterior sprijin comunitar pentru investitie similara;

II. CREAREA /MODERNIZAREA INFRASTRUCTURII DE BAZA DIN SPAȚIUL RURAL - INFRASTRUCTURA RUTIERA

Nevoile la care raspunde interventia: Asigurarea infrastructurii de bază pentru accesul la TIC și servicii adecvate pentru îmbunătățirea calității vieții în zone rurale.

Beneficiari eligibili - Comunele – Unitati administrativ teritoriale;

Conditii de eligibilitate specifice legate de beneficiari si aria de aplicabilitate

1.Solicitantul trebuie sa se angajeze sa asigure intretinerea/mentenanța investitiei, pe o perioada de minim 5 ani de la ultima plata ;

2. Solicitantul nu trebuie sa fie in insolventa sau incapacitate de plata ;

3. Investitia trebuie realizata in mediul rural;
- 3.Solicitantul trebuie sa demonstreze necesitatea si oportunitatea investitiei ;
4. Investitia va fi precedata de o evaluare a impactului asupra mediului, daca aceasta poate avea efecte negative asupra mediului, in conformitate cu legislatia in vigoare.

Principii si criterii de selectie

- **Principiul gradului de acoperire a populatiei deservite :**
 - a) Proiecte care deservesc localitati cu o populatie cat mai mare ;
 - b) Localitati care nu au mai primit anterior sprijin comunitar pentru o investitie similara;
- **Principiul conectivitatii in vederea asigurarii legaturii cu principalele cai rutiere si alte cai de transport**
 - Investitii in infrastructura de drumuri care asigura legatura cu principalele cai rutiere si/sau feroviare si/sau cai navigabile.
- **Principiul rolului multiplu in sensul accesibilizarii agentilor economici, a zonelor turistice, a investitiilor sociale, accesibilizarii altor investitii din fonduri europene**
 - Proiecte care prevad cai de acces cu rol multiplu.

6.IMPLEMENTAREA STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALA

Procesul de Implementare a Strategiei de Dezvoltare locala incepe imediat dupa aprobarea acesteia. Pentru Implementarea acestei Strategii este necesara informarea continua privind potentialele surse de finantare .

Fiecare program de finantare vine la pachet cu un set de Reguli structurate in Ghiduri de Finantare si anexe care detaliaza conditiile de eligibilitate si selectie, intensitatea sprijinului si sumele maxim alocate precum si legislatia care reglementeaza accesarea si implementarea.

Asadar fiecare proiect / actiune din aceasta strategie se va complete cu cereri de Finantare si actiuni in vederea acesarii surselor necesare punerii in aplicare a masurilor si actiunilor aprobate.

Strategia de dezvoltare se revizuieste si se actualizeaza,ori de cate ori este necesar, urmand aceeasi pasi de aprobare.

Analiza Chestionare

Respondenti pe categorii de varste:

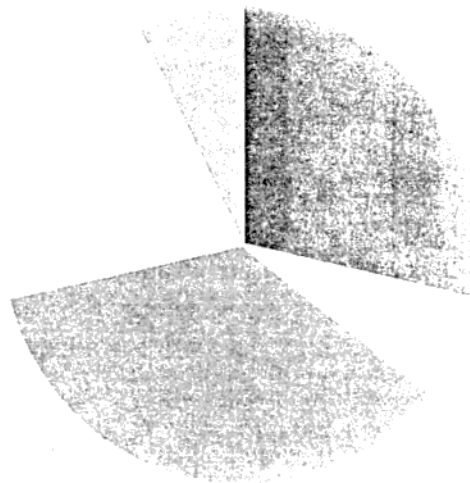
Numar

15-24 25-64 64-84

Nivelul de pregatire profesionala al respondentilor

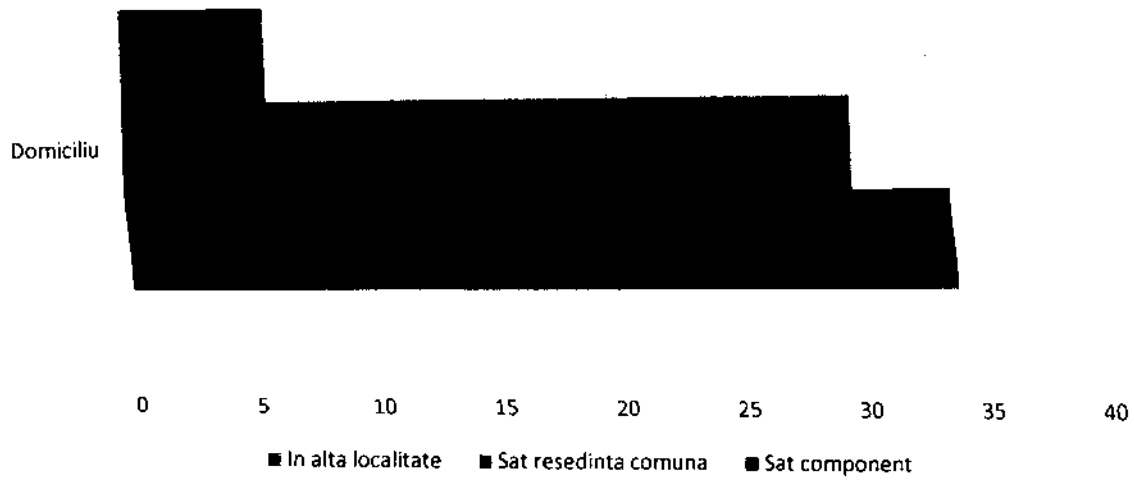
Numar

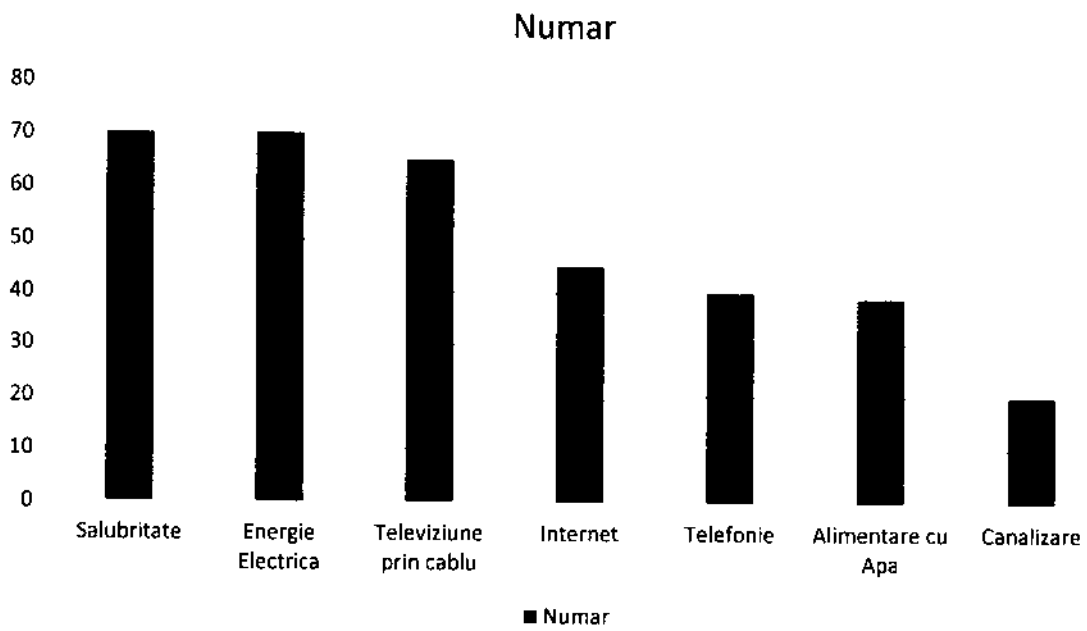
Superioare Postliceale si scoli de maistrii Studii liceale Studii medii Fara studii

Domiciliul respondentilor

Chart Title

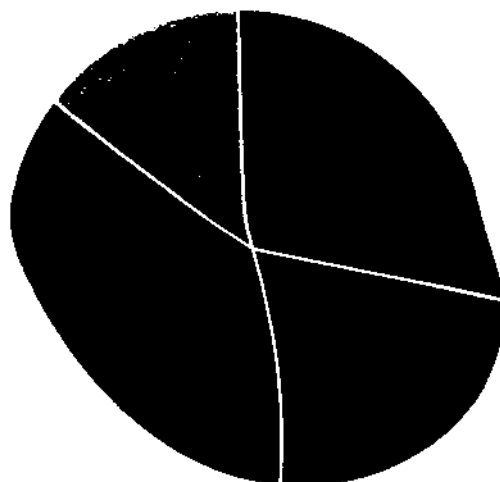

Asigurare acces la utilitati in Comuna Borascu

Calitate Infrastructura rutiera- grad de multumire respondenti

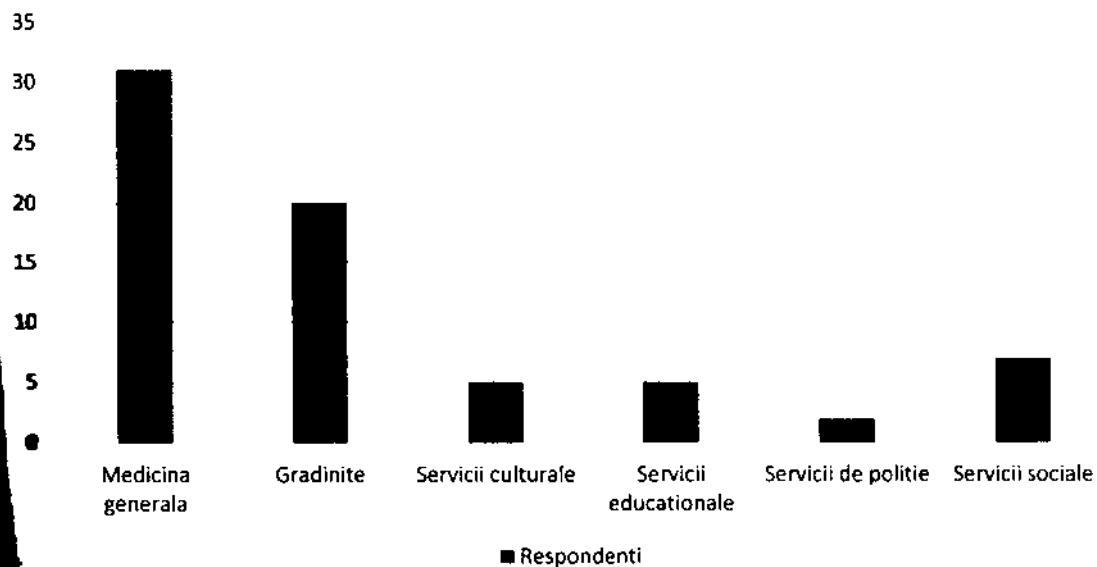
Numar

■ Foarte multumiti ■ Multumiti ■ Satisfacator ■ Nesatisfacator

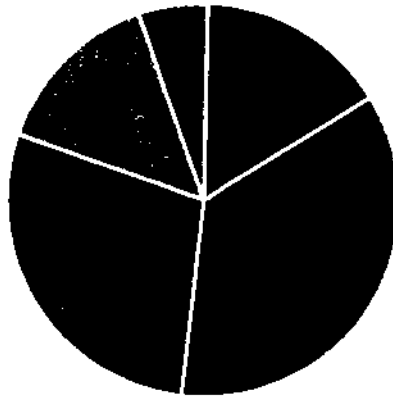
Servicii publice solicitate de respondenti si considerate prioritare

Respondenti

■ din comuna care ar putea fi valorificate:

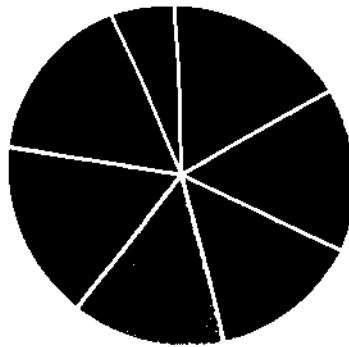
Respondenti

- Valorificare potential turistic si agoturistic
- Valorificare potential agricol
- Valorificare potential gastronomic
- Valorificare servicii neagricole
- Abatoare si procesare produse alimentare

Probleme care necesita rezolvare prioritara in comuna

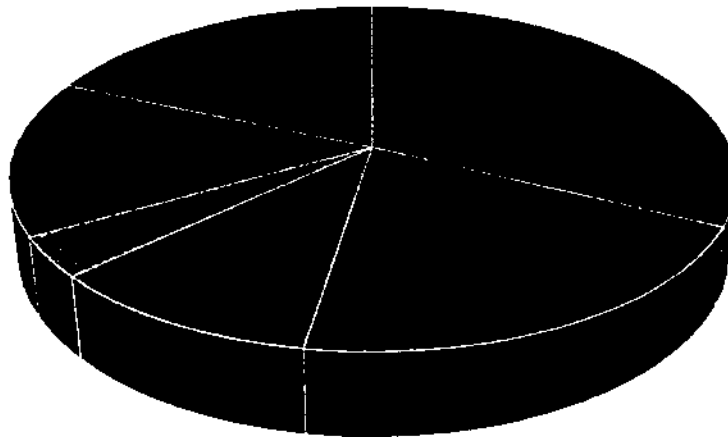
Numar

- Modernizare drumuri
- Modernizare scoli
- Extindere Utilitati
- Acces la mijloace de transport
- Amenajare spatiu colectare selectiva deseuri
- Curatenie in comuna
- Ecarisaj

Prioritizare investitii :

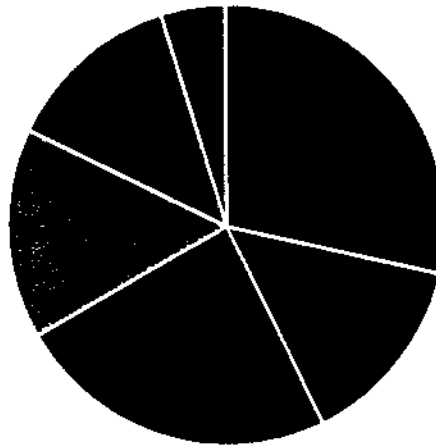
Numar

- Infrastructura rutiera
- Alimentare cu apa si canalizare
- Colectare gunoi de grajd
- Salubritate
- Gaze naturale
- Altele

Servicii considerate necesare de membrii comunitatii

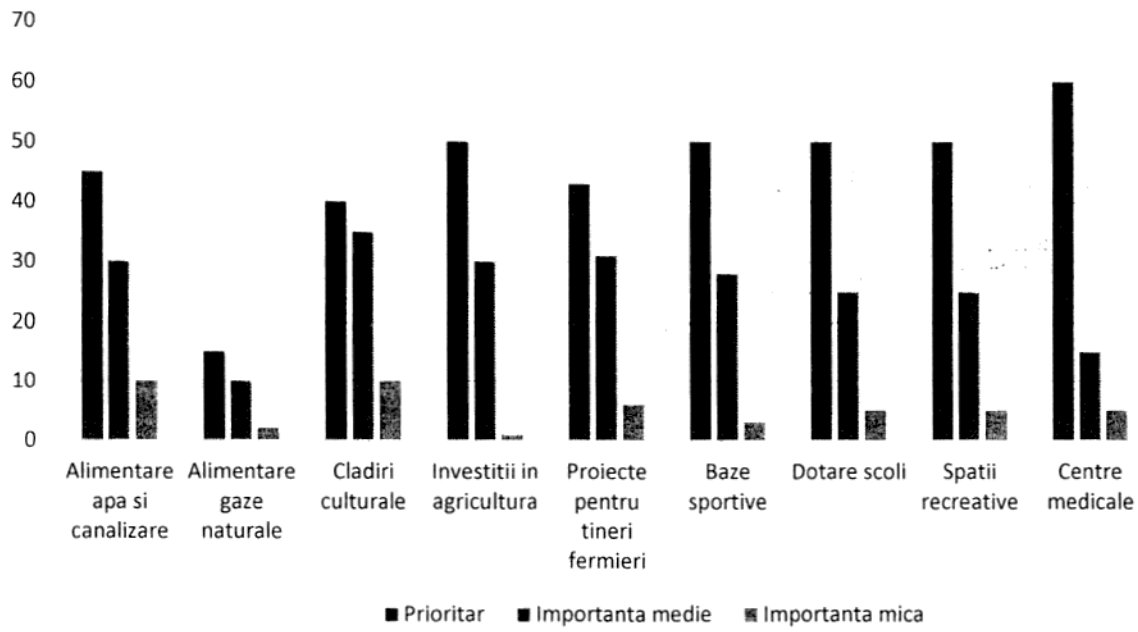
Numar

- Medicale
- De curatenie
- Asistenta sociala
- Consiliere si orientare in cariera
- Salubritate
- Consiliere juridica

Importanta infintarii unor centre de zi pentru varstnici, copii si adulti

Chart Title

CHESTIONAR DEZVOLATRE LOCALA

.. Încercuiți varianta de răspuns care se potrivește situației dumneavoastră:

1. Vârsta:

- a) Tânăr cu vârsta între 15-24 ani
- b) Matur cu vârsta între 25-64 ani
- c) Vârstnic cu vârsta între 65-84 ani

2. Nivelul de pregătire profesională:

- a) Studii superioare ;
- b) Studii postliceale și de maiștri
- c) Studii liceale
- d) Școli profesionale și de ucenici
- e) Învățământ gimnazial (8 clase)
- f) Învățământ primar (4 clase)
- g) Fără școală absolvită

3. Veniturile lunare/anuale le realizați din:

- a) Salariat bugetar
- b) Salariat mediul privat
- c) Activități agricole organizate
- d) Activități agricole independente
- e) Activități neagricole organizate
- f) Beneficiar de ajutoare sociale

4. Unde anume domiciliați?

- a) În satul reședință de comună
- b) Într-un sat component al comunei

5. La ce utilități aveți acces în localitatea de rezidență/domiciliu?

- a) Apă potabilă de la rețeaua comunală
- e) Canalizare menajeră
- b) Colectare gunoi menajer
- f) Colectare gunoi de grajd
- c) Gaze naturale
- g) Televiziune prin cablu
- d) Energia electrică
- h) Telefonie mobile/ Internet

6. Apreciați calitatea drumurilor de acces în comuna/satul în care domiciliați:

- a) Excelentă-drum asfaltat în stare foarte bună
- b) Foarte bună-drum asfaltat în stare bună
- c) Bună - drum asfaltat ce trebuie reparat
- d) Satisfăcătoare - drum balastat în stare bună
- e) Nesatisfăcătoare- drum balastat/de pământ în stare necorespunzătoare

7. Care sunt serviciile/ facilitatile pe care le aveți la dispoziție în localitatea în care domiciliați:

- a) Creșă
- b) Medic de familie
- c) Sală de sport/ baza sportiva
- d) Grădiniță
- e) Medic stomatolog
- f) Cămin cultural/biblioteca
- g) Școală
- h) Medic veterinar
- i) Post de poliție
- j) Liceu /Școala
- k) Frizerie/coafor
- l) Reparații mașini/utilaje,
- m) Servicii de agrement
- n) Farmacie
- o) Servicii de contabilitate
- p) Brutărie/cofetărie ;
- r) Altele

II. Aspecte relevante din comuna in care locuiti

8. Ce Aspecte din comuna ar putea fi valorificate :

- a) peisaje si zone turistice ;
- b) livezi de pomi fructiferi si producatori de fructe ;
- c) potential touristic – gastronomic
- d) altele

9. Probleme ale localitatii si aspect care va deranjeaza

.....

.....

.....

III. PROPUNERI DE DEZVOLTARE PENTRU COMUNA, PERIOADA URMATOARE 2021-2027

10. Ce utilitati ar trebui dezvoltate in perioada urmatoare

- a) Apă potabilă de la rețeaua comunală
- b) Colectare selective a gunoiului menajer
- c) Gaze naturale
- d) Energia electrică
- e) Canalizare menajeră
- f) Colectare gunoi de grajd
- g) Televiziune prin cablu/Internet
- e) altele

.....

.....

11. Ce servicii considerati ca fi necesare :

- a. Serviciu de asistenta sociala;
- b. Serviciu de consiliere si orientare in cariera ;
- c. Servicii medicale
- d.Serviciu de salubritate;
- e. Serviciu de consiliere juridica;
- f. Servicii de curatenie

Alte servicii

.....

.....

12. Cum apreciati necesitatea infiintarii unor centre de zi pentru varstnici, copii, adulti , in comuna

- a) Foarte important
- b. Important
- c. Neimportant

13. Cum apreciati ideea de colectare selective a gunoiului si infiintare platforme de colectare selectiva in comuna

- a) Foarte important
- b .Important
- c .Neimportant

14. Ce investitii considerati ca ar trebui promovate pentru perioada urmatoare ?

Punerea in valoare a functiilor ambientale si promovarea culturii, a turismului si a activitatilor recreative.

Modernizarea si dezvoltarea serviciilor de utilitate publica astfel ca acestea sa raspunda nevoilor cetatenilor.

15. Ce tip de proiect ati fi interesat sa fie realizat in comuna dumneavoastra

Proiecte care sa vizeze infiintarea de exploatare pomicole

16. Ce problema credeti ca ar necesita interventia Primariei, pentru a dezvolta zona in care locuiti :

Promovarea patrimoniului cultural si a resurselor naturale cu potential turistic

17. Santeti interesati sa obtineti fonduri europene ? Ce tip de afacere ati dori sa faceti?

Da. Infiintarea unei ferme de caprine

18. In domeniul educatiei ce credeti ca ar trebui facut

- a. Renovare scoli;
- b. Activitati de tipul scoala dupa scoala
- c. Scoli de meserii
- d. Ateliere pentru copii - dezvoltare personala
- e. Altele

19. Propuneri si idei de dezvoltare locala, economica, sociala, culturala:

Suportarea initiativelor de protectia mediului
Sustinerea si promovarea agroturismului

20. Daca ai fi PRIMAR o zi, ce ai face pentru COMUNA TA ?

Dacă as fi PRIMAR pentru o zi, as tine un discurs cetatenilor prin care sa transmit urmatoarea idee:
"UNITATEA" este cheia reusitei.

CHESTIONAR DEZVOLATRE LOCALA

Încercuiți varianta de răspuns care se potrivește situației dumneavoastră:

1. Vârsta:

- a) Tânăr cu vârsta între 15-24 ani
- b) Matur cu vârsta între 25-64 ani
- c) Vârstnic cu vârsta între 65-84 ani

2. Nivelul de pregătire profesională:

- a) Studii superioare ;
- b) Studii postliceale și de maiștri
- c) Studii liceale
- d) Școli profesionale și de ucenici
- e) Învățământ gimnazial (8 clase)
- f) Învățământ primar (4 clase)
- g) Fără școală absolvită

3. Veniturile lunare/anuale le realizați din:

- a) Salariat bugetar
- b) Salariat mediul privat
- c) Activități agricole organizate
- d) Activități agricole independente
- e) Activități neagricole organizate
- f) Beneficiar de ajutoare sociale

4. Unde anume domiciliați?

- a) În satul reședință de comună
- b) Într-un sat component al comunei

5. La ce utilități aveți acces în localitatea de rezidență/domiciliu?

- a) Apă potabilă de la rețeaua comunală
- e) Canalizare menajeră
- b) Colectare gunoi menajer
- f) Colectare gunoi de grajd
- c) Gaze naturale
- g) Televiziune prin cablu
- d) Energia electrică
- h) Telefonie mobilă/ Internet

6. Apreciați calitatea drumurilor de acces în comuna/satul în care domiciliați:

- a) Excelentă-drum asfaltat în stare foarte bună
- b) Foarte bună-drum asfaltat în stare bună
- c) Bună - drum asfaltat ce trebuie reparat
- d) Satisfăcătoare - drum balastat în stare bună
- e) Nesatisfăcătoare- drum balastat/de pământ în stare necorespunzătoare

7. Care sunt serviciile/ facilitatile pe care le aveți la dispoziție în localitatea în care domiciliați:

- a) Creșă
- b) Medic de familie
- c) Sală de sport/ baza sportiva
- d) Grădiniță
- e) Medic stomatolog
- f) Cămin cultural/bibliotecă
- g) Școală
- h) Medic veterinar
- i) Post de poliție
- j) Liceu /Școala
- k) Frizerie/coafor
- l) Reparații mașini/utilaje,
- m) Servicii de agrement
- n) Farmacie
- o) Servicii de contabilitate
- p) Brutărie/cofetărie ;
- r) Altele

II. Aspecte relevante din comuna in care locuiti

8. Ce Aspecte din comuna ar putea fi valorificate :

- a) peisaje si zone turistice ;
- b) livezi de pomi fructiferi si producatori de fructe ;
- c) potential turistic – gastronomic
- d) altele

9. Probleme ale localitatii si aspect care va deranjeaza

Pe avind toate Utilitatie Necesare

III. PROPUNERI DE DEZVOLTARE PENTRU COMUNA, PERIOADA URMATOARE 2021-2027

10. Ce utilitati ar trebui dezvoltate in perioada urmatoare

- a) Apă potabilă de la rețeaua comunală
- b) Colectare selectivă a gunoiului menajer
- c) Gaze naturale
- d) Energia electrică
- e) Canalizare menajeră
- f) Colectare gunoi de grajd
- g) Televiziune prin cablu/Internet
- e) altele

11. Ce servicii considerati ca fi necesare :

- a. Serviciu de asistenta sociala;
- b. Serviciu de consiliere si orientare in cariera ;
- c. Servicii medicale
- d.Serviciu de salubritate;
- e. Serviciu de consiliere juridica;
- f. Servicii de curatenie

Alte servicii

12. Cum apreciati necesitatea infiintarii unor centre de zi pentru varstnici, copii, adulti , in comuna

- a. Foarte important
- b. Important
- c. Neimportant

13. Cum apreciati ideea de colectare selective a gunoiului si infiintare platforme de colectare selectiv:
in comuna

- a. Foarte important
- b. Important
- c. Neimportant

14. Ce investitii considerati ca ar trebui promovate pentru perioada urmatoare ?

Reabilitarea clădirilor de cult.
Tratatiment și clădirile de sănătate

15. Ce tip de proiect ati fi interesat sa fie realizat in comuna dumneavoastra

Asfaltarea străzilor laterale
Introducerea Gegeilor

16. Ce problema credeti ca ar necesita interventia Primariei, pentru a dezvolta zona in care locuiti :

Construcția unei clădiri pentru
Deservirea veterinar și obiecte sanitare

17. Santeti interesati sa obtineti fonduri europene ? Ce tip de afacere ati dori sa faceti?

Să se dezvolte agricultura

18. In domeniul educatiei ce credeti ca ar trebui facut

- a. Renovare scoli;
- b. Activitati de tipul scoala dupa scoala
- c. Scoli de meserii
- d. Ateliere pentru copii – dezvoltare personala
- e. Altele

19. Propuneri si idei de dezvoltare locala , economica, sociala, culturala:

Tineretul să participe la mai multe activități:
Sociale culturale și sportive

20. Daca ai fi PRIMAR o zi, ce ai face pentru COMUNA TA ?

Și sta de vorba cu cetățenii ce privesc ei

CHESTIONAR DEZVOLATRE LOCALA

1. Încercuți varianta de răspuns care se potrivește situației dumneavoastră:

1. Vârsta:

- a) Tânăr cu vârsta între 15-24 ani
- b) Matur cu vârsta între 25-64 ani
- c) Vârstnic cu vârsta între 65-84 ani

2. Nivelul de pregătire profesională:

- a) Studii superioare ;
- b) Studii postliceale și de maiștri
- c) Studii liceale
- d) Școli profesionale și de ucenici
- e) Învățământ gimnazial (8 clase)
- f) Învățământ primar (4 clase)
- g) Fără școală absolvită

3. Veniturile lunare/anuale le realizați din:

- a) Salariat bugetar
- b) Salariat mediul privat
- c) Activități agricole organizate
- d) Activități agricole independente
- e) Activități neagricole organizate
- f) Beneficiar de ajutoare sociale

4. Unde anume domiciliați?

- a) În satul reședință de comună
- b) Într-un sat component al comunei

5. La ce utilități aveți acces în localitatea de reședință/domiciliu?

- a) Apă potabilă de la rețeaua comunală
- e) Canalizare menajeră
- b) Colectare gunoi menajer
- f) Colectare gunoi de grajd
- c) Gaze naturale
- g) Televiziune prin cablu
- d) Energia electrică
- h) Telefonie mobile/ Internet

6. Apreciați calitatea drumurilor de acces în comuna/satul în care domiciliați:

- a) Excelentă-drum asfaltat în stare foarte bună
- b) Foarte bună-drum asfaltat în stare bună
- c) Bună - drum asfaltat ce trebuie reparat
- d) Satisfăcătoare - drum balastat în stare bună
- e) Nesatisfăcătoare- drum balastat/de pământ în stare necorespunzătoare

7. Care sunt serviciile/ facilitatile pe care le aveți la dispoziție în localitatea în care domiciliați:

- a) Creșă
- b) Medic de familie
- c) Sală de sport/ baza sportiva
- d) Grădiniță
- e) Medic stomatolog
- f) Cămin cultural/biblioteca
- g) Școală
- h) Medic veterinar
- i) Post de poliție
- j) Liceu /Școala
- k) Frizerie/coafor
- l) Reparații mașini/utilaje,
- m) Servicii de agrement
- n) Farmacie
- o) Servicii de contabilitate
- p) Brutărie/cofetărie ;
- r) Altele

II. Aspecte relevante din comuna in care locuiti

8. Ce Aspecte din comuna ar putea fi valorificate :

- a) peisaje si zone turistice ;
- b) livezi de pomi fructiferi si producatori de fructe ;
- c) potential turistic – gastronomic
- d) altele

9. Probleme ale localitatii si aspect care va deranjeaza

.....
NU SE TAIE IARBA!
.....
.....

III. PROPUNERI DE DEZVOLTARE PENTRU COMUNA, PERIOADA URMATOARE 2021-2027

10. Ce utilitati ar trebui dezvoltate in perioada urmatoare

- a) Apă potabilă de la rețeaua comunală
- e) Canalizare menajeră
- b) Colectare selective a gunoiului menajer
- f) Colectare gunoi de grajd
- c) Gaze naturale
- g) Televiziune prin cablu/Internet
- d) Energia electrică.
- e) altele

11. Ce servicii considerati ca fi necesare :

- a. Serviciu de asistenta sociala;
- d. Serviciu de salubritate;
- b. Serviciu de consiliere si orientare in cariera ;
- e. Serviciu de consiliere juridica;
- c. Servicii medicale
- f. Servicii de curatenie

Alte servicii

12. Cum apreciati necesitatea infiintarii unor centre de zi pentru varstnici, copii, adulti , in comuna

- a) Foarte important
- b. Important
- c. Neimportant

13. Cum apreciati ideea de colectare selective a gunoiului si infiintare platforme de colectare selectiva in comuna

- a) Foarte important
- b. Important
- c. Neimportant

16. Investiții considerate ca ar trebui promovate pentru perioada următoare ?

CĂMIN CULTURAL

16. Ce tip de proiect ati fi interesat sa fie realizat in comuna dumneavoastra

CULTURAL

16. Ce problema credeti ca ar necesita interventia Primariei, pentru a dezvolta zona in care locuiti :

17. Santeti interesati sa obtineti fonduri europene ? Ce tip de afacere ati dori sa faceti?

JA

18. In domeniul educatiei ce credeti ca ar trebui facut

- a. Renovare scoli;
- b. Activitati de tipul scoala dupa scoala
- c. Scoli de meserii
- d. Ateliere pentru copii – dezvoltare personala
- e. Altele

19. Propuneri si idei de dezvoltare locala , economica, sociala, culturala:

20. Daca ai fi PRIMAR o zi, ce ai face pentru COMUNA TA ?

NU STIU

CHESTIONAR DEZVOLATRE LOCALA

I. Încercuiți varianta de răspuns care se potrivește situației dumneavoastră:

1. Vârsta:

- a) Tânăr cu vârsta între 15-24 ani
- b) Matur cu vârsta între 25-64 ani
- c) Vârstnic cu vârsta între 65-84 ani

ALDEA TIUC 73 ani

2. Nivelul de pregătire profesională:

- a) Studii superioare ;
- b) Studii postliceale și de măștri
- c) Studii liceale
- d) Școli profesionale și de ucenici
- e) Învățământ gimnazial (8 clase)
- f) Învățământ primar (4 clase)
- g) Fără școală absolvită

3. Veniturile lunare/anuale le realizați din:

- a) Salariat bugetar
- b) Salariat mediul privat
- c) Activități agricole organizate
- d) Activități agricole independente
- e) Activități neagricole organizate
- f) Beneficiar de ajutoare sociale

4. Unde anume domiciliați?

- a) În satul reședință de comună
- b) Într-un sat component al comunei

g) Pensionari

5. La ce utilități aveți acces în localitatea de rezidență/domiciliu?

- a) Apă potabilă de la rețeaua comunală
- e) Canalizare menajeră
- b) Colectare gunoi menajer
- f) Colectare gunoi de grajd
- c) Gaze naturale
- g) Televiziune prin cablu
- d) Energia electrică
- h) Telefonie mobile/ Internet

6. Apreciați calitatea drumurilor de acces în comuna/satul în care domiciliați:

- a) Excelentă-drum asfaltat în stare foarte bună
- b) Foarte bună-drum asfaltat în stare bună
- c) Bună - drum asfaltat ce trebuie reparat
- d) Satisfăcătoare - drum balastat în stare bună
- e) Nesatisfăcătoare- drum balastat/de pământ în stare necorespunzătoare

7. Care sunt serviciile/ facilitatile pe care le aveți la dispoziție în localitatea în care domiciliați:

- a) Creșă
- b) Medic de familie
- c) Sală de sport/ baza sportiva
- d) Grădiniță
- e) Medic stomatolog
- f) Cămin cultural/biblioteca
- g) Școală
- h) Medic veterinar
- i) Post de poliție
- j) Liceu /Școala
- k) Frizerie/coafor
- l) Reparații mașini/utilaje,
- m) Servicii de agrement
- n) Farmacie
- o) Servicii de contabilitate
- p) Brutărie/cofetărie ;
- r) Altele

II. Aspecte relevante din comuna in care locuiti

8. Ce Aspecte din comuna ar putea fi valorificate :

- a) peisaje si zone turistice ;
- b) livezi de pomi fructiferi si producatori de fructe ;
- c) potential turistic – gastronomic
- d) altele

9. Probleme ale localitatii si aspect care va deranjeaza

.....

.....

.....

III. PROPUNERI DE DEZVOLTARE PENTRU COMUNA, PERIOADA URMATOARE 2021-2027

10. Ce utilitati ar trebui dezvoltate in perioada urmatoare

- a) Apă potabilă de la rețeaua comunală
- b) Colectare selective a gunoiului menajer
- c) Gaze naturale
- d) Energia electrică
- e) Canalizare menajeră
- f) Colectare gunoi de grajd
- g) Televiziune prin cablu/Internet
- e) altele

11. Ce servicii considerati ca fi necesare :

- a. Serviciu de asistenta sociala;
- b. Serviciu de consiliere si orientare in cariera ;
- c. Servicii medicale
- d.Serviciu de salubritate;
- e. Serviciu de consiliere juridica;
- f. Servicii de curatenie

Alte servicii

.....

.....

12. Cum apreciati necesitatea infiintarii unor centre de zi pentru varstnici, copii, adulti , in comuna

- a. Foarte important
- b. Important
- c. Neimportant

13. Cum apreciati ideea de colectare selective a gunoiului si infiintare platforme de colectare selectiva in comuna

- a. Foarte important
- b. Important
- c. Neimportant

14. Ce investitii considerati ca ar trebui promovate pentru perioada urmatoare ?

.....
.....
.....

15. Ce tip de proiect ati fi interesat sa fie realizat in comuna dumneavoastra

Asociatii agricole care sa
punsa paminturile peina nu se
inmăncăcinecse

16. Ce problema credeti ca ar necesita interventia Primariei, pentru a dezvolta zona in care locuiti :

des care vin sau se peintore
in comuna lor fire primati mai se
slindela, ca astel ramurea patul pastiu

17. Santeti interesati sa obtineti fonduri europene ? Ce tip de afacere ati dori sa faceti?

NU

.....
.....
.....

18. In domeniul educatiei ce credeti ca ar trebui facut

- a. Renovare scoli;
- b. Activitati de tipul scoala dupa scoala
- c. Scoli de meserii
- d. Ateliere pentru copii - dezvoltare personala
- e. Altele

19. Propuneri si idei de dezvoltare locala, economica, sociala, culturala:

nu ai den punita beșewe țării
Distong cavourile si apucite

20. Daca ai fi PRIMAR o zi, ce ai face pentru COMUNA TA ?

daca ai mi pot da fonduri uclari
as face ce trebuie facut pentru
comunitate